

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-32-12

Druk nr 441
Warszawa, 17 maja 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

**- o zmianie ustawy o ochronie przyrody
oraz ustawy - Prawo łowieckie z
projektami aktów wykonawczych.**

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Środowiska.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy – Prawo łowieckie¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) realizację programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań;”;

2) w art. 5 po pkt 15 dodaje się pkt 15a w brzmieniu:

„15a) roślina, zwierzę lub grzyb dziko występujący – żywego osobnika rośliny, zwierzęcia lub grzyba z danego gatunku lub zdolną do przeżycia: gametę, zarodnik, nasienie, jajo lub część osobnika, dzięki której może się rozmnażać, nie pochodzące z uprawy lub hodowli z wyjątkiem wprowadzonych do środowiska przyrodniczego;”;

3) w art. 48:

a) w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„gatunki roślin.”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 1a, oraz odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 51 ust. 2;”;

4) w art. 49:

a) w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„gatunki.”,

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 1a, oraz odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 52 ust. 2.”;

5) w art. 50:

a) w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„gatunki grzybów.”,

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 1a, oraz odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 51 ust. 2.”;

6) w art. 51:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W stosunku do dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1) umyślnego niszczenia;

2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;

3) niszczenia ich siedlisk lub ostoi;

4) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej lub niszczenia gleby w ostojach;

5) hodowli;

- 6) pozyskiwania lub zbioru;
- 7) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 8) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 9) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 10) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 11) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W stosunku do innych niż dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) hodowli;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 4) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 5) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W stosunku do gatunków roślin lub grzybów objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin lub grzybów, odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1 i 1a, dotyczące:

- 1) wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów;
- 2) usuwania roślin oraz grzybów niszczących materiały lub obiekty budowlane;
- 3) pozyskiwania gatunków, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. c oraz art. 50 pkt 1 lit. c, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na ich pozyskiwanie;
- 4) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. c oraz art. 50 pkt 1 lit. c, pozyskanych na podstawie zezwolenia, o którym mowa w pkt 3;
- 5) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.”;

7) w art. 52:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;

- 3) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu lub hodowli;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoj, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego płoszenia lub niepokojenia;
- 13) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach rozrodu lub wychowu młodych w ich okresie lęgowym, podczas żerowania w ich okresie migracji lub w miejscach ich odpoczynku;
- 14) fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie;
- 15) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 16) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.”,

b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 3) transportu;
- 4) chowu lub hodowli;
- 5) przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.”,

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1 i 1a, dotyczące:

- 1) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków i ssaków;
- 2) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne;

- 3) chwytania na terenach zabudowanych przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania;
  - 4) chwytania zwierząt rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania ich do ośrodków rehabilitacji zwierząt;
  - 5) zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybostwa lub wody;
  - 6) pozyskiwania okazów gatunków, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. c, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na ich pozyskiwanie;
  - 7) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. c, pozyskanych na podstawie zezwolenia, o którym mowa w pkt 6;
  - 8) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska;
  - 9) zbierania i przechowywania piór ptaków.”,
- d) uchyla się ust. 3,
- e) dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. W przypadku gatunków ptaków zapobieganie poważnym szkodom, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, odnosi się do

zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody.”;

8) art. 52a i art. 53 otrzymują brzmienie:

- „Art. 52a. 1. Gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 – 3, 7, 8, 12 i 13, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów lub programów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska lub jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony.
2. Gospodarka rybacka nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1 – 4, 7, 8, 12, 13 i 15, jeżeli jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony.
3. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w ust. 1, kierując się potrzebą zachowania gatunków chronionych we właściwym stanie ochrony, w szczególności gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz możliwościami technicznymi, organizacyjnymi i finansowymi,

a także poziomem wiedzy i nauki w zakresie ochrony przyrody.

4. Minister właściwy do spraw rybołówstwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej, o których mowa w ust. 2, kierując się potrzebą zachowania gatunków chronionych we właściwym stanie ochrony, w szczególności gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, uwzględniając wymogi gospodarcze, społeczne i kulturowe oraz cechy regionalne i lokalne, a także możliwości techniczne, organizacyjne i finansowe, jak również poziom wiedzy i nauki w zakresie ochrony przyrody.

Art. 53. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może wprowadzić na terenie województwa, na czas określony, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, ochronę gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, nieobjętych ochroną określoną w przepisach, o których mowa w art. 48 – 50, a także właściwe dla nich zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a, a także odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 2.”;

9) w art. 56:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić w stosunku do gatunków:

- 1) objętych ochroną ścisłą – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 9 i ust. 1a

pkt 4 oraz art. 52 ust. 1 pkt 1, 3, 11 i 16 i ust. 1a pkt 1, 7 i 8;

- 2) objętych ochroną ścisłą i częściową – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a, jeżeli zezwolenie dotyczy obszaru wykraczającego poza granice dwóch województw lub jeżeli ma to związek z działaniami podejmowanymi przez ministra właściwego do spraw środowiska, w tym dotyczącymi realizacji programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, programów ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem lub umów międzynarodowych.

2. Regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania i na obszarach morskich może zezwolić w stosunku do gatunków:

- 1) objętych ochroną częściową – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a;
- 2) objętych ochroną ścisłą – na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 1 – 8, 10 i 11 i ust. 1a pkt 1 – 3 i 5 oraz art. 52 ust. 1 pkt 2, 4 – 10 i 12 – 15 i ust. 1a pkt 2 – 6.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:

„2a. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, w odniesieniu do obszarów morskich, właściwość miejscową regionalnego dyrektora ochrony środowiska ustala się wzdłuż wybrzeża na terenie danego województwa.

2b. Minister właściwy do spraw środowiska na obszarze parku narodowego może, po zasięgnięciu opinii dyrektora parku narodowego, zezwolić w stosunku do gatunków

objętych ochroną na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a.”,

c) uchyla się ust. 3,

d) ust. 4 i 4a otrzymują brzmienie:

„4. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, z zastrzeżeniem ust. 4c, 4d i 5, mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz:

- 1) leżą w interesie ochrony dziko występujących gatunków roślin, zwierząt, grzybów lub ochrony siedlisk przyrodniczych lub
- 2) wynikają z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody, lub
- 3) leżą w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego, lub
- 4) są niezbędne w realizacji badań naukowych, działań edukacyjnych lub celów związanych z odbudową populacji, reintrodukcją gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, albo do celów działań reprodukcyjnych, w tym do sztucznego rozmnażania roślin, lub
- 5) umożliwiają, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, zbiór, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów roślin lub grzybów oraz chwytanie, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów zwierząt gatunków objętych ochroną w liczbie określonej przez wydającego zezwolenie, lub
- 6) w przypadku gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych

w załączniku IV dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102) – wynikają z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska, lub

7) w przypadku gatunków innych niż wymienione w pkt 6 – wynikają ze słusznego interesu strony lub koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska.

4a. Warunek wydania zezwolenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 6, w przypadku gatunków ptaków dotyczy jedynie wydania zezwolenia na niszczenie siedlisk lub ostoj, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania.”,

e) po ust. 4a dodaje się ust. 4b – 4d w brzmieniu:

„4b. Warunek wydania zezwolenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, w przypadku gatunków ptaków dotyczy szkód w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody.

4c. Zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków ptaków, określonym w art. 52 ust. 1 pkt 13, mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony

dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt.

4d. Zezwolenia na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 9 i ust. 1a pkt 4 oraz art. 52 ust. 1 pkt 11 i ust. 1a pkt 7, mogą być wydane, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.”,

f) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Zezwolenia na pozyskiwanie roślin, zwierząt lub grzybów gatunków, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. c, art. 49 pkt 1 lit. c oraz art. 50 pkt 1 lit. c, mogą być wydane, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.”,

g) w ust. 6 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, mogą być wydane na wniosek zawierający odpowiednio:”,

h) w ust. 7:

– wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, zawierają odpowiednio:”,

– dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów i ich siedlisk.”,

i) ust. 7a i 7b otrzymują brzmienie:

„7a. Organy właściwe do wydania zezwoleń, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, dokonują kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach.

7b. Czynności kontrolne są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez organy właściwe do wydania zezwoleń, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b.”,

j) ust. 7j i 7k otrzymują brzmienie:

„7j. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, cofa się jeżeli podmiot, który uzyskał zezwolenie, nie spełnia zawartych w nim warunków.

7k. Potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zezwoleniem zwolnienie z zakazów wydane na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz. Urz. WE L 61 z 03.03.1997, str. 1, z późn. zm.) traktuje się w odniesieniu do okazów gatunków, dla których je wydano, jako zwolnienie równoważne wydanemu na podstawie ust. 1, 2 i 2b, jeżeli dotyczy zakazu:

- 1) przetrzymywania martwych okazów gatunków;
- 2) posiadania, darowizny, transportu, wwożenia lub wywożenia przez wewnątrzwspólnotową granicę państwa oraz czynności, które zostały w tym zwolnieniu dopuszczone w stosunku do okazów gatunków.”,

k) w ust. 8 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Raport zawiera również informację o wydanych upoważnieniach, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 3.”,

l) w ust. 8b dodaje się zdanie drugie w brzmieniu:

„Raport zawiera również informację o pomocy udzielonej zwierzętom na podstawie art. 52 ust. 2 pkt 4.”;

10) po art. 56 dodaje się art. 56a w brzmieniu:

„Art. 56a. 1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku do bobra europejskiego, kormorana czarnego oraz czapli siwej, na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1.

2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności, których dotyczy zarządzenie, nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji gatunków objętych zarządzeniem oraz leży to w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego lub:

1) w przypadku kormorana czarnego oraz czapli siwej – wynika z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody;

2) w przypadku bobra europejskiego – wynika z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody.

3. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, w przypadku kormorana czarnego oraz czapli siwej dotyczy wyłącznie terenu stawów rybnych uznanych za obręby hodowlane na podstawie decyzji marszałka województwa, o której mowa w art. 15 ust. 2b ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 200, poz. 1332).

4. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, określa:
  - 1) podmioty, które będą wykonywały czynności, których dotyczy zarządzenie, oraz warunki, które podmioty te muszą spełniać;
  - 2) nazwę gatunku lub gatunków, których dotyczy zarządzenie, w języku łacińskim i polskim;
  - 3) opis czynności, których dotyczy zarządzenie;
  - 4) wskazanie dozwolonych metod lub sposobów wykonania czynności, których dotyczy zarządzenie;
  - 5) termin i porę doby wykonania czynności, których dotyczy zarządzenie;
  - 6) obszar wykonania czynności, których dotyczy zarządzenie;
  - 7) termin złożenia i zakres informacji o czynnościach wykonanych na podstawie zarządzenia;
  - 8) warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji chronionych gatunków zwierząt i ich siedlisk.
5. Regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zarządzeniach, o których mowa w ust. 1. Do przeprowadzenia kontroli przepisy art. 56 ust. 7b – 7i stosuje się odpowiednio.
6. W przypadku zmiany przesłanek, o których mowa w ust. 2, regionalny dyrektor ochrony środowiska zmienia lub uchyla zarządzenie, o którym mowa w ust. 1.
7. Podmioty, które wykonały czynności na podstawie zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, składają regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska

informację o wykonanych czynnościach, w zakresie i terminie określonych w tym zarządzeniu.

8. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 stycznia każdego roku składa Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska raport o wydanych w roku poprzednim zarządzeniach, o których mowa w ust. 1, zawierający informacje, o których mowa w ust. 4, a także informację o czynnościach wykonanych na podstawie zarządzeń oraz wynikach kontroli spełniania warunków określonych w tych zarządzeniach.”;

11) w art. 58:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 marca każdego roku przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska informację za rok poprzedni w sprawie przypadkowego schwytania lub zabicia zwierząt gatunków objętych ochroną ścisłą oraz wydry.
2. Na podstawie informacji, o której mowa w ust. 1, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podejmuje badania lub działania ochronne, w celu zapewnienia, aby przypadkowe chwytanie i zabijanie nie miało znaczącego negatywnego wpływu na te gatunki.”;

b) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

- „3. Każdy, kto przypadkowo schwycił lub zabił zwierzę gatunku objętego ochroną ścisłą lub wydrę, lub instytucja państwowa, która się o tym dowiedziała, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska.”;

12) po art. 60 dodaje się art. 60a w brzmieniu:

„Art. 60a. Jeżeli stwierdzone lub przewidywane zmiany w środowisku zagrażają lub mogą zagrażać siedliskom przyrodniczym będącym przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, jest obowiązany, po zasięgnięciu opinii właściwej regionalnej rady ochrony przyrody oraz zarządcy lub właściciela terenu, podjąć działania w celu zapewnienia trwałego zachowania tych siedlisk, eliminowania przyczyn powstawania zagrożeń oraz poprawy ich stanu ochrony.”;

13) w art. 74 w ust. 3 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji gatunków roślin lub zwierząt i ich siedlisk.”;

14) w art. 75 w ust. 3 dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) określenie zakresu i terminu złożenia informacji o wykorzystaniu zezwolenia.”;

15) w art. 96 w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ocena realizacji programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej;”;

16) art. 111 otrzymuje brzmienie:

„Art. 111. 1. Minister właściwy do spraw środowiska sporządza projekt programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z projektem planu działań.

2. Minister właściwy do spraw środowiska zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,

w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z projektem planu działań, o którym mowa w ust. 1.

3. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań zatwierdza, w drodze uchwały, Rada Ministrów.”;

17) w art. 120:

- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zezwolenie na:

- 1) wwożenie z zagranicy gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić rodzimym gatunkom lub siedliskom przyrodniczym, oraz jednocześnie na czynności, o których mowa w pkt 2, w stosunku do tych okazów – wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska;
- 2) przetrzymywanie, hodowlę, rozmnażanie, oferowanie do sprzedaży i zbywanie gatunków, o których mowa w pkt 1 – wydaje właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska.”,

- b) uchyla się ust. 2a,

- c) w ust. 2b uchyla się pkt 8,

- d) w ust. 2d wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organ, o którym mowa w ust. 2:”,

- e) w ust. 2e wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Organ, o którym mowa w ust. 2, cofa zezwolenie, o którym mowa w tym przepisie, jeżeli:”,

- f) dodaje się ust. 2g i 2h w brzmieniu:

„2g. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonują kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach. Do przeprowadzenia kontroli przepisy art. 56 ust. 7b – 7i stosuje się odpowiednio.

2h. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 stycznia każdego roku składa Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska raport o wydanych w roku poprzednim zezwoleniach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, zawierający informacje, o których mowa w ust. 2c pkt 2 – 5, a także informację o wykorzystaniu zezwoleń oraz wynikach kontroli spełniania warunków określonych w tych zezwoleniach.”,

g) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do gatunków ryb, na których wprowadzanie jest wymagane zezwolenie ministra właściwego do spraw rybołówstwa, wydawane na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym albo art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 62, poz. 574, z późn. zm.³⁾).”;

18) w art. 127:

a) w pkt 2 uchyla się lit. e,

b) uchyla się pkt 4,

c) dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

„6) wprowadza do obrotu produkty z fok wbrew warunkom określonym w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz. Urz. UE L 286 z 31.10.2009, str. 36)”;

19) w art. 130:

a) w ust. 1:

- uchyla się pkt 2,
- pkt 3 otrzymuje brzmienie:
  - „3) regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska właściwemu ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia lub przestępstwa – w przypadkach innych niż określone w pkt 1.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

- „4. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zarządzić, w drodze decyzji administracyjnej, na koszt skazanego, uśmiercenie zwierząt lub zniszczenie roślin lub grzybów gatunków obcych stanowiących własność sprawcy.”;

20) w art. 131 dodaje się pkt 14 w brzmieniu:

- „14) bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 37 w ust. 1 dodaje się pkt 5 w brzmieniu:

- „5) kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą oraz obrotu tuszami zwierzyny i ich częściami dotyczącej prowadzenia ewidencji skupu w każdym punkcie skupu.”;

2) w art. 44:

a) w ust. 3b po pkt 5 dodaje się pkt 5a w brzmieniu:

- „5a) określenie warunków realizacji wynikających z potrzeb ochrony populacji gatunków zwierząt łownych i ich siedlisk w rejonie wykonywania czynności;”;

b) dodaje się ust. 5 – 12 w brzmieniu:

- „5. Minister właściwy do spraw środowiska dokonuje kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach, o których mowa w ust. 3.
6. Czynności kontrolne są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez ministra właściwego do spraw środowiska, które zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsca i zakresu kontroli oraz podstawy prawnej do jej wykonania.
7. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać upoważnienie, o którym mowa w ust. 6.
8. Osoby upoważnione do wykonywania czynności kontrolnych mają prawo do:
- 1) wstępu na teren należący do podmiotu kontrolowanego;
  - 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli;
  - 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczania tych dokumentów.
9. Wstęp na teren należący do podmiotu kontrolowanego oraz wykonywanie czynności kontrolnych następują w jego obecności.
10. Osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z tych czynności protokół, który podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany.
11. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany protokół podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w protokole adnotacji o odmowie podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany.

12. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 3, cofa się, jeżeli podmiot, który uzyskał zezwolenie, nie spełnia zawartych w nim warunków.”;

3) w art. 44a po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego dokonuje uśmiercenia odłowionych w pułapki żywołowne drapieżników za pomocą broni myśliwskiej lub innych metod stosowanych przy uboju zwierząt gospodarskich, w celu ich redukcji.”.

Art. 3. Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007 – 2013 sporządzona przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy staje się programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 4. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 i 2 stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 5. Przepisy wykonawcze, o których mowa w art. 52a ust. 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 1, zostaną wydane w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 6. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 48 – 50 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 48 – 50 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 53 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc na czas ich obowiązywania.

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

---

¹⁾ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji częściowego wdrożenia postanowień dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7). Niniejsza ustawa zapewnia wykonanie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz. Urz. UE L 286 z 31.10.2009, str. 36).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 96, poz. 807, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 92, poz. 753 i Nr 168, poz. 1323 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 168 i Nr 106, poz. 622.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 175, poz. 1462, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 201, poz. 1237, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 223, poz. 1777 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622.

UZASADNIENIE

W dniu 1 lutego 2011 r. Komisja Europejska wniosła do Trybunału Sprawiedliwości UE skargę przeciwko RP w zakresie nieprawidłowej transpozycji art. 16 ust. 1 dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z 22.07.1992, str. 7), zwaną dalej „Dyrektywą Siedliskową” (sprawa C-46/11). Następnie w dniu 20 kwietnia 2011 r. Komisja skierowała do Trybunału Sprawiedliwości UE skargę w zakresie nieprawidłowej transpozycji art. 1, art. 5 oraz art. 9 ust. 1 i 2 dyrektywy 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7), zwaną dalej „Dyrektywą Ptasią” (sprawa C-192/11). Trybunał Sprawiedliwości UE w dniu 26 stycznia 2012 r. wydał wyrok w sprawie C-192/11, w którym orzeczono, że RP uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy ww. przepisów. Ponadto w dniu 29 września 2011 r. Komisja Europejska wystosowała wezwanie do usunięcia uchybienia polegającego m.in. na braku zgodności prawa RP z art. 6 ust. 1 – 2 oraz art. 22b Dyrektywy Siedliskowej (naruszenie nr 2011/4125).

W związku z powyższym, w celu prawidłowej i pełnej transpozycji wskazanych powyżej aktów prawa Unii Europejskiej, zostały przygotowane odpowiednie zmiany przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.).

Zmiany do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zwanej dalej „ustawą”

Art. 3 pkt 4 i art. 96 ust. 3 pkt 3

Zmiana nazwy „krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej” oraz „programu działań” strategii, umiejscowiona w art. 3 pkt 4 oraz art. 96 ust. 3 pkt 3 ustawy, przez zastąpienie wyrażeniami: „program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej” oraz „plan działań”, wynika z regulacji ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz z Planu uporządkowania strategii rozwoju, przyjętego przez Radę Ministrów 24 listopada 2009 r.

Art. 5 pkt 15a

Wobec licznych wątpliwości adresatów norm dotyczących zakresu pojęcia ochrony gatunkowej, tj. interpretowania przepisów w taki sposób, że ochroną gatunkową są objęte jedynie okazy dziko występujące, oraz w celu zapewnienia prawidłowej interpretacji przepisów wdrażających Dyrektywę Siedliskową i Dyrektywę Ptasią zaproponowano wprowadzenie definicji „rośliny, zwierzęcia lub grzyba dziko występującego”, bardzo często stosowanej w ustawie, jak i w rozporządzeniach dotyczących ochrony gatunkowej. Zgodnie z zaproponowaną definicją za roślinę, zwierzę lub grzyba dziko występującego uznawane będą żywe osobniki i ich części, które są w środowisku przyrodniczym lub zostały z niego pozyskane. Pojęcie to nie będzie obejmowało osobników, które pochodzą ze sztucznego rozmnażania, tj. z hodowli lub uprawy, z wyłączeniem tych, które zostały wprowadzone do środowiska przyrodniczego np. w celu restytucji.

Art. 48 – 50

W proponowanych zmianach dotyczących brzmienia art. 48 – 50 ustawy wprowadzono regulacje, na mocy których ochroną gatunkową objęty jest gatunek, natomiast z treści zakazu (art. 51 i 52) wynikać będzie, czy dana czynność zakazana jest w stosunku tylko do siedlisk lub okazów roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących, czy również w stosunku do okazów pochodzących ze sztucznego rozmnożenia.

Art. 51 i 52

Treść poszczególnych zakazów określa, czy dotyczą one jedynie dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów, czy pochodzących ze sztucznego rozmnażania, jak to ma miejsce np. w przypadku zakazu dotyczącego wprowadzania gatunku do środowiska przyrodniczego. Ponadto treść zakazów wskazuje, czy odnosi się on do okazów (a więc również do produktów pochodnych), czy np. jedynie do osobników, ich części, jaj, wydmuszek, siedlisk lub schronień.

W art. 51 i art. 52 ustawy zmiana spójnika między poszczególnymi zakazami z „i” na „lub” ma na celu jednoznaczne określenie, że minister właściwy do spraw środowiska może w rozporządzeniu wybrać spośród nich właściwe zakazy dla gatunków chronionych.

W przypadku zakazów dotyczących roślin i grzybów gatunków chronionych określono, czy zakazana jest czynność wykonywana jedynie w sposób umyślny, czy również nieumyślny, wzorując się na obowiązującym brzmieniu zakazów dla gatunków zwierząt. Ponadto zakaz „przemieszczania” gatunków chronionych roślin i grzybów został doprecyzowany przez zastąpienie go zakazami: „umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym” dziko występujących roślin, „transportu okazów” dziko występujących roślin (zgodnie z art. 13 ust. 1 lit. b Dyrektywy Siedliskowej) oraz „umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego” wszystkich roślin tego gatunku (zarówno dziko występujących, jak i pochodzących ze sztucznego rozmnożenia).

W katalogu zakazów dotyczących gatunków roślin i grzybów objętych ochroną uchylono zakazy: nabywania, preparowania i przetwarzania okazów (ze względu na to, że czynności te nie stanowią zagrożenia dla legalnie posiadanych okazów).

W odniesieniu do zwierząt gatunków chronionych zakazy ich dotyczące zostały uporządkowane m.in. w wyniku wprowadzenia definicji „zwierzęcia dziko występującego”.

Ponadto w przedmiotowym katalogu zakazów uchylono zakaz nabywania okazów oraz wyrabiania wydmuszek, gdyż czynności te nie stanowią zagrożenia dla legalnie posiadanych okazów. Dodano natomiast następujące zakazy: usuwania lub uszkodzania schronień dziko występujących zwierząt (zgodnie z art. 5 lit. b Dyrektywy Ptasiej), uniemożliwiania dostępu do schronień dziko występujących zwierząt (w celu ochrony dostępu do schronień m.in. ptaków lub nietoperzy) oraz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w określonych miejscach i okresie (zgodnie z art. 5 lit. d Dyrektywy Ptasiej). Pozostawienie zakazu „umyślnego płoszenia lub niepokojenia” obok ww. zakazu ma na celu umożliwienie dopasowania zakazów do poszczególnych gatunków, w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 49 ustawy, np. przez wprowadzenie zakazu umyślnego płoszenia i niepokojenia – w stosunku do orła bielika, i zakazu umyślnego płoszenia lub niepokojenia w określonym miejscu i okresie – w stosunku do szpaków. Powyższe dotyczy również zakazów „transportu” i „transportu w celu sprzedaży”.

Zakaz niszczenia lub pogarszania stanu siedlisk i ostoi gatunków zwierząt chronionych zawężono do obszaru rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub

zerowania, gdyż definicja siedliska jest na tyle szeroka, że trudne było, w przypadku zwierząt, wskazanie, do jakiego obszaru odnosi się przedmiotowa regulacja.

Wprowadzenie do wyliczenia w art. 51 ust. 2, art. 52 ust. 2 oraz w art. 56 ust. 4 i 5, dotyczące warunków udzielania odstępstw od zakazów w stosunku do gatunków chronionych, otrzymało brzmienie zgodne z art. 16 ust. 1 Dyrektywy Siedliskowej, odwołujące się do pojęcia „właściwego stanu ochrony gatunku” zdefiniowanego w art. 5 pkt 24 ustawy.

Rozszerzone zostało odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych dotyczące obrotu handlowego ich okazami (art. 51 ust. 2 pkt 3 – 5 i art. 52 ust. 2 pkt 7 i 8). Dotychczas odstępstwo dotyczy gatunków chronionych, które mogą być pozyskiwane po uzyskaniu stosownego zezwolenia – określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 48 – 50 ustawy. Projekt rozszerza zakres odstępstwa o okazy wszystkich gatunków chronionych, które zostały pozyskane poza granicą państwa i zostały wwieszone na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zmiana tego przepisu umożliwi obrót okazami pozyskanymi ze środowiska przyrodniczego poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto uzupełniono brzmienie odstępstwa o czynność „posiadanie”, które jest zbliżone do czynności „przechowywania”.

Brzmienie odstępstwa od zakazów w stosunku do zwierząt gatunków chronionych dotyczącego zapobiegania poważnym szkodom w gospodarce (art. 52 ust. 2) ujednolicono z brzmieniem przesłanki do wydania zezwolenia na czynności zakazane, o której mowa w art. 56 ust. 4 ustawy.

Uchylenie art. 52 ust. 3 ustawy dotyczącego wyłączenia gatunków ptaków z odstępstwa dotyczącego zapobiegania poważnym szkodom, wynika z tego, że to minister właściwy do spraw środowiska określa gatunki, w stosunku do których obowiązuje dane odstępstwo, zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy. Treść tego rozporządzenia, wydanego na podstawie art. 49 ustawy, jak i przepisów ustawy, nie może naruszać prawa UE, w tym Dyrektywy Siedliskowej i Dyrektywy Ptasiej.

Dodanie ust. 4a ma zapewnić zgodność z art. 9 ust. 1 lit. a tiret 3 Dyrektywy Ptasiej. Zgodnie z przedmiotowym przepisem dyrektywy oraz treścią wyroku w sprawie nr C-192/11, odstępstwo dotyczące zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do gatunków ptaków może dotyczyć jedynie szkód w odniesieniu do „zbóż, inwentarza

żywego, lasów, rybołówstwa i wód”. Natomiast w przypadku gatunków wymagających ochrony na mocy Dyrektywy Siedliskowej, zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. b dyrektywy, odstępstwo to jest szersze i może dotyczyć szkód – „w szczególności w odniesieniu do upraw, zwierząt gospodarskich, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności”.

Art. 52a

Przedstawione w art. 52a ustawy rozwiązanie dotyczące ochrony gatunkowej zwierząt w kontekście gospodarki leśnej i rybackiej oparte jest na przepisie § 44 ust. 4 niemieckiej ustawy o nowelizacji prawa ochrony przyrody i ochrony krajobrazu (Gesetz zur Neuregelung des Rechts des Naturschutzes und der Landschaftspflege) z dnia 29 lipca 2009 r., która weszła w życie 1 marca 2010 r., oraz na pkt 24 – 27 „Wytycznych w sprawie ścisłej ochrony gatunków zwierząt ważnych dla Wspólnoty na mocy Dyrektywy Siedliskowej 92/43/EWG”, opracowanych przez służby Komisji Europejskiej.

Zgodnie z pkt 24 wymienionego dokumentu, w przypadku prowadzenia bieżącej działalności, takiej jak np. gospodarka leśna, w celu zastosowania art. 12 Dyrektywy Siedliskowej nie jest konieczne wprowadzanie nowych rozwiązań prawnych lub strukturalnych, ponieważ większość krajów członkowskich posiada procedury planistyczne, regulacje lub dobre praktyki, które mogą być przystosowane do tego celu. Jakkolwiek mechanizmy te powinny być wsparte przez ochronę prawną tych gatunków, tak aby w przypadku, gdy podmiot lub osoba nie stosuje się do zasad, istniały prawne procedury, które zapewnią efektywny system ochrony ścisłej (pkt 25 i 27).

Zgodnie z proponowanym brzmieniem art. 52a ustawy gospodarka leśna nie narusza wybranych zakazów w stosunku do zwierząt gatunków chronionych, w przypadku gdy wykonywana jest na podstawie planów lub programów (plan urządzenia lasu), które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska lub jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki. W odniesieniu do gospodarki rybackiej przepis dotyczy jedynie wymagań dobrej praktyki, w związku z tym, że nie istnieją obecnie plany lub programy, które określają sposób gospodarowania na wodach stojących. Zarówno w odniesieniu do ww. planów i programów oraz do wymagań

dobrej praktyki, odstępstwo może mieć miejsce, gdy ich ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku chronionego we właściwym stanie ochrony. W ustawie zawarto delegację do określenia w rozporządzeniu wymagań dobrych praktyk w gospodarce leśnej oraz rybackiej.

W przypadku gdy czynności wykonywane będą wbrew ustaleniom planów lub programów poddanych ocenie lub gdy nie zostały one w nich ujęte, będzie stosowany standardowy tryb postępowania, tj. postępowanie w sprawie wydania zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych, wydawane na podstawie art. 56 ust. 1 i 2 ustawy, lub postępowanie w sprawie o wykroczenie lub przestępstwo na podstawie przepisów karnych.

Wyżej opisane rozwiązanie zastępuje ogólne odstępstwo w stosunku do zwierząt gatunków chronionych w brzmieniu „wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów”, które nie było zgodne z Dyrektywą Siedliskową i Dyrektywą Ptasią. Odstępstwo to obowiązuje jedynie w stosunku do wybranych gatunków roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową.

Art. 56 ust. 1 i 2

Przepis art. 56 ust. 1 pkt 2 ustawy umożliwia Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska wydawanie decyzji zezwalających na odstępstwa od zakazów w stosunku do wszystkich gatunków objętych ochroną, jeżeli zezwolenie dotyczy obszaru wykraczającego poza granice więcej niż dwóch województw.

Ponadto większość kompetencji w zakresie wydawania zezwoleń na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków objętych ochroną ścisłą została przekazana regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska, tak aby tylko zezwolenia na czynności najbardziej szkodliwe dla gatunków (np. zabicie zwierząt) były wydawane przez organ centralny, jakim jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Natomiast 16 regionalnych organów będzie wydawało zezwolenia na wszystkie czynności zakazane w stosunku do gatunków objętych ochroną częściową oraz na czynności mniej ingerujące w stan populacji gatunków objętych ochroną ścisłą. Ma to na celu usprawnienie i przyspieszenie postępowań dotyczących wydawania zezwoleń w zakresie ochrony gatunkowej, przez zmniejszenie liczby wymaganych obecnie decyzji dla jednego zamierzenia, m.in. dla inwestycji.

Uregulowano również kompetencję w zakresie wydawania zezwoleń na odstępstwa od zakazów w stosunku do chronionych gatunków na obszarach morskich, wzorując się na brzmieniu art. 75 ust. 1 pkt 1 lit. c i ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.), gdzie została ona przypisana regionalnym dyrektorom ochrony środowiska.

Dodawane w art. 56 ust. 2a i 2b mają na celu rozwiązanie problemu nakładania się kompetencji przy wydawaniu zezwoleń na podstawie art. 15 ust. 3 (zakazy dotyczące parków narodowych) oraz art. 56 ust. 1 i 2 ustawy (zakazy dotyczące gatunków chronionych). Przykładowo w przypadku zbioru rośliny gatunku chronionego w parku narodowym wymagane jest obecnie zezwolenie na zbiór roślin wydawane przez organ właściwy do wydawania zezwoleń na czynności zakazane w parku narodowym – Ministra Środowiska. Dodatkowo wymagane jest uzyskanie zezwolenia organu właściwego dla ochrony gatunkowej – Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska. W zaproponowanym rozwiązaniu obydwie zezwolenia będzie wydawał Minister Środowiska.

Art. 56 ust. 3

Przepis art. 56 ust. 3 ustawy dotyczący wydawania zezwoleń na pozyskiwanie w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą lasu został uchylony, ponieważ właściciel lasu bierze udział w przedmiotowym postępowaniu na prawach strony, a zarządca informowany jest o wydanej decyzji.

Należy mieć również na uwadze, że zezwolenia na wszystkie czynności zakazane nie naruszają uprawnień właściciela lub zarządcy terenu, na którym następuje wykonanie czynności będących przedmiotem zezwolenia, wynikających z odrębnych przepisów. W praktyce oznacza to, że zezwolenie np. na pozyskiwanie kruszyny pospolitej, nie stanowi podstawy prawnej do wejścia na teren realizacji zezwolenia, np. na teren leśny. Przedmiotowe zezwolenie rozstrzyga jedynie w zakresie możliwości udzielenia odstępstwa od zakazu w stosunku do danego gatunku chronionego, tj. czy ta czynność nie będzie szkodliwa dla danej populacji gatunku bądź czy nie ma dla niej alternatywy. Prawo wykonywania własności określa bowiem Kodeks cywilny i inne ustawy.

Art. 56 ust. 4

Brzmienie art. 56 ust. 4 pkt 1 ustawy zostało zmienione, zgodnie z Dyrektywą Siedliskową i Dyrektywą Ptasią, tak aby przesłanka dotyczyła czynności, które leżą w interesie ochrony gatunków roślin, zwierząt, grzybów i siedlisk przyrodniczych, jakkolwiek niekoniecznie wynikają z ich ochrony, np. prowadzenie ćwiczeń na poligonach wojskowych i w ten sposób utrzymywanie tam cennych zbiorowisk półnaturalnych.

Obowiązujące w pkt 2 brzmienie przepisu wykracza poza wymogi prawa unijnego, ponieważ odnosi się w sposób szeroki do szkód w „gospodarce”. Art. 16 ust. 1 Dyrektywy Siedliskowej zawiera możliwość wydania odstępstwa: „aby zapobiec poważnym szkodom w szczególności w odniesieniu do upraw, zwierząt gospodarskich, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności”, a art. 9 ust. 1 Dyrektywy Ptasiej wprowadza możliwość wydania odstępstwa „w celu zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa i wody”. W związku z powyższym przepis art. 56 ust. 4 pkt 2 został odpowiednio zmieniony.

W pkt 4 zastąpiono wyrażenie „programy edukacyjne” wyrażeniem „działania edukacyjne”, zgodnie z Dyrektywą Ptasią i Dyrektywą Siedliskową, które przewidują szersze odstępstwo w tym zakresie. Odstępstwo będzie miało zastosowanie np. przy wydawaniu zezwoleń w celach edukacyjnych na fotografowanie, mogące powodować płoszenie.

Obowiązujące brzmienie pkt 5 dotyczy jedynie zwierząt i roślin gatunków objętych ochroną ścisłą, nie dotyczy natomiast ich okazów oraz okazów gatunków objętych ochroną częściową. Nie jest to zasadne, biorąc pod uwagę, że przesłanka art. 56 ust. 5 dotyczyć będzie jedynie gatunków objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, a co za tym idzie – nie byłoby przesłanki do wydania zezwolenia na pozyskiwanie pozostałych gatunków objętych ochroną. Ponadto odstępstwo to dotyczyć będzie wszystkich czynności związanych z pozyskaniem gatunków ze środowiska przyrodniczego lub ich przetrzymywaniem.

Art. 56 ust. 4a

Przepis art. 56 ust. 4a w projekcie ustawy ma na celu precyzyjną implementację art. 9 ust. 1 Dyrektywy Ptasiej, który dla czynności zakazanych tą dyrektywą nie przewiduje możliwości wydania odstępstwa w przypadku koniecznych wymogów nadrzędnego

interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym, lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska. Za taką interpretacją przemawia również treść wyroku w sprawie nr C-192/11. W związku z tym w przypadku gatunków ptaków możliwość zastosowania ww. odstępstwa przewidziano jedynie dla czynności niezakazanej Dyrektywą Ptasią, tj. dla niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania (zakaz wymieniony w art. 52 ust. 1 pkt 7 w projekcie ustawy).

Art. 56 ust. 4b – 4d

Przepis art. 56 ust. 4b ma zapewnić zgodność z art. 9 ust. 1 lit. a tiret 3 Dyrektywy Ptasiej. Zgodnie z przedmiotowym przepisem dyrektywy oraz treścią wyroku w sprawie nr C-192/11, odstępstwo dotyczące zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do gatunków ptaków może dotyczyć jedynie szkód w odniesieniu do „zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa i wód”. Natomiast w przypadku gatunków wymagających ochrony na mocy Dyrektywy Siedliskowej, zgodnie z art. 16 ust. 1 lit. b dyrektywy, odstępstwo to jest szersze i może dotyczyć szkód – „w szczególności w odniesieniu do upraw, zwierząt gospodarskich, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności”.

W odniesieniu do zmian proponowanych w art. 56 ust. 4c i 4d wskazuje się, że w przypadku czynności niezakazanych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej lub Dyrektywy Ptasiej (np. płoszenie ptaków, wwóz i wywóz poza granicę) przesłanki do wydawania zezwoleń zostały określone w sposób indywidualny.

Art. 56 ust. 5

Zmiana brzmienia art. 56 ust. 5 ustawy ma na celu podkreślenie, że przesłanka do wydania zezwolenia na pozyskiwanie roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną dotyczy jedynie gatunków objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane. W przypadku gdyby dotyczyła wszystkich gatunków objętych ochroną, w tym gatunków wymienionych w załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej i gatunków ptaków wymienionych w załączniku I Dyrektywy Ptasiej, przepis nie byłby z nimi zgodny.

Art. 56 ust. 7 oraz art. 74 ust. 3

W art. 56 ust. 7 oraz art. 74 ust. 3 ustawy rozszerzono elementy zezwolenia dotyczącego gatunków objętych ochroną i gatunków zagrożonych wyginięciem o warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji tych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów i ich siedlisk. Zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. c Dyrektywy Ptasiej, odstępstwa powinny określać „warunki ryzyka”, w przypadku których takie odstępstwa mogą być przyznane.

Przepisowi art. 56 ust. 7a ustawy nadano charakter obligatoryjny, ponieważ zgodnie z art. 9 ust. 2 lit. e Dyrektywy Ptasiej, odstępstwa muszą określać „kontrole, jakie będą przeprowadzone”.

W art. 56 ust. 7j wprowadzono obowiązek dla organu cofnięcia zezwolenia na odstępstwo od zakazów w stosunku do gatunków chronionych – w przypadku niespełnienia warunków decyzji. Zmiana wynika z potrzeby usunięcia uznaniowości rozstrzygnięcia organu, w jakich przypadkach decyzja, której warunki nie zostały spełnione powinna być cofnięta.

W przepisie art. 56 ust. 7k ustawy usunięto czynność zakazaną – „hodowlę” gatunków chronionych, w przypadku której zwolnienie z zakazów wydane na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi zwalnia również z zezwolenia na odstępstwo od czynności zakazanych w stosunku do gatunków chronionych. Hodowla nie jest czynnością, którą reguluje ww. rozporządzenie. Ponadto warunki do rozmnażania tych gatunków powinny być określone przez organ właściwy z zakresu ochrony gatunkowej, tak aby mógł kontrolować ich krzyżowanie się z populacją krajową. W ust. 7k wprowadzono również pełne pojęcie „okazu gatunku” zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 11a ustawy.

Art. 56 ust. 8 i 8b

W ust. 8 i 8b określono informacje, jakie będą składane Ministrowi Środowiska przez właściwe organy w celu przekazania raportów do Komisji Europejskiej z wydanych derogacji na czynności zakazane w stosunku do gatunków wymienionych w załączniku IV Dyrektywy Siedliskowej oraz gatunków ptaków, zgodnie z art. 16 ust. 2 Dyrektywy Siedliskowej i art. 9 ust. 3 Dyrektywy Ptasiej. W związku z zaproponowanym brzmieniem art. 56 ust. 2b, Minister Środowiska będzie, obok regionalnych dyrektorów ochrony środowiska i Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, w posiadaniu

informacji do raportów dla Komisji Europejskiej o wydanych odstępstwach na czynności zakazane w stosunku do gatunków chronionych na terenie parków narodowych.

Art. 56a

Ze względu na poważne szkody wyrządzane w gospodarstwach przez niektóre gatunki w sposób powszechny, tj. bobra europejskiego, kormorana czarnego oraz czapli siwej, jak również na zagrożenie zdrowia i bezpieczeństwa powszechnego w wyniku zalewania terenów przez bobra europejskiego, zaproponowano określenie ogólnego odstępstwa od zakazów w stosunku do tych gatunków – w zarządzeniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska. W tych przypadkach nie będzie konieczności uzyskiwania indywidualnych zezwoleń na odstępstwo od zakazów. Odstępstwo wydawane byłoby na okres do 5 lat, po spełnieniu przesłanek do wydania derogacji i warunków, określonych w art. 9 Dyrektywy Ptasiej oraz art. 16 Dyrektywy Siedliskowej, mających odzwierciedlenie w treści zarządzenia, tj. wskazanych w ust. 2 i 4. Jednocześnie realizacja odstępstw podlegałaby kontroli oraz obowiązkowi przekazywania sprawozdań z wykonanych czynności do organów ochrony przyrody, co jest także wymagane przez art. 9 Dyrektywy Ptasiej oraz art. 16 Dyrektywy Siedliskowej. Zakres obowiązywania przepisów zarządzenia w przypadku kormorana czarnego i czapli siwej został ograniczony do terenu stawów rybnych uznanych za obręb hodowlane, gdzie głównie gatunki te wyrządzają szkody.

Art. 58

Zmiany wprowadzone w art. 58 ust. 1 – 3 ustanawiają system monitorowania przypadkowego chwytania lub zabijania gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą oraz wydry, która w przepisach prawa krajowego nie jest zaliczona do gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą, ale jest ujęta w załączniku IV lit. a Dyrektywy Siedliskowej. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 12 ust. 4 Dyrektywy Siedliskowej „Państwa Członkowskie ustanawiają system monitorowania przypadkowego chwytania lub zabijania gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV lit. a). W świetle zebranych informacji Państwa Członkowskie podejmują dalsze badania lub środki ochronne, wymagane w celu zapewnienia, aby przypadkowe chwytanie i zabijanie nie miało znacznego negatywnego wpływu na te gatunki.”.

Art. 60a

Proponowana zmiana ma na celu usunięcie luki w transpozycji do prawa krajowego norm wynikających z art. 6 ust. 1 i 2 Dyrektywy Siedliskowej, zgodnie z którym Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również w celu uniknięcia niepokożenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile to niepokożenie może mieć znaczenie w stosunku do celów tej dyrektywy. Do polskiego prawodawstwa art. 6 ust. 2 został wdrożony przez szereg uzupełniających się regulacji, przede wszystkim art. 36, art. 37 oraz art. 60 ustawy. Jednakże art. 60, który jako jedyny obejmuje nieantropogeniczne zmiany w środowisku, nie dotyczy siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

Zgodnie z zaproponowaną zmianą, regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, będzie zobowiązany do podejmowania działań w celu zapewnienia trwałego zachowania siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, eliminowania przyczyn powstawania zagrożeń oraz poprawy ich stanu ochrony, analogicznie jak w przypadku gatunków objętych ochroną.

Art. 75 ust. 3

Zmiana art. 75 ust. 3 ustawy wynika z proponowanego brzmienia art. 56 ust. 8 i 8b.

Art. 111

Zmiana brzmienia art. 111 ustawy przewiduje przypisanie kompetencji, w zakresie obowiązku sporządzania projektu programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z projektem planu działań, ministrowi właściwemu do spraw środowiska w miejsce Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zmiana ta wynika z faktu, że organem odpowiedzialnym za wdrażanie w Polsce postanowień Konwencji o ochronie różnorodności biologicznej, sporządzonej w Rio de Janeiro dnia 5 czerwca 1992 r. (Dz. U. z 2002 r. Nr 184, poz. 1532), jest minister właściwy do spraw środowiska.

Art. 120

Zgodnie z Dyrektywą Siedliskową (art. 22 pkt 2) i Dyrektywą Ptasią (art. 11) Państwa członkowskie zapewniają, aby celowe wprowadzenie do stanu dzikiego dowolnego gatunku, który nie jest rodzimy na ich terytorium, było uregulowane w taki sposób, aby nie zaszkodzić siedliskom przyrodniczym w obrębie ich naturalnego zasięgu lub dzikiej rodzimej faunie i florze. W celu usprawnienia systemu kontroli wprowadzania gatunków obcych do środowiska przyrodniczego zaproponowano poniższe zmiany.

Zgodnie z obecnym brzmieniem art. 120 ustawy zezwolenia na odstępstwa od zakazów w stosunku do gatunków obcych, o których mowa w art. 120 ust. 2, wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Przedmiotowa zmiana przenosi obowiązek wydawania tych zezwoleń na regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, poza czynnością polegającą na sprowadzaniu gatunków obcych do kraju oraz powiązanych z tym czynności. Terenowe organy dysponują większą wiedzą na temat stopnia zagrożenia w regionie, które może spowodować dany gatunek obcy w przypadku wydania zezwolenia na czynności zakazane. Wprowadzenie obowiązku przysyłania sprawozdań z wydanych zezwoleń umożliwi większą kontrolę nad gatunkami obcymi, które mogą stać się zagrożeniem dla gatunków rodzimych lub siedlisk przyrodniczych. W zaproponowanym przepisie zasięgnięcie opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody nie będzie wymogiem obowiązkowym, będzie się natomiast odbywać na ogólnych zasadach. Organ wydający zezwolenie będzie mógł zasięgnąć opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody lub regionalnej rady ochrony przyrody, gdy będzie zachodziła taka potrzeba. Wprowadzone zostały również przepisy umożliwiające kontrolę realizacji zezwoleń w zakresie spełnienia warunków w nich zawartych. Zaproponowana zmiana usprawni rozpatrywanie wniosków o wydanie zezwolenia na odstępstwa od zakazów, o których mowa w art. 120 ust. 2, a tym samym wpłynie pozytywnie na realizację ochrony gatunków rodzimych i siedlisk przyrodniczych przed inwazyjnymi gatunkami obcymi.

Zrezygnowano z obowiązku dołączania do wniosku o wydanie zezwolenia na czynności zakazane w stosunku do gatunków obcych opinii lub orzeczenia lekarsko-weterynaryjnego lekarza weterynarii, stwierdzających spełnienie przez wnioskodawcę warunków przetrzymywania gatunków, odpowiadających ich potrzebom biologicznym. Warunki te będą określane w zezwoleniach, zgodnie z art. 120 ust. 2c pkt 5 ustawy,

więc ich spełnienie będzie konieczne jedynie w przypadku decyzji zezwalającej na przetrzymywanie gatunków obcych.

Przepisy karne

W zakresie rozdziału 11 ustawy „Przepisy karne” wprowadzone zostały zmiany mające na celu stworzenie spójnego systemu ochrony gatunkowej, o którym mowa w art. 12 Dyrektywy Siedliskowej i art. 5 Dyrektywy Ptasiej. Wykonanie czynności zakazanych w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową, bez odpowiedniego zezwolenia, będzie jak dotychczas podlegało karze aresztu lub grzywny. Natomiast brzmienie samego zakazu (art. 51 ust. 1 i art. 52 ust. 2), a nie przepisu karnego, będzie określało, czy zakazane jest wykonywanie tej czynności w sposób umyślny, czy również nieumyślny. Dotychczas jedynie ten, kto naruszył zakazy w stosunku do gatunków chronionych w sposób umyślny, niezależnie od brzmienia zakazu, podlegał ww. karze.

Ponadto wykroczeniem będzie również umyślne naruszenie zakazów w stosunku do produktów z fok (art. 127 pkt 2 lit. f). Zgodnie z art. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok, zachodzi potrzeba ustanowienia przez kraje członkowskie sankcji, mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów rozporządzenia. Państwa członkowskie zostały zobowiązane do powiadomienia Komisji Europejskiej o wprowadzeniu przepisów dotyczących sankcji do dnia 20 sierpnia 2010 r.

Jednocześnie wszystkie 5 gatunków fok (*Phocidae*), objętych załącznikiem II lit. a Dyrektywy Siedliskowej: foka szara (*Halichoerus grypus*), mniszka śródziemnomorska (*Monachus monachus*), foki obrączkowane (*Phoca hispida bottnica* i *Phoca hispida saimensis*), foka pospolita (*Phoca vitulina*), są objęte również przepisami rozporządzenia nr 1007/2009. „Foka” zgodnie z definicją z ww. rozporządzenia oznacza osobniki wszystkich gatunków płetwonogich: fokowate/foki (*Phocidae*), uchatkowate (*Otariidae*) i morsowate (*Odobenidae*). Dwa spośród ww. gatunków: *Monachus monachus* i *Phoca hispida saimensis* wymieniono również w załączniku IV lit. a Dyrektywy Siedliskowej. Wprowadzenie odpowiednich sankcji za prowadzenie nielegalnych działań komercyjnych z udziałem wszystkich gatunków fok przyczyni się więc również do implementacji Dyrektywy Siedliskowej, a jednocześnie zapewni spełnienie wymogu wynikającego z ww. rozporządzenia.

Zmiana organu w art. 130 ust. 1 i 4 ustawy wynika ze zmiany kompetencji w proponowanym art. 120. Przepis art. 130 ust. 4 został ponadto uzupełniony o możliwość zarządzenia nie tylko uśmiercenia zwierząt, lecz również zniszczenia roślin lub grzybów gatunków obcych na koszt skazanego, w przypadku ukarania za wykroczenia określone w art. 131 pkt 4a i 10.

Zmiany do ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie

Art. 37 ust. 1 i art. 44

Zmiana brzmienia art. 37 ust. 1 i art. 44 ustawy – Prawo łowieckie wynika z konieczności pełnego wdrożenia Dyrektywy Ptasiej, tj. art. 6 i art. 9 ust. 2 lit. c i e tej dyrektywy, przez wprowadzenie kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą oraz obrotu tuszami zwierzyny i ich częściami (art. 37 ust. 1), rozszerzenie treści zezwoleń ministra właściwego do spraw środowiska na odstrzał lub odłów zwierząt łownych do określonych celów o określenie warunków minimalizujących negatywne oddziaływanie odstrzału lub odłowu na populację, a także wprowadzenie mechanizmu kontroli wykonywania tych zezwoleń (art. 44).

Art. 44a

Zmiana art. 44a ustawy – Prawo łowieckie jest wprowadzana w celu usprawnienia systemu eliminacji gatunków zwierząt łownych (lis, jenot, norka amerykańska, szop praczy), w tym gatunków obcych i zagrażających gatunkom ptaków wodno-błotnych. Tradycyjne metody wykonywania polowania nie są obecnie wystarczające przy nieustannym wzroście populacji drapieżników (łowieckich), które zostały wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 11 marca 2005 r. w sprawie ustalenia listy gatunków zwierząt łownych (Dz. U. Nr 45, poz. 433). Część z nich to gatunki obce (norka amerykańska, szop praczy), niezwykle inwazyjne i negatywnie wpływające na zachowanie równowagi w środowisku przyrodniczym. Obecnie obowiązujący przepis art. 44a ustawy – Prawo łowieckie pozwala na odłów określonych drapieżników, nie wskazuje jednak sposobu postępowania z nimi. Stąd doprecyzowanie tej kwestii przez umożliwienie eliminacji odłowionych drapieżników – zgodnie z art. 2 ww. dyrektywy państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne środki w celu

zachowania populacji gatunków określonych w art. 1 dyrektywy na poziomie, który odpowiada w szczególności wymogom ekologicznym, naukowym i kulturowym, mając na uwadze wymogi ekonomiczne i rekreacyjne lub w celu dostosowania populacji tych gatunków do tego poziomu.

Powyższe działanie jest także działaniem ochronnym wpisującym się w proces realizacji Dyrektywy Siedliskowej. Zgodnie z definicją „ochrony” zawartą w art. 1 ww. dyrektywy, ochrona „oznacza zestaw działań wymaganych do zachowania siedlisk przyrodniczych oraz populacji gatunków dzikiej fauny i flory w stanie sprzyjającym ochronie (...) lub też do odtwarzania takiego stanu”.

Zmianę art. 44a uzasadnia także treść decyzji 1600/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiającej szósty wspólnotowy program działań w zakresie środowiska naturalnego (Dz. Urz. UE L 242 z 10.09.2002, str. 1). Celem tego programu jest m.in. ochrona, zachowanie, odbudowa i rozwijanie funkcjonowania systemów naturalnych, siedlisk przyrodniczych, dzikiej flory i fauny, mające na celu m.in. powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej, łącznie z różnorodnością zasobów genetycznych, zarówno w Unii Europejskiej, jak i w skali globalnej.

Przepisy przejściowe i dostosowujące (art. 3 – 7 projektu ustawy)

Przepis art. 3 ma charakter dostosowujący w związku ze zmianą nazwy Krajowej strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej. Art. 4 ma na celu określić sposób prowadzenia postępowań wszczętych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jednocześnie wprowadzenie ww. regulacji ma prowadzić do wyeliminowania możliwości przedłużenia czasu prowadzenia postępowań z powodu konieczności ich przekazania do innych organów, na skutek zmiany kompetencji. Art. 5 jest przepisem mającym na celu narzucenie norm czasowych wejścia w życie rozporządzeń o nowym zakresie tematycznym, dla których w niniejszym projekcie wprowadzono delegację do ich wydania (art. 52a zmienianej ustawy). Art. 6 reguluje wpływ wymienionych w projekcie norm prawnych na dotychczasowe akty wykonawcze zmienianej ustawy o ochronie przyrody (art. 48 – 50 zmienianej ustawy) do czasu wejścia w życie nowych przepisów, a art. 7 przesądza, że akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 53 zmienianej ustawy o ochronie przyrody zachowują moc przez okres, na który zostały wydane.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów technicznych i nie podlega notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy, z chwilą przekazania do uzgodnień zewnętrznych, został umieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej. Nie wpłynęły zgłoszenia o zainteresowaniu pracami nad projektem ustawy w trybie ww. ustawy.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Cel wprowadzenia regulacji

Celem wprowadzenia zmian do ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.) oraz ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127, poz. 1066, z późn. zm.) jest prawidłowa i pełna transpozycja dyrektywy 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. UE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.) oraz dyrektywy 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 20 z 26.01.2010, str. 7), a także zapewnienie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz. Urz. UE L 286 z 31.10.2009, str. 36). W tym zakresie projekt ustawy został zwolniony z obowiązku opracowania i uzgodnienia projektu założeń.

2. Podmioty, na które oddziałuje akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego będzie oddziaływało na następujące podmioty: Ministra Środowiska (MŚ), Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (GDOŚ), regionalnych dyrektorów ochrony środowiska (RDOŚ) oraz parki narodowe w zakresie posiadanych przez nie kompetencji, jak również na podmioty wnioskujące o wykonywanie czynności zakazanych w stosunku do gatunków objętych ochroną oraz gatunków obcych, w tym: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą związaną z rolnictwem i rybołówstwem, inwestorów, uczelnie wyższe i instytucje naukowe.

Akt oddziaływał będzie także na Państwową Straż Łowiecką, przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą oraz obrotu tuszami zwierzyny i ich częściami, podmioty dokonujące odstrzałów lub odłowów zwierząt łownych do określonych celów, a także dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich.

3. Konsultacje

Projekt ustawy został udostępniony na stronie internetowej Ministerstwa

Środowiska, będącej stroną podmiotową Biuletynu Informacji Publicznej Ministra Środowiska.

Po jego opublikowaniu nie odnotowano zgłoszeń podmiotów zainteresowanych pracami nad projektem ustawy, wnoszonych w trybie przepisów ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.).

W ramach konsultacji projekt został przesłany do następujących podmiotów:

- 1) Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej,
- 2) instytuty:
  - a) Instytut Badawczy Leśnictwa,
  - b) Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk,
  - c) Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk,
- 3) Komitet Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk,
- 4) Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- 5) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- 6) marszałkowie województw,
- 7) organizacje ekologiczne:
  - a) Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska,
  - b) Centrum Prawa Ekologicznego,
  - c) Klub „Gaja”,
  - d) Klub Przyrodników,
  - e) Liga Ochrony Przyrody,
  - f) Polski Klub Ekologiczny,
  - g) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”,
  - h) Stowarzyszenie – Chrońmy Mokradła,
  - i) Stowarzyszenie – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot,
  - j) Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur SADYBA,
  - k) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,
  - l) Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,

- 8) Państwowa Rada Ochrony Przyrody,
- 9) Rada Ogrodów Botanicznych w Polsce,
- 10) Rada Ogrodów Zoologicznych w Polsce,
- 11) Polskie Towarzystwo Botaniczne,
- 12) Polski Związek Łowiecki,
- 13) Towarzystwo Naukowe Prawa Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- 14) uczelnie wyższe:
  - a) Akademia Rolnicza w Poznaniu,
  - b) Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
  - c) Uniwersytet Gdański,
  - d) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu,
  - e) Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie,
  - f) Uniwersytet Jagielloński,
  - g) Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
  - h) Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie,
  - i) Uniwersytet Warszawski,
  - j) Uniwersytet Wrocławski,
  - k) Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie.

Lista podmiotów, które zgłosiły uwagi w ramach konsultacji:

- 1) Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska,
- 2) Klub Przyrodników,
- 3) Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- 4) Marszałek Województwa Mazowieckiego,
- 5) Państwowa Rada Ochrony Przyrody,
- 6) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”,
- 7) Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego.

Uwagi zostały udostępnione na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

W wyniku konsultacji społecznych napłynęły uwagi odnośnie do niezgodności przedmiotowego aktu z prawodawstwem wspólnotowym. W tym zakresie uwagi

zgłosili m.in. Państwowa Rada Ochrony Przyrody, Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra” oraz „Klub Przyrodników”. Po ponownej analizie treści zaproponowanych zmian nie uznano tych uwag za zasadne. Pod wpływem uwag przesłanych w konsultacjach społecznych zweryfikowano listę zakazów i odstępstw w stosunku do gatunków chronionych (m.in. przywrócono odstępstwo dotyczące odłowu zbłąkanych zwierząt) oraz przywrócono art. 74 dotyczący wprowadzania gatunków zagrożonych do środowiska.

Podczas konsultacji społecznych napłynęły również uwagi dotyczące zagrożenia środowiska przyrodniczego w wyniku zmiany kompetencji przy wydawaniu zezwoleń dotyczących gatunków obcych (przeniesienie większości kompetencji z GDOŚ do RDOŚ), w związku z brakiem wytycznych do rozpatrywania tych spraw. Uwaga nie została uznana za zasadną, ze względu na to, że w ustawie jest zawarta przesłanka do odmowy wydania zezwolenia na czynności zakazane w stosunku do gatunków obcych, tj. jeżeli wnioskowana czynność stwarza zagrożenie dla rodzimych gatunków lub siedlisk przyrodniczych. Ponadto istnieje możliwość wydania przez GDOŚ wytycznych w tym zakresie.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie ustawy spowoduje przeniesienie części kompetencji Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska – w zakresie wydawania zezwoleń na czynności zakazane w stosunku do gatunków chronionych oraz gatunków obcych oraz do Ministra Środowiska – w zakresie wydawania zezwoleń na czynności zakazane w stosunku do gatunków chronionych na terenie parków narodowych. Jednak suma rozpatrywanych spraw może się nieznacznie zmniejszyć, w związku z ograniczeniem liczby zakazów w stosunku do gatunków chronionych pochodzących z hodowli lub uprawy oraz w związku z wprowadzeniem odstępstwa od zakazów w przypadku okazów wwożonych do kraju. Przesunięcie kompetencji z GDOŚ do MŚ w zakresie sporządzania programu dotyczącego różnorodności biologicznej nie będzie pociągało za sobą zmian w wydatkach finansowych, ponieważ obowiązująca strategia została opracowana przez Ministra Środowiska, a kolejny program zostanie opracowany dopiero na lata 2014 – 2020. W związku z powyższym liczba zadań wykonywanych przez jednostki

budżetowe nie ulegnie znacząco zmianie, w związku z czym nie będzie to miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Nowa regulacja nie będzie miała bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wprowadzenie w życie zmienianych regulacji będzie miało pozytywny wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, m.in. przez usprawnienie procedury związanej z wydawaniem decyzji dotyczących odstępstw od zakazów w stosunku do gatunków objętych ochroną oraz rozszerzeniem przypadków, w których możliwe jest wydanie tych derogacji, w taki sposób aby jednocześnie nie spowodować zagrożenia dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków.

Zmiana regulacji ustawy o ochronie przyrody będzie miała również pozytywny wpływ na gospodarkę rolną, leśną i rybacką, przez określenie, w jakich sytuacjach gospodarki te nie naruszają zakazów w stosunku do gatunków objętych ochroną i w związku z tym nie jest wymagane stosowne zezwolenie na ich prowadzenie.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Regulacja nie będzie miała wpływu na rozwój regionów.

8. Wpływ regulacji na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do potrzeb ochrony gatunków zakazów i odstępstw, jak również zmiany w zakresie kontroli zezwoleń, raportowania z liczby wydanych zezwoleń, przepisów karnych dotyczących gatunków chronionych – przyczynią się do lepszej ochrony gatunków objętych ochroną, w tym gatunków chronionych na podstawie Dyrektywy Ptasiej oraz Dyrektywy Siedliskowej oraz na podstawie rozporządzenia w sprawie handlu produktami z fok.

TABELA ZBIEŻNOŚCI

TYTUŁ PROJEKTU	Ustawa o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy – Prawo łowieckie
TYTUŁ WDRAŻANEGO AKTU PRAWNEGO/WDRAŻANYCH AKTÓW PRAWNYCH	Dyrektywa 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L. 20 z 26.01.2010, str.7), tzw. Dyrektywa Ptasia Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L. 206 z 22.07.1992, str.7), tzw. Dyrektywa Siedliskowa Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz. Urz. UE L. 286 z 31.10.2009, str. 36)

PRZEPISY UNII EUROPEJSKIEJ

konieczne do wdrożenia

Jedn. Red.	Treść przepisu UE	Jedn. Red.	Treść przepisu UE	Jedn. Red.*	Treść przepisu/ów projektu	Uzasadnienie uwzględnienia w projekcie przepisów poza minimalne wymogi prawa UE
	Dyrektywa Siedliskowa		Dyrektywa Ptasia			

art. 2 i 3	2. Środki podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą mają na celu zachowanie lub odtworzenie, we właściwym stanie ochrony, siedlisk przyrodniczych oraz gatunków dzikiej fauny i flory będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty. 3. Środki podejmowane zgodnie z niniejszą dyrektywą uwzględniają wymogi gospodarcze, społeczne i kulturowe oraz cechy regionalne i lokalne.	Art. 1	1. Niniejsza dyrektywa odnosi się do ochrony wszystkich gatunków ptactwa występujących naturalnie w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, do którego stosuje się Traktat. Ma ona na celu ochronę tych gatunków, gospodarowanie nimi oraz ich kontrolę i ustanawia reguły ich eksploatacji.	Art. 52a	Art. 52a. 1. Gospodarka leśna nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1–3, 7, 8, 12 i 13, jeżeli jest prowadzona na podstawie planów lub programów, które zostały poddane strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, obejmującej oddziaływanie na dziko występujące populacje gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków oraz ich siedliska lub jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. 2. Gospodarka rybacka nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1–4, 7, 8, 12, 13 i 15, jeżeli jest prowadzona na podstawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej, których ustalenia zapewniają, że czynności wykonywane zgodnie z nimi nie są szkodliwe dla zachowania gatunku we właściwym stanie ochrony. 3. Minister właściwy do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, o których mowa w ust. 1, kierując się potrzebą zachowania gatunków chronionych we właściwym stanie ochrony, w szczególności gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz możliwościami technicznymi, organizacyjnymi i finansowymi, a także poziomem wiedzy i nauki w zakresie ochrony przyrody. 4. Minister właściwy do spraw rybołówstwa w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska określi, w drodze rozporządzenia, wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej, o których mowa w ust. 2, kierując się potrzebą zachowania gatunków chronionych we właściwym stanie ochrony, w szczególności gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty i chronionych gatunków ptaków, oraz możliwościami technicznymi, organizacyjnymi i finansowymi, a także poziomem wiedzy i nauki w zakresie ochrony przyrody.	

Art. 6 ust. 2	2. Państwa Członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu uniknięcia na specjalnych obszarach ochrony pogorszenia stanu siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, jak również w celu uniknięcia niepokojenia gatunków, dla których zostały wyznaczone takie obszary, o ile to niepokojenie może mieć znaczenie w stosunku do celów niniejszej dyrektywy.			Art. 60a	Art. 60 a. Jeżeli stwierdzone lub przewidywane zmiany w środowisku zagrażają lub mogą zagrażać siedliskom przyrodniczym będącym przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, jest obowiązany, po zasięgnięciu opinii właściwej regionalnej rady ochrony przyrody oraz zarządcy lub właściciela terenu, podjąć działania w celu zapewnienia trwałego zachowania tych siedlisk, eliminowania przyczyn powstawania zagrożeń oraz poprawy ich stanu ochrony.	
		Art. 9 ust. 1 lit. a tiret 3	Art. 9. 1. Państwa członkowskie mogą odstąpić od art. 5–8, jeśli nie ma innego zadowalającego rozwiązania, z następujących przyczyn: (...) - w celu zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa i wód,	Art. 52 ust. 4	Art. 52. 4. W przypadku gatunków ptaków zapobieganie poważnym szkodom, o którym mowa w ust. 2 pkt 5, odnosi się do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody.	
				Art. 56 ust. 4a – 4d	Art. 56. 4a. Warunek wydania zezwolenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 6, w przypadku gatunków ptaków dotyczy jedynie wydania zezwolenia na niszczenie siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania. 4b. Warunek wydania zezwolenia, o którym mowa w ust. 4 pkt 2, w przypadku gatunków ptaków dotyczy szkód w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody. 4c. Zezwolenia na czynności podlegające zakazom w stosunku do gatunków ptaków, określonym w art. 52 ust. 1 pkt 13, mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt. 4d. Zezwolenia na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 pkt 9 i ust. 1a pkt 4 oraz art. 52 ust. 1 pkt 11 i ust. 1a pkt 7, mogą być wydane jeżeli czynności te nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.	
Art. 12 ust. 1-3	1. Państwa Członkowskie podejmują wymagane środki w celu ustanowienia systemu ścisłej ochrony gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV lit. a) w ich naturalnym zasięgu, zakazujące:	Art. 5, Art. 6 ust. 1	Art. 5. Bez uszczerbku dla art. 7 i 9, państwa członkowskie podejmują niezbędne środki w celu ustanowienia powszechnego systemu ochrony dla wszystkich gatunków ptactwa,	Art. 52 ust. 1 i 1a	Art. 52. 1. W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy: 1) umyślnego zabijania; 2) umyślnego okaleczania lub chwytania; 3) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych; 4) transportu;	

	a) jakichkolwiek form celowego chwytania lub zabijania okazów tych gatunków dziko występujących b) celowego niepokojenia tych gatunków, w szczególności podczas okresu rozrodu, wychowu młodych, snu zimowego i migracji c) celowego niszczenia lub wybierania jaj d) pogarszania stanu lub niszczenia terenów rozrodu lub odpoczynku. 2. W odniesieniu do tych gatunków Państwa Członkowskie wprowadzają zakaz przetrzymywania, transportu, sprzedaży lub wymiany oraz oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów pozyskanych ze stanu dzikiego, z wyjątkiem tych pozyskanych legalnie przed wprowadzeniem w życie niniejszej dyrektywy. 3. Zakazy przewidziane w ust. 1 lit. a) i b) i w ust. 2 odnoszą się do wszystkich etapów życia tych zwierząt, do których stosuje się niniejszy artykuł.”		określonych w art. 1, zabraniającego w szczególności: a) umyślnego zabijania lub chwytania jakimikolwiek metodami; b) umyślnego niszczenia lub uszkodzania ich gniazd i jaj lub usuwania ich gniazd; c) wybierania ich jaj dziko występujących oraz zatrzymania tych jaj, nawet gdy są puste; d) umyślnego płoszenia tych ptaków, szczególnie w okresie lęgowym i wychowu młodych, jeśli mogłoby to mieć znaczenie w odniesieniu do celów niniejszej dyrektywy; e) przetrzymywania ptactwa należącego do gatunków, na które polowanie i których chwytanie jest zabronione. Art. 6 1. Bez uszczerbku dla ust. 2 i 3, państwa członkowskie zakazują w przypadku wszystkich gatunków ptactwa, określonych w art. 1, sprzedaży, transportu w celu sprzedaży, przetrzymywania w celu sprzedaży oraz oferowania do sprzedaży żywych lub martwych ptaków, jak również wszelkich łatwo rozpoznawalnych części lub produktów uzyskanych z tych ptaków.		5) chowu lub hodowli; 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków; 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania; 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień; 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień; 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków; 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków; 12) umyślnego płoszenia lub niepokojenia; 13) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach rozrodu lub wychowu młodych w ich okresie lęgowym, podczas żerowania w ich okresie migracji lub w miejscach ich odpoczynku; 14) fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie; 15) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca; 16) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. 1a. W stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy: 1) umyślnego zabijania; 2) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych; 3) transportu; 4) chowu lub hodowli; 5) przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków; 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków; 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków; umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.	
Art. 12 ust. 4	4. Państwa Członkowskie ustanawiają system monitorowania przypadkowego chwytania lub zabijania			Art. 58	Art. 58. 1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 marca każdego roku przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska informację za rok poprzedni w sprawie przypadkowego schwytania lub zabicia zwierząt gatunków objętych ochroną ścisłą	

	gatunków zwierząt wymienionych w załączniku IV lit. a). W świetle zebranych informacji Państwa Członkowskie podejmują dalsze badania lub środki ochronne, wymagane w celu zapewnienia, aby przypadkowe chwytanie i zabijanie nie miało znacznego negatywnego wpływu na te gatunki.				oraz wydry. 2. Na podstawie informacji, o której mowa w ust. 1, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska podejmuje badania lub działania ochronne, w celu zapewnienia, aby przypadkowe chwytanie i zabijanie nie miało znaczącego negatywnego wpływu na te gatunki. 3. Każdy kto przypadkowo schwycił lub zabił zwierzę gatunku objętego ochroną ścisłą lub wydre lub instytucja państwowa, która się o tym dowiedziała, niezwłocznie zawiadamia o tym właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska.	
Art. 13	1. Państwa Członkowskie podejmują wymagane środki w celu ustanowienia systemu ścisłej ochrony gatunków roślin, wymienionych w załączniku IV lit. b), zakazujące: a) celowego zrywania, zbierania, ścinania, wrywania lub niszczenia roślin tych gatunków w ich naturalnym zasięgu, dziko występujących; b) przetrzymywania, transportu, sprzedaży lub wymiany oraz oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów tych gatunków pozyskanych ze stanu dzikiego, z wyjątkiem okazów pozyskanych legalnie przed wprowadzeniem w życie niniejszej dyrektywy. 2. Zakazy określone w ust. 1 lit. a) i b) odnoszą się do wszystkich stadiów biologicznego cyklu roślin, do których stosuje się niniejszy artykuł.			Art. 51 ust. 1 i 1a	1. W stosunku do dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy: 1) umyślnego niszczenia; 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania; 3) niszczenia ich siedlisk lub ostoi; 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych lub niszczenia ściółki leśnej bądź gleby w ostojach; 5) hodowli; 6) pozyskiwania lub zbioru; 7) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków; 8) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków; 9) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków; 10) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym; 11) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego. 1a. W stosunku do innych niż dziko występujących roślin lub grzybów gatunków objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone następujące zakazy: 1) hodowli; 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków; 3) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków; 4) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków; 5) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.	

Art. 14 ust. 1	1. Jeśli w świetle nadzoru przewidzianego w art. 11 Państwa Członkowskie uznają to za konieczne, podejmują one środki w celu zapewnienia, aby pozyskanie ze stanu dzikiego okazów gatunków dzikiej fauny i flory, wymienionych w załączniku V, a także ich eksploatacja, było zgodne z ich zachowaniem we właściwym stanie ochrony.			Art. 56 ust. 4 pkt 5	5) umożliwiają, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, zbiór, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów roślin lub grzybów oraz chwytanie, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów zwierząt gatunków objętych ochroną w liczbie określonej przez wydającego zezwolenie, lub;	
				Art. 56 ust. 5	5. Zezwolenia na pozyskiwanie roślin, zwierząt lub grzybów gatunków, o których mowa w art. 48 ust. 1 pkt c, art. 49 ust. 1 pkt c, art. 50 ust. 1 pkt c, mogą być wydane, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.	
Art. 16	1. Pod warunkiem że nie ma zadowalającej alternatywy i że odstępstwo nie jest szkodliwe dla zachowania populacji danych gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu, Państwa Członkowskie mogą wprowadzić odstępstwa od przepisów art. 12, 13, 14 i 15 lit. a) i b): a) w interesie ochrony dzikiej fauny i flory oraz ochrony siedlisk przyrodniczych; b) aby zapobiec poważnym szkodom, w szczególności w odniesieniu do upraw, zwierząt gospodarskich, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności; c) w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego lub z innych powodów o charakterze zasadniczym wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym z powodów o charakterze	Art. 9 ust. 1	1. Państwa członkowskie mogą odstąpić od art. 5–8, jeśli nie ma innego zadowalającego rozwiązania, z następujących przyczyn: a) — w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, — w interesie bezpieczeństwa lotniczego, — w celu zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa i wód, — w celu ochrony flory i fauny; b) do celów badań i nauczania, repopulacji lub ponownego wprowadzania oraz dla wylęgu niezbędnego do powyższych celów; c) w celu zezwolenia, przy zachowaniu ściśle nadzorowanych warunków oraz na zasadach selektywnych, na chwytanie, przetrzymywanie lub inne	Art. 56 ust. 4	4. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, z zastrzeżeniem ust. 4c, 4d i 5, mogą być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów oraz: 1) leżą w interesie ochrony dziko występujących gatunków roślin, zwierząt, grzybów lub ochrony siedlisk przyrodniczych, lub 2) wynikają z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody, lub 3) leżą w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego, lub 4) są niezbędne w realizacji badań naukowych, działań edukacyjnych lub w realizacji celów związanych z odbudową populacji, reintrodukcją gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, albo do celów działań reprodukcyjnych, w tym do sztucznego rozmnażania roślin, lub 5) umożliwiają, w ściśle kontrolowanych warunkach, selektywnie i w ograniczonym stopniu, zbiór, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów roślin lub grzybów oraz chwytanie, pozyskiwanie lub przetrzymywanie okazów zwierząt gatunków objętych ochroną w liczbie określonej przez wydającego zezwolenie, lub 6) w przypadku gatunków objętych ochroną ścisłą, gatunków ptaków oraz gatunków wymienionych w załączniku IV Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 2, str. 102), zwanej dalej „Dyrektywą Rady 92/43/EWG” - wynikają z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o	

	społecznym lub gospodarczym oraz powodów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska; d) do celów związanych z badaniami i edukacją, z odbudową populacji i ponownym wprowadzeniem określonych gatunków oraz dla koniecznych do tych celów działań reprodukcyjnych, włączając w to sztuczne rozmnażanie roślin; e) aby umożliwić, w ściśle nadzorowanych warunkach, w sposób wybiórczy i w ograniczonym stopniu, pozyskiwanie lub przetrzymywanie niektórych okazów gatunków wymienionych w załączniku IV, w ograniczonej liczbie określonej przez właściwe władze krajowe.		legalne wykorzystywanie niektórych ptaków w małych ilościach.		podstawowym znaczeniu dla środowiska, lub 7) w przypadku innych gatunków niż wymienione w pkt 6 - wynikają ze słusznego interesu strony lub koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogów o charakterze społecznym lub gospodarczym lub wymogów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska.	
Art. 16 ust. 2	2. Państwa Członkowskie co dwa lata przesyłają Komisji, w formie ustalonej przez komitet, sprawozdanie na temat odstępstw stosowanych na mocy ust. 1. Komisja wydaje swoją opinię na temat tych odstępstw w maksymalnym terminie 12 miesięcy od otrzymania sprawozdania i przedstawia ją komitetowi.	Art. 9 ust. 3	3. Corocznie państwa członkowskie przekazują Komisji sprawozdanie dotyczące stosowania ust. 1 i 2.	Art. 56 ust. 8 i 8b	8. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 stycznia każdego roku składa Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska raport o wydanych w roku poprzednim zezwoleniach, o których mowa w ust. 2, zawierający informacje, o których mowa w ust. 7 pkt 2-7, a także informację o wykorzystaniu zezwoleń oraz wynikach kontroli spełniania warunków określonych w tych zezwoleniach. Raport zawiera również informacje o wydanych upoważnieniach, o których mowa w art. 52 ust. 2 pkt 3. 8b. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska do dnia 30 czerwca każdego roku składa ministrowi właściwemu do spraw środowiska raport o wydanych w roku poprzednim zezwoleniach, o których mowa w ust. 1, zawierający informacje, o których mowa w ust. 7 pkt 2-7, a także informację o wykorzystaniu zezwoleń oraz wynikach kontroli spełniania warunków określonych w tych zezwoleniach. Raport zawiera również informacje o pomocy udzielonej zwierzętom na podstawie art. 52 ust. 2 pkt 4.	
Art. 16	1. Pod warunkiem że nie ma	Art. 9	1. Państwa członkowskie	Art. 56a	Art. 56a. 1. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zezwolić	

ust. 1 lit. b i c, ust. 3	zadowalającej alternatywy i że odstępstwo nie jest szkodliwe dla zachowania populacji danych gatunków we właściwym stanie ochrony w ich naturalnym zasięgu, Państwa Członkowskie mogą wprowadzić odstępstwa od przepisów art. 12, 13, 14 i 15 lit. a) i b): b) aby zapobiec poważnym szkodom, w szczególności w odniesieniu do upraw, zwierząt gospodarskich, lasów, połowów ryb, wód oraz innych rodzajów własności; c) w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego lub z innych powodów o charakterze zasadniczym wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, w tym z powodów o charakterze społecznym lub gospodarczym oraz powodów związanych z korzystnymi skutkami o podstawowym znaczeniu dla środowiska; 3. W sprawozdaniach podaje się: a) gatunki, które podlegają odstępstwom i powód odstępstwa, w tym charakter zagrożenia, w stosownych przypadkach, wraz z odniesieniem do odrzuconych rozwiązań alternatywnych i wykorzystanych danych naukowych; b) środki, przyrządy lub metody	ust. 1 lit. a, ust. 2	mogą odstąpić od art. 5–8, jeśli nie ma innego zadowalającego rozwiązania, z następujących przyczyn: a) — w interesie zdrowia i bezpieczeństwa publicznego, — w celu zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa i wód, 2. Odstępstwa, o których mowa w ust. 1, muszą określać: a) gatunki, do których odstępstwa mają zastosowanie; b) dozwolone środki, sposoby lub metody chwytania lub zabijania; c) warunki ryzyka oraz okoliczności czasu i miejsca, w których przypadku takie odstępstwa mogą być przyznane; d) organ uprawniony do stwierdzania, że wymagane warunki zostały spełnione, oraz do decydowania, jakie środki, sposoby lub metody mogą być wykorzystywane, w ramach jakich limitów i przez kogo; e) kontrole, jakie będą przeprowadzone.		na obszarze swojego działania, na czas określony, nie dłuższy niż 5 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, w stosunku do bobra europejskiego, kormorana czarnego oraz czapli siwej, na czynności podlegające zakazom określonym w art. 52 ust. 1. 2. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, może być wydane w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, jeżeli czynności których dotyczy zarządzenie nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji gatunków objętych zarządzeniem oraz leży to w interesie zdrowia lub bezpieczeństwa powszechnego lub: 1) w przypadku kormorana czarnego oraz czapli siwej wynika to z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do zbóż, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody; 2) w przypadku bobra europejskiego wynika z konieczności ograniczenia poważnych szkód w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody. 3. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, w przypadku kormorana czarnego oraz czapli siwej dotyczy wyłącznie terenu stawów rybnych uznanych za obręby hodowlane na podstawie decyzji marszałka województwa, o której mowa w art. 15 ust. 2b ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybnictwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 200, poz. 1332). 4. Zarządzenie, o którym mowa w ust. 1, określa: 1) podmioty, które będą wykonywały czynności, których dotyczy zarządzenie oraz warunki, które podmioty te muszą spełniać; 2) nazwę gatunku lub gatunków, których dotyczy zarządzenie, w języku łacińskim i polskim; 1) opis czynności, których dotyczy zarządzenie; 2) wskazanie dozwolonych metod lub sposobów wykonania czynności, których dotyczy zarządzenie; 3) termin i porę doby wykonania czynności, których dotyczy zarządzenie; 4) obszar wykonania czynności, których dotyczy zarządzenie; 5) termin złożenia i zakres informacji o czynnościach wykonanych na podstawie zarządzenia; 6) warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji chronionych gatunków zwierząt i ich siedlisk. 5. Regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonuje kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zarządzeniach, o których mowa w ust. 1. Do przeprowadzenia kontroli przepisy art. 56 ust. 7b–7i stosuje się odpowiednio.	

	chwytania bądź zabijania gatunków zwierząt, na które wydano pozwolenie oraz powody ich wykorzystania; c) okoliczności wskazujące, kiedy i gdzie dopuszczono takie odstępstwa; d) organ upoważniony do oświadczenia i sprawdzania, czy wymagane warunki są spełnione oraz decydowania, które środki, przyrządy lub metody mogą być stosowane, w jakich granicach i przez jakie jednostki, a także kto ma wykonać dane zadanie; e) stosowane środki nadzoru oraz uzyskane wyniki.				6. W przypadku zmiany przesłanek, o których mowa w ust. 2, regionalny dyrektor ochrony środowiska zmienia lub uchyla zarządzenie, o którym mowa w ust. 1. 7. Podmioty, które wykonały czynności na podstawie zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, składają regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska informację o wykonanych czynnościach, w zakresie i terminie określonych w tym zarządzeniu. 8. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 stycznia każdego roku składa Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska raport o wydanych w roku poprzednim zarządzeniach, o których mowa w ust. 1, zawierający informację, o których mowa w ust. 4, a także informację o czynnościach wykonanych na podstawie zarządzeń oraz wynikach kontroli spełniania warunków określonych w tych zarządzeniach.	
Art. 16 ust. 3 lit. d i e		Art. 9 ust. 2 lit. c, d i e	2. Odstępstwa, o których mowa w ust. 1, muszą określać: (..) c) warunki ryzyka oraz okoliczności czasu i miejsca, w których przypadku takie odstępstwa mogą być przyznane	Art. 56 ust. 7 pkt 9	9) warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji chronionych gatunków roślin, zwierząt lub grzybów i ich siedlisk.	
				Art. 44 ust. 3b pkt 5a ustawy Prawo łowieckie	5a) określenie warunków realizacji wynikających z potrzeb ochrony populacji gatunków zwierząt łownych i ich siedlisk w rejonie wykonywania czynności.	
	3. W sprawozdaniach podaje się: (...) d) organ upoważniony do oświadczenia i sprawdzania, czy wymagane warunki są spełnione oraz decydowania, które środki, przyrządy lub metody mogą być stosowane, w jakich granicach i przez jakie jednostki, a także kto ma wykonać dane zadanie;		d) organ uprawniony do stwierdzania, że wymagane warunki zostały spełnione, oraz do decydowania, jakie środki, sposoby lub metody mogą być wykorzystywane, w ramach jakich limitów i przez kogo	Art. 56 ust. 1 i 2	1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może zezwolić w stosunku do gatunków: 1) objętych ochroną ścisłą – na czynności podlegające zakazom, określonym w art. 51 ust. 1 pkt 9 i ust. 1a pkt 4 oraz w art. 52 ust. 1 pkt 1, 3, 11 i 16 i ust. 1a pkt 1, 7 i 8; 2) objętych ochroną ścisłą i częściową - na czynności podlegające zakazom, określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz w art. 52 ust. 1 i 1a, jeżeli zezwolenie dotyczy obszaru wykraczającego poza granice dwóch województw lub jeżeli ma to związek z działaniami podejmowanymi przez ministra właściwego do spraw środowiska, w tym dotyczącymi realizacji strategii ochrony i zrównoważonego	

				użytkowania różnorodności biologicznej, programów ochrony gatunków zagrożonych wyginięciem lub realizacji umów międzynarodowych. 2. Regionalny dyrektor ochrony środowiska na obszarze swojego działania i na obszarach morskich może zezwolić w stosunku do gatunków: 1) objętych ochroną częściową - na czynności podlegające zakazom, określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz w art. 52 ust. 1 i 1a; 2) objętych ochroną ścisłą - na czynności podlegające zakazom, określonym w art. 51 ust. 1 pkt 1-8, 10 i 11 i ust. 1a pkt 1-3 i 5 oraz w art. 52 ust. 1 pkt 2, 4-10 i 12-15 i ust. 1a pkt 2-6. 2a. Minister właściwy do spraw środowiska na obszarze parku narodowego może, po zasięgnięciu opinii dyrektora parku narodowego, zezwolić w stosunku do gatunków objętych ochroną na czynności podlegające zakazom określonym w art. 51 ust. 1 i 1a oraz w art. 52 ust. 1 i 1a. 2b. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 w odniesieniu do obszarów morskich, właściwość miejscową regionalnego dyrektora ochrony środowiska ustala się wzdłuż wybrzeża na terenie danego województwa.	
e) stosowane środki nadzoru oraz uzyskane wyniki.	e) kontrole, jakie będą przeprowadzone.	Art. 56 ust. 7a, 7b, 7j	7a. Organy właściwe do wydania zezwoleń, o których mowa w ust. 1-2a, dokonują kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach. 7b. Czynności kontrolne są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez organy właściwe do wydania zezwoleń, o których mowa w ust. 1-2a. 7j. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1-2a, mogą być cofnięte przez organy właściwe do wydania zezwoleń, jeżeli podmiot, który uzyskał zezwolenie, nie spełnia zawartych w nim warunków.		
		Art. 37 ust. 1 pkt 5 ustawy - Prawo łowieckie	5) kontroli przedsiębiorców wykonujących działalność gospodarczą w zakresie obrotu zwierzyną żywą oraz obrotu tuszami zwierzyny i ich częściami dotyczącej prowadzenia ewidencji skupu w każdym punkcie skupu.		
		Art. 44 ust. 5-12 ustawy - Prawo łowieckie	5. Minister właściwy do spraw środowiska może dokonywać kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach, o których mowa w ust. 3. 6. Czynności kontrolne mogą być wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie wydane przez ministra właściwego do spraw środowiska, które zawiera wskazanie osoby upoważnionej do wykonywania czynności kontrolnych, miejsca i zakresu kontroli		

					oraz podstawy prawnej do jej wykonania. 7. Przed przystąpieniem do czynności kontrolnych osoba upoważniona do ich wykonywania jest obowiązana okazać upoważnienie, o którym mowa w ust. 6. 8. Osoby upoważnione do wykonywania czynności kontrolnych mają prawo do: 1) wstępu na teren należący do podmiotu kontrolowanego; 2) żądania pisemnych lub ustnych informacji związanych z przedmiotem kontroli; 3) wglądu do dokumentów związanych z przedmiotem kontroli, sporządzania z nich odpisów, wyciągów lub kopii oraz zabezpieczania tych dokumentów. 9. Wstęp na teren należący do podmiotu kontrolowanego oraz wykonywanie czynności kontrolnych następują w jego obecności. 10. Osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z tych czynności protokół, który podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany. 11. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany protokół podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w protokole adnotacji o odmowie podpisania protokołu przez podmiot kontrolowany. 12. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 3, może być cofnięte przez ministra właściwego do spraw środowiska, jeżeli podmiot, który uzyskał zezwolenie, nie spełnia zawartych w nim warunków.	
Art. 22 lit. a	W wykonaniu przepisów niniejszej dyrektywy Państwa Członkowskie: a) badają celowość ponownego wprowadzenia gatunków z załącznika IV, rodzimych na ich terytorium, co może się przyczynić do ich ochrony, pod warunkiem że badanie, uwzględniające również doświadczenie zdobyte w innych Państwach Członkowskich i gdziekolwiek indziej, wykazało, że takie ponowne wprowadzenie przyczynia się skutecznie do przywrócenia tych gatunków we właściwym stanie ochrony oraz że ma miejsce dopiero po			Art. 74 ust. 3 pkt 6	6) warunki realizacji wynikające z potrzeb ochrony populacji gatunków roślin lub zwierząt i ich siedlisk.	

	przeprowadzeniu odpowiednich konsultacji z zainteresowaną społecznością;					
Art. 22 lit. b	b) zapewniają, aby celowe wprowadzenie do stanu dzikiego gatunku, który nie jest rodzimy na ich terytorium było uregulowane w taki sposób, by nie zaszkodzić siedliskom przyrodniczym w obrębie ich naturalnego zasięgu lub dzikiej rodzimej faunie i florze oraz, jeśli uznają to za konieczne, wprowadzają zakaz takiego wprowadzenia. Otrzymane wyniki oceny zostają przekazane do wiadomości komitetu;	Art. 11	Państwa członkowskie zapewniają, aby wprowadzenie gatunków ptactwa, które nie występują naturalnie w stanie dzikim na europejskim terytorium państw członkowskich, nie naruszało miejscowej flory i fauny. W tym celu konsultują się z Komisją.	Art. 120 ust. 2 i 3	a) ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Zezwolenie na: 1) wwożenie z zagranicy gatunków obcych, które w przypadku uwolnienia do środowiska przyrodniczego mogą zagrozić rodzimym gatunkom lub siedliskom przyrodniczym oraz na czynności, o których mowa w pkt 2 w stosunku do tych okazów - wydaje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska; 2) przetrzymywanie, hodowlę, rozmnażanie, oferowanie do sprzedaży i zbywanie tych gatunków – wydaje właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska.”, b) uchyla się ust. 2a, c) uchyla się ust. 2b pkt 8, d) w ust. 2d wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „2d. Organy, o których mowa w ust. 2:”, e) w ust. 2e wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „2e. Organy, o których mowa w ust. 2, cofają zezwolenie, o którym mowa w tym przepisie, jeżeli:” f) po ust. 2f dodaje się ust. 2g i 2h w brzmieniu: „2g. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalny dyrektor ochrony środowiska dokonują kontroli spełniania warunków określonych w wydanych przez siebie zezwoleniach. Do przeprowadzenia kontroli przepisy art. 56 ust. 7b – 7i stosuje się odpowiednio. 2h. Regionalny dyrektor ochrony środowiska do dnia 31 stycznia każdego roku składa Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska raport o wydanych w roku poprzednim zezwoleniach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, zawierający informacje, o których mowa w ust. 2c pkt 2-5, a także informację o wykorzystaniu zezwoleń oraz wynikach kontroli spełniania warunków określonych w tych zezwoleniach.” g) ust. 3 otrzymuje brzmienie: „3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do gatunków ryb, na których wprowadzanie jest wymagane zezwolenie ministra właściwego do spraw rybołówstwa, wydawane na podstawie art. 3 ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1471, z późn. zm.) albo art. 29 ustawy z dnia 19 lutego 2004 r. o rybołówstwie (Dz. U. Nr 62, poz. 574, z późn. zm.)”;	
				Art. 44a ust. 1a ustawy - Prawo	1a. Dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego dokonuje uśmiercenia odłowionych w pułapki żywołowne drapieżników przy pomocy broni myśliwskiej lub innych metod stosowanych przy uboju zwierząt gospodarskich, w celu ich redukcji.	

				łowiecki e		
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok						
Art. 6	Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia oraz podejmują wszelkie niezbędne środki zapewniające ich wdrożenie. Sankcje te są skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych przepisach do dnia 20 sierpnia 2010 r. oraz niezwłocznie powiadamiają ją o wszelkich późniejszych ich zmianach.			Art. 127 pkt 6	6) wprowadza do obrotu produkty z fok wbrew warunkom określonym w art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1007/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie handlu produktami z fok (Dz. Urz. UE L. 286 z 31.10.2009, str.36)	

POZOSTAŁE PRZEPISY PROJEKTU

Jedn. red.	Treść przepisu projektu krajowego	Uzasadnienie wprowadzenia przepisu
Art. 3 pkt 4	4) realizację strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z programem działań	Przepis porządkujący
Art. 5 pkt 15a	15a) roślina, zwierzę lub grzyb dziko występujący – żywego osobnika rośliny, zwierzęcia lub grzyba z danego gatunku lub zdolną do przeżycia: gametę, zarodnik, nasienie, jajo lub część osobnika, dzięki której może się rozmnażać, niepochodzące z uprawy lub hodowli z wyjątkiem wprowadzonych do środowiska przyrodniczego;	Przepis porządkujący
Art. 48-50	1) w art. 48: a) w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „gatunki roślin.”; b) pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 1a oraz odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 51 ust. 2, ”; 2) w art. 49: a) w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „gatunki zwierząt.”; b) pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 i 1a oraz odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 52 ust. 2, ”; 3) w art. 50: a) w pkt 1 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie: „gatunki grzybów.”; b) pkt 2 otrzymuje brzmienie: „2) właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 1a oraz	Przepis porządkujący

	odstępstwa od zakazów wybrane spośród odstępstw, o których mowa w art. 51 ust. 2, ”;	
Art. 51 ust. 2	2. W stosunku do gatunków roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową, mogą być wprowadzone, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków roślin lub grzybów, odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1 lub ust. 1a, dotyczące: 1) wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów; 2) usuwania roślin oraz grzybów niszczących materiały lub obiekty budowlane; 3) pozyskiwania gatunków, o których mowa w art. 48 pkt 1 lit. c oraz art. 50 pkt 1 lit. c, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na ich pozyskiwanie; 4) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w pkt 3; 5) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.	Przepis porządkujący
Art. 52 ust. 2	2. W stosunku do gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową mogą być wprowadzone, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie są szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony dziko występujących populacji chronionych gatunków zwierząt, odstępstwa od zakazów, o których mowa w ust. 1 lub ust. 1a, dotyczące: 1) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków i ssaków; 2) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych lub terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne; 3) chwytania na terenach zabudowanych przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania; 4) chwytania zwierząt rannych lub osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej i przemieszczania do ośrodków rehabilitacji zwierząt; 5) zapobiegania poważnym szkodom w odniesieniu do upraw rolnych, inwentarza żywego, lasów, rybołówstwa lub wody; 6) pozyskiwania okazów gatunków, o których mowa w art. 49 pkt 1 lit. c, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska na ich pozyskiwanie; 7) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w pkt 6; 8) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska; 9) zbierania i przechowywania piór ptaków.	Przepis porządkujący
Art. 52 ust.3	w art. 52 uchyla się ust. 3	Przepis porządkujący
Art. 53	Art. 53. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, może wprowadzić na terenie województwa, na czas określony, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, ochronę gatunków roślin, zwierząt lub grzybów nieobjętych ochroną określoną w przepisach, o których mowa w art. 48-50, a także właściwe dla nich zakazy wybrane spośród zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 1 i 1a oraz art. 52 ust. 1 i 1a, a także odstępstwa od zakazów, o których mowa w art. 51 ust. 2 oraz art. 52 ust. 2.	Przepis porządkujący
Art. 56 ust. 3	w art. 56 uchyla się ust. 3,	Przepis porządkujący
Art. 56 ust. 6 i 7	6. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, mogą być wydane na wniosek zawierający odpowiednio: 7. Zezwolenia, o których mowa w ust. 1, 2 i 2b, zawierają odpowiednio:	Przepis porządkujący
Art. 56 ust. 7k	7k. Potwierdzone odpowiednim świadectwem lub zezwoleniem zwolnienie z zakazów wydane na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z	Przepis porządkujący

	dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory w drodze regulacji handlu nimi (Dz. Urz. WE L 61 z 03.03.1997, str. 1, z późn. zm.) traktuje się w odniesieniu do okazów gatunków, dla których je wydano, jako zwolnienie równoważne wydanemu na podstawie ust. 1-2a jeżeli dotyczy zakazu: 1) przetrzymywania martwych okazów gatunków, 2) posiadania, darowizny, transportu, wwożenia lub wywożenia przez wewnątrzwspólnotową granicę państwa oraz czynności, które zostały w tym zwolnieniu dopuszczone w stosunku do okazów gatunków.	
Art. 75 ust. 3 pkt 4	4) określenie zakresu i terminu złożenia informacji o wykorzystaniu zezwolenia.	Przepis porządkujący
Art. 96 ust. 3 pkt 3	3) ocena realizacji programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej;	Przepis porządkujący
Art. 111	1. Minister właściwy do spraw środowiska sporządza projekt programu ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z projektem planu działań. 2. Minister właściwy do spraw środowiska zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.4)) , w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu strategii ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z projektem programu działań, o których mowa w ust. 1. 3. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej, wraz z planem działań, zatwierdza, w drodze uchwały, Rada Ministrów.	Przepis porządkujący
Art. 127 pkt 2 i 4	W art. 127: a) w pkt 2 uchyla się lit. e, b) uchyla się pkt 4,	Przepis porządkujący
Art. 130 ust. 1 i 4	w art. 130: a) w ust. 1: – uchyla się pkt 2, – pkt 3 otrzymuje brzmienie: „3) regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska właściwemu ze względu na miejsce popełnienia wykroczenia lub przestępstwa – w przypadkach innych niż określone w pkt 1.”, b) ust. 4 otrzymuje brzmienie: „4. Regionalny dyrektor ochrony środowiska może zarządzić, w drodze decyzji administracyjnej, na koszt skazanego, uśmiercenie zwierząt lub zniszczenie roślin lub grzybów gatunków obcych stanowiących własność sprawcy.”;	Przepis porządkujący
Art. 131 pkt 14	14) bez zezwolenia lub wbrew jego warunkom narusza zakazy w stosunku do roślin, zwierząt lub grzybów objętych ochroną gatunkową.	Przepis porządkujący
Art. 3 - 7	Art. 3. Krajowa strategia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej oraz Program działań na lata 2007–2013 sporządzona przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy staje się programem ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań w rozumieniu ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Art. 4. Do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy na podstawie przepisów ustawy zmienianej w art. 1 i 2, stosuje się przepisy dotychczasowe. Art. 5. Przepisy wykonawcze, o których mowa w art. 52a ust. 3 i 4 ustawy zmienianej w art. 1, zostaną wydane w terminie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Art. 6. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 48–50 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 48–50 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 24 miesiące od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Art. 7. Dotychczasowe akty prawa miejscowego wydane na podstawie art. 53 ustawy zmienianej w art. 1 zachowują moc na czas ich obowiązywania.	Przepisy przejściowe i dostosowujące

Warszawa, 24 kwietnia 2012 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - 1080 - 11/dk/8

5m-4 64

dot.: RM-10-32/12 z 18.04.2012 r.

Pan
Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej projektu ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz ustawy – Prawo łowieckie wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożonym projektem ustawy pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie, w związku z ciążącym na Polsce na mocy art. 260 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej obowiązkiem wykonania wyroków Trybunału Sprawiedliwości UE w sprawach: C-46/11 *Komisja przeciwko Polsce* oraz C-192/11 *Komisja przeciwko Polsce*, pozwalam sobie zwrócić uwagę na konieczność pilnego przyjęcia przedmiotowego projektu ustawy.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Ministra Spraw Zagranicznych

Maciej Szpilary
Podsekretarz Stanu
Maciej Szpilary

Do wiadomości:

Pan Marcin Korolec
Minister Środowiska

Pan Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia

w sprawie ochrony gatunkowej roślin

Na podstawie art. 48 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) gatunki roślin:

- a) objęte ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
- b) objęte ochroną częściową,
- c) objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- d) wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref;

2) zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków roślin i odstępstwa od zakazów;

3) sposoby ochrony gatunków roślin.

§ 2. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. b, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, oraz sposoby ich pozyskiwania, są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. d, oraz wielkość stref ochrony ich ostoi lub stanowisk, są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. 1. W stosunku do dziko występujących roślin gatunków, o których mowa w § 2 i 3, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk lub ostoi;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych lub niszczenia ściółki leśnej bądź gleby w ostojach;

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170 i Nr 94 poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

- 5) hodowli;
- 6) pozyskiwania lub zbioru;
- 7) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 8) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 9) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 10) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 11) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

2. W stosunku do innych niż dziko występujących roślin należących do gatunków, o których mowa w § 2, oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (3), wprowadza się następujące zakazy:

- 1) hodowli;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 4) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 5) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 7. 1. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1 – 4, w stosunku do gatunków o których mowa w § 2 – 4, z wyjątkiem gatunków wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia oznaczonych symbolem (1), nie dotyczą:

- 1) wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów;
- 2) usuwania roślin niszczących materiały lub obiekty budowlane.

2. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1 – 4, i 6 – 9, nie dotyczą:

- 1) pozyskiwania okazów gatunków, o których mowa w § 4 przez podmioty, które uzyskały zezwolenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska na ich pozyskiwanie;
- 2) przetrzymywania, posiadania, zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków, o których mowa w pkt 1.

3. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 2 i 7 – 9 oraz ust. 2 pkt 2 – 4, nie dotyczą okazów gatunków, o których mowa w § 2 i 3, pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

§ 8. Sposoby ochrony gatunków polegają na:

- 1) zabezpieczaniu ostoi i stanowisk roślin przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- 2) wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan siedliska roślin, w szczególności:
  - a) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków świetlnych,

- b) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla gatunku stanu gleby lub wody,
  - c) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków wodnych,
  - d) koszeniu siedliska, w sposób właściwy dla gatunku,
  - e) wypasie zwierząt gospodarskich na obszarze siedliska, w sposób właściwy dla gatunku chronionego,
  - f) regulowaniu liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na chronione gatunki;
- 3) wspomaganiu rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych;
  - 4) obserwacji i dokumentowaniu (monitoring) stanowisk, ostoi i populacji gatunków;
  - 5) zabezpieczaniu reprezentatywnej części populacji przez ochronę ex situ;
  - 6) zasilaniu populacji naturalnych przez wprowadzenie osobników z hodowli ex situ;
  - 7) przywracaniu roślin z hodowli ex situ do środowiska przyrodniczego;
  - 8) przenoszeniu roślin zagrożonych na nowe stanowiska;
  - 9) edukacji w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
  - 10) prowadzeniu upraw roślin należących do gatunków chronionych wykorzystywanych do celów gospodarczych;
  - 11) promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej, umożliwiających zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1764).

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

W porozumieniu

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

**GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM GATUNKÓW
WYMAGAJĄCYCH OCHRONY CZYNNEJ***

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	BRUNATNICE	PHAEOPHYTA
	morszczynowate	Fucaceae
1.	morszczyn pęcherzykowaty	<i>Fucus vesiculosus</i>
	KRASNOROSTY	RHODOPHYTA
	hildenbrandiowate	Hildenbrandtiaceae
2.	hildenbrandia rzeczna	<i>Hildenbrandtia rivularis</i>
	widlikowate	Furcellariaceae
3.	**	<i>Furcellaria fastigiata</i>
	RAMIENICE	CHAROPHYTA
	ramienicowate	Characeae
4.	krynicznik obskubany	<i>Nitella syncarpa</i>
5.	krynicznik smukły	<i>Nitella gracilis</i>
6.	**	<i>Nitella batrachosperma</i>
7.	**	<i>Nitella capillaris</i>
8.	**	<i>Nitella opaca</i>
9.	**	<i>Nitella tenuissima</i>
10.	**	<i>Tolypella glomerata</i>
11.	**	<i>Tolypella intricata</i>
12.	**	<i>Tolypella prolifera</i>
13.	ramienica bałtycka	<i>Chara baltica</i>

14.	ramienica grzywiasta	<i>Chara filiformis</i>
15.	ramienica szczeciniasta	<i>Chara strigosa</i>
16.	ramienica wielokolczasta	<i>Chara polyacantha</i>
17.	**	<i>Chara braunii</i>
18.	**	<i>Chara canescens</i>
19.	**	<i>Chara connivens</i>
20.	**	<i>Chara crassicaulis</i>
21.	**	<i>Chara tenuispina</i>
22.	**	<i>Lychnothamnus barbatus</i>
23.	rozsocha morska	<i>Tolypella nidifica</i>
WĄTROBOWCE		MARCHANTIOPHYTA
beznerwowe		Aneuraceae
24.	Isniątka zakrzywiona	<i>Riccardia incurvata</i>
25.	Isniątka zatokowa	<i>Riccardia chamedryfolia</i>
czubkowate		Lophoziaaceae
26.	czubek delikatny	<i>Lophozia laxa</i>
27.	czubek główkowaty	<i>Lophozia capitata</i>
28.	czubek Ruthego	<i>Lophozia rutheana</i>
29.	szyrniki falistolistny	<i>Jamesoniella undulifolia</i>
30.	wielokłap Kunzego	<i>Barbilophozia kunzeana</i>
31.	zgiętolist nadzewny	<i>Anastrophyllum hellerianum</i>
grimaldiowate		Aytoniaceae
32.	gwiazdzianka workowata (2)	<i>Asterella saccata</i>
33.	mannia pachnąca (2)	<i>Mannia fragrans</i>
głowiakowate		Cephaloziaaceae
34.	bagniczka drobna	<i>Cladopodiella francisci</i>
35.	bagniczka pływająca	<i>Cladopodiella fluitans</i>
36.	głowiak łańcuszkowaty	<i>Cephalozia catenulata</i>
37.	natorfek nagi	<i>Odontoschisma denudatum</i>

38.	natorfek torfowcowy	<i>Odontoschisma sphagni</i>
39.	nowellia krzywolistna	<i>Nowellia curvifolia</i>
	jednoczepkowate	Haplomitriaceae
40.	jednoczepek Hookera	<i>Haplomitrium hookeri</i>
	ostroczepekowate	Oxymitraceae
41.	ostroczepek łuskowaty (2)	<i>Oxymitra incrassata</i>
	pallawiciniowate	Pallaviciniaceae
42.	merkia irlandzka	<i>Moerckia hibernica</i>
43.	pallawicinia Lyella	<i>Pallavicinia lyellii</i>
	płożykowate	Geocalycaceae
44.	płożyk wonny	<i>Geocalyx graveolens</i>
	skapankowate	Scapaniaceae
45.	skapanka błotna	<i>Scapania paludicola</i>
	wgłębkowate	Ricciaceae
46.	wgłębka Hübenera	<i>Riccia huebeneriana</i>
47.	wgłębka rzęsiasta (2)	<i>Riccia ciliifera</i>
48.	wgłębka szara	<i>Riccia trichocarpa</i>
	MCHY	BRYOPHYTA
	bezzlistowate	Buxbaumiaceae
49.	bezzlist okrywowy	<i>Buxbaumia viridis</i>
	białożębowate	Leucodontaceae
50.	jeżolist zwyczajny	<i>Antitrichia curtipendula</i>
	błotniskowate	Helodiaceae
51.	błotniszek wełnisty	<i>Helodium blandowii</i>
	drabinowcowate	Cinclidiaceae
52.	drabinowiec mroczny	<i>Cinclidium stygium</i>
	drobniaczkowate	Seligeriaceae
53.	drobniaczek łukowaty	<i>Seligeria campylopoda</i>

54.	drobniaczek rozłożysty	<i>Seligeria patula</i>
55.	drobniaczek wapienny	<i>Seligeria calcarea</i>
56.	krótkoząb skalny	<i>Brachydontium trichodes</i>
	gajnikowate	<i>Hylocomiaceae</i>
57.	gajniczek krótkodzióbkowy	<i>Loeskeobryum brevirostre</i>
	krótkoszowate	<i>Brachytheciaceae</i>
58.	krótkosz namurnikowy	<i>Brachythecium geheebii</i>
59.	szydłosz cienki	<i>Cirriphyllum tenuicaule</i>
	krzewikowate	<i>Thamnobraceae</i>
60.	krzewik źródliskowy	<i>Thamnobryum alopecurum</i>
	krzywoszyjowate	<i>Amblystegiaceae</i>
61.	bagiennik widłakowaty	<i>Pseudocalliergon lycopodioides</i>
62.	bagiennik żmijowaty	<i>Pseudocalliergon trifarium</i>
63.	błyszczce włoskowate	<i>Tomentypnum nitens</i>
64.	krzywoszyj korzeniowy	<i>Amblystegium radicale</i>
65.	krzywoząb podsadnikowy	<i>Anacamptodon splachnoides</i>
66.	mokradłosz wielkolistny	<i>Calliergon megalophyllum</i>
67.	mokradłosz Richardsona	<i>Calliergon richardsonii</i>
68.	sierpowiec (haczykowiec) błyszczący	<i>Drepanocladus vernicosus</i>
69.	sierpowiec brudny	<i>Drepanocladus sordidus</i>
70.	sierpowiec jeziorny	<i>Drepanocladus stagnatus</i>
71.	sierpowiec moczarowy	<i>Drepanocladus sendtneri</i>
72.	sierpowiec włosolistny	<i>Drepanocladus capillifolius</i>
73.	skorpionowiec brunatny	<i>Scorpidium scorpioides</i>
74.	tęposz niski	<i>Leptodictyum humile</i>
75.	warnstorfia włosolistna	<i>Warnstorfia trichophylla</i>
76.	wodnokrzywoszyj rzeczny	<i>Hygroamblystegium fluviatile</i>
77.	wodnokrzywoszyj zanurzony	<i>Hygroamblystegium tenax</i>
	miecherowate	<i>Neckeraceae</i>

78.	gładysz paprociowaty	<i>Homalia trichomanoides</i>
79.	miechera - wszystkie gatunki	<i>Neckera spp.</i>
	należlinowate	Andreaceae
80.	należlina - wszystkie gatunki	<i>Andreaea spp.</i>
	nurzypląsowate	Cinclidotaceae
81.	nurzypląs czarniawy	<i>Cinclidotus riparius</i>
82.	nurzypląs lancetowaty	<i>Cinclidotus fontinaloides</i>
	osadniczkowate	Disceliaceae
83.	osadniczek goły	<i>Discelium nudum</i>
	parzęchlinowate	Meesiaceae
84.	mszar krokiewkowaty	<i>Paludella squarrosa</i>
85.	parzęchlin - wszystkie gatunki	<i>Meesia spp.</i>
86.	tępoząb białawy	<i>Amblyodon dealbatus</i>
	płaskolistowate	Hookeriaceae
87.	płaskolist lśniący	<i>Hookeria lucens</i>
	płaskomerzykowate	Plagiomniaceae
88.	nibyprątnik torfowy	<i>Pseudobryum cinclidioides</i>
89.	płaskomerzyk orzęsiony	<i>Plagiomnium drummondii</i>
	płoniwowate	Pottiaceae
90.	boczeń nastroszony	<i>Pleurochaete squarrosa</i>
91.	brodek Randa	<i>Tortula randii</i>
92.	brodek zwisty	<i>Tortula cernua</i>
93.	kędzierzawka krucha	<i>Tortella fragilis</i>
94.	kędzierzawka żółtozielona	<i>Tortella flavovirens</i>
95.	pędzliczek brodawkowaty	<i>Syntrichia papillosa</i>
96.	pędzliczek chiński	<i>Syntrichia sinensis</i>
97.	pędzliczek gładkowłoskowy	<i>Syntrichia laevipila</i>
98.	pędzliczek szerokolistny	<i>Syntrichia latifolia</i>

99.	pędziczek zielonawy	<i>Syntrichia virescens</i>
100.	ślimakobrzeżek lessowy	<i>Hilpertia velenovskyi</i>
	podsadnikowate	<i>Splachnaceae</i>
101.	długoszyj piłkowany	<i>Tayloria serrata</i>
102.	podsadnik kulisty	<i>Splachnum sphaericum</i>
103.	podsadnik pęcherzykowaty	<i>Splachnum ampullaceum</i>
	prątnikowate	<i>Bryaceae</i>
104.	prątnik brandenburski	<i>Bryum neodamense</i>
105.	prątnik jajowaty	<i>Bryum subneodamense</i>
106.	prątnik meklemburski	<i>Bryum warneum</i>
107.	prątnik nadobny	<i>Bryum calophyllum</i>
108.	prątnik okrągłolistny	<i>Bryum cyclophyllum</i>
109.	prątnik solniskowy	<i>Bryum salinum</i>
110.	prątnik zbiegający	<i>Bryum weigeli</i>
	rokietowate	<i>Hypnaceae</i>
111.	rokiet łąkowy	<i>Hypnum pratense</i>
112.	rokiet Sautera	<i>Hypnum sauteri</i>
	skrętkowate	<i>Funariaceae</i>
113.	bezrąbek czterokanciasty	<i>Pyramidula tetragona</i>
	skrzydlikowate	<i>Fissidentaceae</i>
114.	skrzydlik długoszowaty	<i>Fissidens osmundoides</i>
115.	skrzydlik studziennik	<i>Fissidens fontanus</i>
116.	skrzydlik tęgoszczecinowy	<i>Fissidens crassipes</i>
	strzechwowate	<i>Grimmiaceae</i>
117.	rozłupek brunatny	<i>Schistidium brunnescens</i>
118.	rozłupek czarniawy	<i>Schistidium atrofusum</i>
119.	rozłupek wiotki	<i>Schistidium flaccidum</i>
120.	rozłupek włoskożab	<i>Schistidium trichodon</i>
121.	siatkożab darniowy	<i>Coscinodon cribrosus</i>

122.	strzechewka bruzdowana	<i>Orthogrimmia sessitana</i>
123.	strzechewka darniowa	<i>Orthogrimmia caespiticia</i>
124.	strzechwa bezząb	<i>Grimmia anodon</i>
125.	strzechwa włosista	<i>Grimmia crinita</i>
126.	strzechwowiec okrągły	<i>Dryptodon orbicularis</i>
127.	strzechwowiec zwodniczy	<i>Dryptodon decipiens</i>
	szmotłochowate	Bartramiaceae
128.	bagnik - wszystkie gatunki oprócz bagnika zdrojowego	<i>Philonotis</i> spp., z wyjątkiem <i>Philonotis fontana</i>
	szurpkowate	Orthotrichaceae
129.	nastroszek - wszystkie gatunki	<i>Uloa</i> spp.
130.	szurpek bezzębny	<i>Orthotrichum gymnostomum</i>
131.	szurpek delikatny	<i>Orthotrichum tenellum</i>
132.	szurpek drobny	<i>Orthotrichum microcarpum</i>
133.	szurpek porośły	<i>Orthotrichum lyellii</i>
134.	szurpek Rogera	<i>Orthotrichum rogeri</i>
135.	szurpek słoikowaty	<i>Orthotrichum urnigerum</i>
136.	szurpek skalny	<i>Orthotrichum rupestre</i>
137.	szurpek szwedzki	<i>Orthotrichum scanicum</i>
138.	zrostniczek zielony	<i>Zygodon viridissimus</i>
139.	zrostniczek wysmukły	<i>Zygodon gracilis</i>
	torfowcowate	Sphagnaceae
140.	torfowiec - wszystkie gatunki, z wyjątkiem torfowca kończystego i torfowca nastroszonego	<i>Sphagnum</i> spp., z wyjątkiem <i>Sphagnum fallax</i> i <i>Sphagnum squarrosum</i>
	tujowcowate	Thuidiaceae
141.	tujnik maleńki	<i>Cyrto-hypnum minutulum</i>
	trzęślikowate	Timmiaceae
142.	trzęsiec meklemburski	<i>Timmia megapolitana</i>
	widłozębowate	Dicranaceae

143.	krzywoszczeć pogięta	<i>Campylopus flexuosus</i>
144.	krzywoszczeć Schimperera	<i>Campylopus schimperii</i>
145.	krzywoszczeć torfowa	<i>Campylopus pyriformis</i>
146.	różnoząb delikatny	<i>Cynodontium tenellum</i>
147.	różnoząb smukły	<i>Cynodontium gracilescens</i>
148.	różnoząb zwodniczy	<i>Cynodontium fallax</i>
149.	skrobak rozłupany	<i>Cnestrum schistii</i>
150.	widłoząb Bergera	<i>Dicranum undulatum</i>
151.	widłoząb błotny	<i>Dicranum bonjeanii</i>
152.	widłoząb płowy	<i>Dicranum fulvum</i>
153.	widłoząb sudecki	<i>Dicranum sendtneri</i>
154.	widłoząb zielony	<i>Dicranum viride</i>
155.	zwiesiniec szorstki	<i>Dicranodontium asperulum</i>
	zdrojkowate	Fontinalaceae
156.	moczara (żaglik) sierpowata	<i>Dichelyma falcatum</i>
157.	moczara (żaglik) włoskowata	<i>Dichelyma capillaceum</i>
158.	zdrojek łuseczkowaty	<i>Fontinalis squamosa</i>
159.	zdrojek rókietowaty	<i>Fontinalis hypnoides</i>
160.	zdrojek szwedzki	<i>Fontinalis dalecarlica</i>
	zwiąślikowate	Anomodontaceae
161.	zwiąślik - wszystkie gatunki	<i>Anomodon</i> spp.
	PAPROTNIKI	PTERIDOPHYTA
	długoszowate	Osmundaceae
162.	długosz królewski	<i>Osmunda regalis</i>
	jęczycznikowate	Blechnaceae
163.	podrzeń żebrowiec	<i>Blechnum spicant</i>
	marsyliowate	Marsileaceae
164.	marsylia czterolistna (1) (2) (3)	<i>Marsilea quadrifolia</i>
165.	gałuszka kulecznica (1) (2)	<i>Pilularia globulifera</i>

- nasieźrzałowate**
166. podejrzon pojedynczy (1) (2) (3)
167. podejrzon - pozostałe gatunki (2)
168. nasieźrzał pospolity (2)

paprotkowate

169. paprotka zwyczajna

paprotnikowate

170. paprotnik - wszystkie gatunki

poryblinowate

171. poryblin kolczasty (1)
172. poryblin jeziorny

salwiniowate

173. salwinia pływająca

skrzypowate

174. skrzyp olbrzymi
175. skrzyp pstry

widliczkowate

176. widliczka - wszystkie gatunki

widlakowate

177. wszystkie gatunki

wietlicowate

178. pióropusznik strusi
179. rozrzutka brunatna (2)

zanokcicowate

180. zanokcica serpentynowa (1) (2)
181. zanokcica ciemna (1) (2)
182. zanokcica klinowata (1) (2)
183. jęczyznik zwyczajny

Ophioglossaceae

- Botrychium simplex*
- Botrychium* spp. – pozostałe gatunki
- Ophioglossum vulgatum*

Polypodiaceae

- Polypodium vulgare*

Aspidiaceae

- Polystichum* spp.

Isoëtaceae

- Isoëtes echinospora*
- Isoëtes lacustris*

Salviniaceae

- Salvinia natans*

Equisetaceae

- Equisetum telmateia*
- Equisetum variegatum*

Selaginellaceae

- Selaginella* spp.

Lycopodiaceae

- wszystkie gatunki

Athyriaceae

- Matteucia struthiopteris*
- Woodsia ilvensis*

Aspleniaceae

- Asplenium adiantum-nigrum*
- Asplenium adulterinum*
- Asplenium cuneifolium*
- Phyllitis scolopendrium*

zmienkowate		<i>Cryptogrammaceae</i>
184.	zmienka górska	<i>Cryptogramma crispa</i>
	**	<i>Hymenophyllaceae</i>
185.	włosocień delikatny (1)	<i>Trichomanes speciosum</i>
NAGOZALAŻKOWE		<i>PINOPHYTINA</i>
cisowate		<i>Taxaceae</i>
186.	cis pospolity	<i>Taxus baccata</i>
sosnowate		<i>Pinaceae</i>
187.	sosna błotna	<i>Pinus x rhaetica</i>
188.	sosna limba (limba)	<i>Pinus cembra</i>
189.	sosna kosa (kosodrzewina, kosodrzew)	<i>Pinus mugo</i>
DWULIŚCIENNE		<i>MAGNOLIOPSIDA</i>
babkowate		<i>Plantaginaceae</i>
190.	babka nadmorska (2)	<i>Plantago maritima</i>
191.	babka pierzasta (2)	<i>Plantago coronopus</i>
192.	brzeżyca jednokwiatowa	<i>Littorella uniflora</i>
baldaszkowate		<i>Apiaceae</i>
193.	cieszynianka wiosenna	<i>Hacquetia epipactis</i>
194.	dzięgiel (arcydzięgiel) litwor	<i>Angelica archangelica</i>
195.	mikołajek nadmorski	<i>Eryngium maritimum</i>
196.	selery (pęczyna) błotne (1) (2)	<i>Apium repens</i>
197.	selery węzłobaldachowe (1)	<i>Apium nodiflorum</i>
198.	starodub łąkowy (1) (2)	<i>Ostericum palustre (Angelica palustris)</i>
bobrkowate		<i>Menyanthaceae</i>
199.	grzybieńczyk wodny	<i>Nymphoides peltata</i>
brzozowate		<i>Betulaceae</i>
200.	brzoza karłowata	<i>Betula nana</i>
201.	brzoza niska (2)	<i>Betula humilis</i>
202.	brzoza ojcowska (2)	<i>Betula x oycoviensis</i>

dymnicowate		Fumariaceae
203.	kokorycz drobna	<i>Corydalis pumila</i>
dziurawcowate		Hypericaceae
204.	dziurawiec nadobny	<i>Hypericum pulchrum</i>
205.	dziurawiec wytworny (1) (2)	<i>Hypericum elegans</i>
dzwonkowate		Campanulaceae
206.	dzwoniecznik wonny (1) (2)	<i>Adenophora liliifolia</i>
207.	dzwonek boloński (2)	<i>Campanula bononiensis</i>
208.	dzwonek brodaty	<i>Campanula barbata</i>
209.	dzwonek karkonoski (1)	<i>Campanula bohemica</i>
210.	dzwonek piłkowany (dzwonek lancetowaty) (1)	<i>Campanula serrata</i>
211.	dzwonek szerokolistny	<i>Campanula latifolia</i>
212.	dzwonek syberyjski (2)	<i>Campanula sibirica</i>
213.	zerwa kulista (zerwa główkowata)	<i>Phyteuma orbiculare</i>
fiolkowate		Violaceae
214.	fiołek bagienny	<i>Viola uliginosa</i>
215.	fiołek mokradłowy (2)	<i>Viola stagnina</i>
216.	fiołek torfowy	<i>Viola epipsila</i>
gorczyzkowate		Gentianaceae
217.	centuria - wszystkie gatunki	<i>Centaurium spp.</i>
218.	goryczka krzyżowa (2)	<i>Gentiana cruciata</i>
219.	goryczka wąskolistna (2)	<i>Gentiana pneumonanthe</i>
220.	goryczka - pozostałe gatunki	<i>Gentiana - pozostałe gatunki</i>
221.	goryczuszka (goryczka) bałtycka (2)	<i>Gentianella baltica</i>
222.	goryczuszka (goryczka) błotna (2)	<i>Gentianella uliginosa</i>
223.	goryczuszka (goryczka) czeska (1) (2)	<i>Gentianella bohemica</i>
224.	goryczuszka (goryczka) polna (2)	<i>Gentianella campestris</i>
225.	goryczuszka (goryczka) Wettsteina (2)	<i>Gentianella germanica</i>

226.	goryczuszka (goryczka) - pozostałe gatunki	<i>Gentianella</i> - pozostałe gatunki
227.	niebielistka (swercja) trwała (2)	<i>Swertia perennis</i>
	goździkowate	Caryophyllaceae
228.	goździk kosmaty (2)	<i>Dianthus armeria</i>
229.	goździk lodowcowy (goździk lodnikowy)	<i>Dianthus glacialis</i>
230.	goździk lśniący (1)	<i>Dianthus nitidus</i>
231.	goździk okazały	<i>Dianthus speciosus</i>
232.	goździk piaskowy	<i>Dianthus arenarius</i>
233.	goździk postrzępiony	<i>Dianthus plumarius</i>
234.	goździk pyszny (2)	<i>Dianthus superbus</i>
235.	goździk siny (2)	<i>Dianthus gratianopolitanus</i>
236.	goździk skupiony	<i>Dianthus compactus</i>
237.	lepnica litewska	<i>Silene lithuanica</i>
238.	łyszczec (gipsówka) wiechowaty	<i>Gypsophila paniculata</i>
239.	nadbrzeżyca nadrzeczna (2)	<i>Corrigiola litoralis</i>
	gruboszowate	Crassulaceae
240.	rojnik górski	<i>Sempervivum montanum</i>
241.	rojownik (rojnik) pospolity	<i>Jovibarba sobolifera</i>
242.	rojownik (rojnik) włochaty	<i>Jovibarba hirta</i>
	gruszyczkowate	Pyrolaceae
243.	pomocnik baldaszkowy	<i>Chimaphila umbellata</i>
	grzybieniowate	Nymphaeaceae
244.	grążel drobny	<i>Nuphar pumila</i>
245.	grzybienie północne (grzybienie zapoznane)	<i>Nymphaea candida</i>
	jaskrowate	Ranunculaceae
246.	ciemniernik czerwonawy	<i>Helleborus purpurascens</i>
247.	jaskier illiryjski (1) (2)	<i>Ranunculus illyricus</i>
248.	milek wiosenny (2)	<i>Adonis vernalis</i>
249.	orlik pospolity	<i>Aquilegia vulgaris</i>

250.	pełnik - wszystkie gatunki (2)	<i>Trollius spp.</i>
251.	pluskwica europejska (pluskwica cuchnąca)	<i>Cimicifuga europaea</i>
252.	powojnik prosty	<i>Clematis recta</i>
253.	przylaszczka pospolita (przelaszczka trojanek)	<i>Hepatica nobilis</i>
254.	sasanka alpejska	<i>Pulsatilla alba</i>
255.	sasanka łąkowa (2)	<i>Pulsatilla pratensis</i>
256.	sasanka otwarta (sasanka dzwonkowata) (1) (2)	<i>Pulsatilla patens</i>
257.	sasanka słowacka (1) (2)	<i>Pulsatilla slavica</i>
258.	sasanka wiosenna (2)	<i>Pulsatilla vernalis</i>
259.	sasanka zwyczajna (1) (2)	<i>Pulsatilla vulgaris</i>
260.	tojad morawski (1)	<i>Aconitum firmum ssp. moravicum</i>
261.	tojad - pozostałe gatunki	<i>Aconitum spp. – pozostałe gatunki</i>
262.	włosienicznik (jaskier) - wszystkie gatunki, z wyjątkiem włosienicznika krążkolistnego	<i>Batrachium spp.</i> , z wyjątkiem <i>Batrachium circinatum</i>
263.	zawilec narcyzowy (zawilec narcyzowaty)	<i>Anemone narcissifolia</i>
264.	zawilec wielkokwiatowy (zawilec leśny) (2)	<i>Anemone sylvestris</i>
	kłokoczkowate	Staphyleaceae
265.	kłokoczka południowa	<i>Staphylea pinnata</i>
	komosowate	Chenopodiaceae
266.	soliród (solirodek) zielny (2)	<i>Salicornia europaea</i>
	kotewkowate	Trapaceae
267.	kotewka orzech wodny (1) (2)	<i>Trapa natans</i>
	krzyżowe	Brassicaceae
268.	pszonak pieniński (1) (2)	<i>Erysimum pieninicum</i>
269.	rukiew - wszystkie gatunki	<i>Nasturtium spp.</i>
270.	warzucha polska (1) (2)	<i>Cochlearia polonica</i>
271.	warzucha tatrzańska (1)	<i>Cochlearia tatrae</i>
	Inowate	Linaceae

272.	len austriacki	<i>Linum austriacum</i>
273.	len włochaty (2)	<i>Linum hirsutum</i>
274.	len złocisty (2)	<i>Linum flavum</i>
	lobeliowate	Lobeliaceae
275.	lobelia jeziorna	<i>Lobelia dortmanna</i>
	marzanowate	Rubiaceae
276.	przytulia krakowska (1) (2)	<i>Galium cracoviense</i>
277.	przytulia stepowa (2)	<i>Galium valdepilosum</i>
278.	przytulia sudecka (1)	<i>Galium sudeticum</i>
	motylkowate	Fabaceae
279.	groszek szerokolistny (2)	<i>Lathyrus latifolius</i>
280.	groszek wielkoprzylistkowy (2)	<i>Lathyrus pisiformis</i>
281.	groszek wschodniokarpacki	<i>Lathyrus laevigatus</i>
282.	ostrołódka kosmata (2)	<i>Oxytropis pilosa</i>
283.	szczodrzeniec zmienny (1) (2)	<i>Chamaecytisus albus</i>
	nadwodnikowate	Elatinaceae
284.	nadwodnik - wszystkie gatunki	<i>Elatine spp.</i>
	oliwnikowate	Elaeagnaceae
285.	rokitnik zwyczajny	<i>Hippophaë rhamnoides</i>
	pierwiosnkowate	Primulaceae
286.	cyklamen purpurowy (1)	<i>Cyclamen purpurascens</i>
287.	mlecznik nadmorski (2)	<i>Glaux maritima</i>
288.	pierwiosnek (pierwiosnka) - wszystkie gatunki, z wyjątkiem pierwiosnka (pierwiosnki) wyniosłego i pierwiosnka (pierwiosnki) lekarskiego	<i>Primula spp.</i> , z wyjątkiem <i>Primula elatior</i> i <i>Primula veris</i>
289.	zarzyczka (kortusa) górską	<i>Cortusa matthioli</i>
	plywaczowate	Lentibulariaceae
290.	plywacz - wszystkie gatunki	<i>Utricularia spp.</i>
291.	tlustosz - wszystkie gatunki	<i>Pinguicula spp.</i>
	portulakowate	Portulacaceae

292.	zdrojek błyszczący	<i>Montia fontana</i>
	przewiertniowate	Caprifoliaceae
293.	wiciokrzew (suchokrzew) pomorski	<i>Lonicera periclymenum</i>
294.	zimoziół (linnea) północny	<i>Linnaea borealis</i>
	psiankowate	Solanaceae
295.	lulecznica kraińska	<i>Scopolia carniolica</i>
296.	pokrzyk wilcza-jagoda	<i>Atropa belladonna</i>
	rosiczkowate	Droseraceae
297.	aldrowanda pęcherzykowata (1) (2) (3)	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>
298.	rosiczka - wszystkie gatunki	<i>Drosera spp.</i>
	różowate	Rosaceae
299.	jarząb brekinia (brzęk)	<i>Sorbus torminalis</i>
300.	jarząb szwedzki	<i>Sorbus intermedia</i>
301.	malina moroszka	<i>Rubus chamaemorus</i>
302.	parzydło leśne	<i>Aruncus sylvestris</i>
303.	pięciornik śląski (1) (2)	<i>Potentilla silesiaca</i>
304.	róża francuska (2)	<i>Rosa gallica</i>
305.	rzepik szczeciniasty (1)	<i>Agrimonia pilosa</i>
306.	tawuła średnia (1)	<i>Spiraea media</i>
307.	wiśnia karłowata (2)	<i>Cerasus fruticosa</i>
	rutowate	Rutaceae
308.	dyptam jesionolistny (1)	<i>Dictamnus albus</i>
	sandałowcowate	Santalaceae
309.	lenieć bezpodkwiatkowy (1) (2)	<i>Thesium ebracteatum</i>
	skalnicowate	Saxifragaceae
310.	skalnica gronkowa	<i>Saxifraga paniculata</i>
311.	skalnica torfowiskowa (1)	<i>Saxifraga hirculus</i>
	szczeciowate	Dipsacaceae

312.	czarcikęsik Kluka (2)	<i>Succisella inflexa</i>
	szorstkolistne	Boraginaceae
313.	żmijowiec czerwony (1) (2)	<i>Echium russicum</i>
	trędownikowate	Scrophulariaceae
314.	gnidosz sudecki (1)	<i>Pedicularis sudetica</i>
315.	gnidosz - pozostałe gatunki	<i>Pedicularis spp.-pozostałe gatunki</i>
316.	konitrut błotny (2)	<i>Gratiola officinalis</i>
317.	Inica wonna (1)	<i>Linaria odora</i>
318.	lindernia mułowa (1)	<i>Lindernia procumbens</i>
319.	naparstnica zwyczajna	<i>Digitalis grandiflora</i>
320.	tocja karpacka (1)	<i>Tozzia carpatica</i>
	wawrzynkowate	Thymelaeaceae
321.	wawrzynek główkowy (1) (2)	<i>Daphne cneorum</i>
322.	wawrzynek wilczełyko	<i>Daphne mezereum</i>
	wargowe	Lamiaceae
323.	miodownik melisowaty (miodownik wielkokwiatowy)	<i>Melittis melissophyllum</i>
324.	pszczelnik wąskolistny	<i>Dracocephalum ruyschiana</i>
	wielosiłowate	Polemoniaceae
325.	wielosił błękitny (2)	<i>Polemonium coeruleum</i>
	wierzbowate	Salicaceae
326.	wierzba borówkolistna (2)	<i>Salix myrtilloides</i>
327.	wierzba lapońska (1) (2)	<i>Salix lapponum</i>
	wilczomleczowate	Euphorbiaceae
328.	wilczomlecz (ostromlecz) pstry (2)	<i>Euphorbia epithymoides</i>
	wrześniowate	Myricaceae
329.	woskownica europejska (2)	<i>Myrica gale</i>
	wrzosowate	Ericaceae
330.	bagno zwyczajne	<i>Ledum palustre</i>

331.	chamedafne północna	<i>Chamaedaphne calyculata</i>
332.	mącznica lekarska	<i>Arctostaphylos uva-ursi</i>
333.	różanecznik żółty (1) (2)	<i>Rhododendron luteum</i>
334.	wrzosiec bagienny	<i>Erica tetralix</i>
	zarazowate	Orobanchaceae
335.	zaraza - wszystkie gatunki	<i>Orobanche spp.</i>
	złożone	Asteraceae
336.	arnika górską (2)	<i>Arnica montana</i>
337.	aster gawędka	<i>Aster amellus</i>
338.	aster solny (2)	<i>Aster tripolium</i>
339.	chryzantema (złocień) Zawadzkiego	<i>Dendranthema zawadzskii</i>
340.	dziewięciśł popłocholistny (1) (2)	<i>Carlina onopordifolia</i>
341.	dziewięciśł bezłodygowy	<i>Carlina acaulis</i>
342.	języczka syberyjska (1) (2)	<i>Ligularia sibirica</i>
343.	omieg górski	<i>Doronicum austriacum</i>
344.	ostrożeń pannoński (2)	<i>Cirsium pannonicum</i>
345.	ożota zwyczajna (2)	<i>Linosyris vulgaris</i>
346.	sierpik różnolistny (1) (2)	<i>Serratula lycopifolia</i>
347.	szarotka alpejska	<i>Leontopodium alpinum</i>
348.	wężymord stepowy (2)	<i>Scorzonera purpurea</i>
	JEDNOLIŚCIENNE	LILIOPSIDA
	amarylkowate	Amaryllidaceae
349.	śnieżyczka przebiśnieg	<i>Galanthus nivalis</i>
350.	śnieżyca wiosenna	<i>Leucoium vernum</i>
	bagnicowate	Scheuchzeriaceae
351.	bagnica torfowa	<i>Scheuchzeria palustris</i>
	jezierzowate	Najadaceae
352.	jezierza giętka (1) (2)	<i>Najas flexilis</i>

353.	jezierza mniejsza	<i>Najas minor</i>
	kosaćcowate	Iridaceae
354.	kosaciec bezlistny (2)	<i>Iris aphylla</i>
355.	kosaciec syberyjski (2)	<i>Iris sibirica</i>
356.	mieczyk błotny (1) (2)	<i>Gladiolus paluster</i>
357.	mieczyk dachówkowaty (2)	<i>Gladiolus imbricatus</i>
358.	szafran spiski (2)	<i>Crocus scepusiensis</i>
	liliowate	Liliaceae
359.	cebulica dwulistna (oszlach)	<i>Scilla bifolia</i>
360.	ciemieżyca (ciemierzycy) biała (2)	<i>Veratrum album</i>
361.	ciemieżyca (ciemierzycy) czarna (1)	<i>Veratrum nigrum</i>
362.	ciemieżyca (ciemierzycy) zielona	<i>Veratrum lobelianum</i>
363.	czosnek syberyjski	<i>Allium sibiricum</i>
364.	kosatka kielichowa (2)	<i>Tofieldia calyculata</i>
365.	liczydło górskie	<i>Streptopus amplexifolius</i>
366.	lilia bulwkowata (2)	<i>Lilium bulbiferum</i>
367.	lilia złotogłów	<i>Lilium martagon</i>
368.	pajęcznica liliowata (2)	<i>Anthericum liliago</i>
369.	szachownica kostkowata (1) (2)	<i>Fritillaria meleagris</i>
370.	szafirek miękkolistny (2)	<i>Muscari comosum</i>
371.	śniedek cienkolistny (2)	<i>Ornithogalum collinum</i>
372.	śniedek - pozostałe gatunki	<i>Ornithogalum - pozostałe gatunki</i>
373.	zimowit jesienny (2)	<i>Colchicum autumnale</i>
	obrazkowate	Araceae
374.	obrazki alpejskie	<i>Arum alpinum</i>
375.	obrazki plamiste	<i>Arum maculatum</i>
	rdestnicowate	Potamogetonaceae
376.	rdestniczka (rdestnica) gęsta (1) (2)	<i>Groenlandia densa</i>
	starczykowate	Orchidaceae

377.	buławnik - wszystkie gatunki	<i>Cephalanthera</i> spp.
378.	dwulistnik muszy (2)	<i>Ophrys insectifera</i>
379.	gnieźnik leśny	<i>Neottia nidus-avis</i>
380.	gołek białawy	<i>Leucorchis albida</i>
381.	gółka długoostrogowa (2)	<i>Gymnadenia conopsea</i>
382.	gółka wonna	<i>Gymnadenia odoratissima</i>
383.	koślaczek stożkowaty (1) (2)	<i>Anacamptis pyramidalis</i>
384.	kręczyńka jesienna (1) (2)	<i>Spiranthes spiralis</i>
385.	kruszczyk - wszystkie gatunki	<i>Epipactis</i> spp.
386.	kukuczka kapturkowata	<i>Neottianthe cucullata</i>
387.	kukułka (storczyk) - wszystkie gatunki (2)	<i>Dactylorhiza</i> spp.
388.	lipiennik Loesela (1) (2)	<i>Liparis loeselii</i>
389.	listera jajowata	<i>Listera ovata</i>
390.	listera sercowata	<i>Listera cordata</i>
391.	miodokwiat krzyżowy (1) (3)	<i>Herminium monorchis</i>
392.	obuwik pospolity (1) (2)	<i>Cypripedium calceolus</i>
393.	ozorka zielona (2)	<i>Coeloglossum viride</i>
394.	podkolan biały	<i>Platanthera bifolia</i>
395.	podkolan zielonawy	<i>Platanthera chlorantha</i>
396.	potrostek alpejski	<i>Chamorchis alpina</i>
397.	storczyca kulista (2)	<i>Traunsteinera globosa</i>
398.	storczyk - wszystkie gatunki (2)	<i>Orchis</i> spp.
399.	storzan bezlistny	<i>Epipogium aphyllum</i>
400.	tajeża jednostronna	<i>Goodyera repens</i>
401.	wątlík błotny	<i>Hammarbya paludosa</i>
402.	wyblin jednolistny	<i>Malaxis monophyllos</i>
403.	żłobik koralowy	<i>Corallorhiza trifida</i>

trawy

Poaceae

404.	kostrzewa ametystowa	<i>Festuca amethystina</i>
405.	ostnica - wszystkie gatunki (2)	<i>Stipa</i> spp.
406.	perłówka siedmiogrodzka	<i>Melica transsilvanica</i>
407.	wiechlina (wyklina) granitowa	<i>Poa granitica</i>
408.	koleantus delikatny (1)	<i>Coleanthus subtilis</i>
	turzycowate	Cyperaceae
409.	kłoc wiechowata	<i>Cladium mariscus</i>
410.	marzyca czarniawa	<i>Schoenus nigricans</i>
411.	marzyca ruda	<i>Schoenus ferrugineus</i>
412.	ponikło kraińskie (1)	<i>Eleocharis carniolica</i>
413.	ponikło wielolodygowe	<i>Eleocharis multicaulis</i>
414.	przygielka brunatna	<i>Rhynchospora fusca</i>
415.	turzyca bagienna	<i>Carex limosa</i>
416.	turzyca Davalla (2)	<i>Carex davalliana</i>
417.	turzyca delikatna	<i>Carex supina</i>
418.	turzyca patagońska	<i>Carex magellanica</i>
419.	turzyca pchła (2)	<i>Carex pulicaris</i>
420.	turzyca rozsunięta	<i>Carex divulsa</i>
421.	turzyca strunowa	<i>Carex chordorrhiza</i>
422.	turzyca życicowa	<i>Carex loliacea</i>
423.	turzyca żytowata (2)	<i>Carex secalina</i>
424.	wełnianeczka alpejska	<i>Baeothryon alpinum</i>
425.	wełnianeczka darniowa	<i>Baeothryon caespitosum</i>
426.	wełnianka delikatna (1)	<i>Eriophorum gracile</i>
	żabieńcowate	Alismataceae
427.	elisma wodna (1)	<i>Luronium natans</i>
428.	kaldesia dziewięciornikowata (1) (2)	<i>Caldesia parnassifolia</i>
	zosterowate	Zosteraceae
429.	zostera morska	<i>Zostera marina</i>

Objaśnienia:

- * Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:
- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.

- (1) - gatunki, dla których nie stosuje się określonych w § 7 rozporządzenia odstępstw od zakazów.
- (2) - gatunki wymagające ochrony czynnej.
- (3) – gatunki, w stosunku do których wprowadzone zostały zakazy określone w § 7 ust. 2.

** Brak nazwy polskiej.

GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ*

Nazwa polska	Nazwa łacińska
KRASNOROSTY	RHODOPHYTA
rozróżkowate	Ceramiaceae
1. **	<i>Ceramium circinatum</i>
2. **	<i>Ceramium diaphanum</i>
3. **	<i>Ceramium rubrum</i>
4. **	<i>Ceramium tenuicorne</i>
WĄTROBOWCE	MARCHANTIOPHYTA
łuskolistowate	Lepidoziaceae
5. biczycza trójwřębna	<i>Bazzania trilobata</i>
piórkowcowate	Trichocoleaceae
6. piórkowiec kutnerowaty	<i>Trichocolea tomentella</i>
rzęsiakowate	Ptilidiaceae
7. rzęsiak pospolity	<i>Ptilidium ciliare</i>
skosatkowate	Plagiochilaceae
8. skosatka zanokcicowata	<i>Plagiochila asplenioides</i>
MCHY	BRYOPHYTA
bielistkowate	Leucobryaceae
9. bielistka siwa	<i>Leucobryum glaucum</i>
10. bielistka jałowcowata	<i>Leucobryum juniperoideum</i>
drabikowate	Climaciaceae
11. drabik drzewkowaty	<i>Climacium dendroides</i>
gajnikowate	Hylocomiaceae
12. fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>
13. fałdownik szeleszczący	<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>
14. gajnik lśniący	<i>Hylocomium splendens</i>

15.	roketnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>
	krótkoszowate	Brachytheciaceae
16.	brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>
17.	dzióbkowiec bruzdowany	<i>Eurhynchium striatum</i>
18.	dzióbkowiec Zetterstedta	<i>Eurhynchium angustirete</i>
	krzywoszyjowate	Amblystegiaceae
19.	limprichtia długokończysta	<i>Limprichtia revolvens</i>
20.	limprichtia pośrednia	<i>Limprichtia cossonii</i>
	płonnikowate	Polytrichaceae
21.	płonnik cienki	<i>Polytrichum strictum</i>
22.	płonnik pospolity	<i>Polytrichum commune</i>
	próchniczkowate	Aulacomniaceae
23.	próchniczek błotny	<i>Aulacomnium palustre</i>
	rokietowate	Hypnaceae
24.	mokradłoszka zaostrowana	<i>Calliergonella cuspidata</i>
25.	piórosz pierzasty	<i>Ptilium crista-castrensis</i>
26.	plaszczeniec marszczony	<i>Buckiella undulata</i>
	torfowcowate	Sphagnaceae
27.	torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>
28.	torfowiec nastroszony	<i>Sphagnum squarrosum</i>
	tujowcowate	Thuidiaceae
29.	jodłówka pospolita	<i>Abietinella abietina</i>
30.	tujowiec - wszystkie gatunki	<i>Thuidium spp.</i>
	widłozębowate	Dicranaceae
31.	widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>
32.	widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>
	DWULIŚCIENNE	MAGNOLIOPSIDA
	araliowate	Araliaceae

33.	bluszcz pospolity	<i>Hedera helix</i>
	bobrkowate	Menyanthaceae
34.	bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>
	grzybieniowate	Nymphaeaceae
35.	grążel żółty	<i>Nuphar lutea</i>
36.	grzybienie białe	<i>Nymphaea alba</i>
	kokornakowate	Aristolochiaceae
37.	kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i>
	marzanowate	Rubiaceae
38.	przytulia (marzanka) wonna	<i>Galium odoratum</i>
	motylkowate	Fabaceae
39.	wilżyna - wszystkie gatunki	<i>Ononis spp.</i>
	pierwiosnkowate	Primulaceae
40.	pierwiosnek (pierwiosnka) lekarski	<i>Primula veris</i>
41.	pierwiosnek (pierwiosnka) wyniosły	<i>Primula elatior</i>
	przewiertniowate	Caprifoliaceae
42.	kalina koralowa	<i>Viburnum opulus</i>
	skalnicowate	Saxifragaceae
43.	porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum</i>
	szakłakowate	Rhamnaceae
44.	kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>
	toinowate	Apocynaceae
45.	barwinek pospolity	<i>Vinca minor</i>
	złożone	Asteraceae
46.	kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>
	żabiściekowate	Hydrocharitaceae
47.	przesiąkra okółkowa	<i>Hydrilla verticillata</i>
	JEDNOLIŚCIENNE	LILIOPSIDA
	liliowate	Liliaceae

48.	czosnek niedźwiedzi	<i>Allium ursinum</i>
49.	konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>
	trawy	Poaceae
50.	turówka leśna	<i>Hierochloë australis</i>
51.	turówka wonna	<i>Hierochloë odorata</i>
	turzycowate	Cyperaceae
52.	turzyca piaskowa	<i>Carex arenaria</i>

Objaśnienia:

- * Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:
  - wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.
 Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochyłą.
- ** Brak nazwy polskiej.

**GATUNKI ROŚLIN OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ POZYSKIWANE, ORAZ
SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA***

	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Sposób pozyskiwania
	MCHY	BRYOPHYTA	
	gajnikowate	Hylocomiaceae	
1.	fałdownik nastroszony	<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	ręczny zbiór darni
2.	roketnik pospolity	<i>Pleurozium schreberi</i>	ręczny zbiór darni
	krótkoszowate	Brachytheciaceae	
3.	brodawkowiec czysty	<i>Pseudoscleropodium purum</i>	ręczny zbiór darni
	torfowcowate	Sphagnaceae	
4.	torfowiec kończysty	<i>Sphagnum fallax</i>	ręczny zbiór darni
	widłozębowate	Dicranaceae	
5.	widłoząb kędzierzawy	<i>Dicranum polysetum</i>	ręczny zbiór darni
6.	widłoząb miotłowy	<i>Dicranum scoparium</i>	ręczny zbiór darni
	DWULIŚCIENNE	MAGNOLIOPSIDA	
	bobrkowate	Menyanthaceae	
7.	bobrek trójlistkowy	<i>Menyanthes trifoliata</i>	ścinanie ziela narzędziami ręcznymi
	kokornakowate	Aristolochiaceae	
8.	kopytnik pospolity	<i>Asarum europaeum</i>	ręczny zbiór ziela
	marzanowate	Rubiaceae	
9.	przytulia (marzanka) wonna	<i>Galium odoratum</i>	ścinanie ziela narzędziami ręcznymi
	skalnicowate	Saxifragaceae	
10.	porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum</i>	ręczny zbiór liści
	szakłakowate	Rhamnaceae	
11.	kruszyna pospolita	<i>Frangula alnus</i>	zdzieranie kory ze ściętych

	złożone	Asteraceae	pędów
12.	kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i>	ścinanie i zrywanie pędów kwiatostanowych
	JEDNOLIŚCIENNE	LILIOPSIDA	
	liliowate	Liliaceae	
13.	konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i>	ręczny zbiór kwiatostanów
	trawy	Poaceae	
14.	turówka leśna	<i>Hierochloë australis</i>	ścinanie ziela narzędziami ręcznymi

Objaśnienia:

- * Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:
- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.
- Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.

GATUNKI ROŚLIN WYMAGAJĄCYCH USTALENIA STREF OCHRONY ICH OSTOI LUB STANOWISK*

	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wielkość strefy ochrony
	PAPROTNIKI	PTERIDOPHYTA	
	poryblinowate	Isoëtaceae	
1.	poryblin kolczasty	<i>Isoëtes echinospora</i>	cały zbiornik wodny, w którym występuje
	zanokcicowate	Aspleniaceae	
2.	zanokcica ciemna	<i>Asplenium adulterinum</i>	w promieniu 30 m od granic stanowiska
3.	zanokcica klinowata	<i>Asplenium cuneifolium</i>	w promieniu 30 m od granic stanowiska
4.	zanokcica serpentynowa	<i>Asplenium adiantum-nigrum</i>	w promieniu 30 m od granic stanowiska
	**	Hymenophyllaceae	
5.	włosocień delikatny	<i>Trichomanes speciosum</i>	w promieniu 100 m od granic stanowiska
	DWULIŚCIENNE	MAGNOLIOPSIDA	
	rosiczkowate	Droseraceae	
6.	aldrowanda pęcherzykowata	<i>Aldrovanda vesiculosa</i>	cały zbiornik wodny, w którym występuje
	JEDNOLIŚCIENNE	LILIOPSIDA	
	liliowate	Liliaceae	
7.	ciemnężycza czarna	<i>Veratrum nigrum</i>	w promieniu 50 m od granic stanowiska
	storczykowate	Orchidaceae	
8.	kukuczka kapturkowata	<i>Neottianthe cucullata</i>	w promieniu 100 m od granic stanowiska
9.	miodokwiat krzyżowy	<i>Herminium monorchis</i>	całe torfowisko, na którym występuje
	żabieńcowate	Alismataceae	
10.	elisma wodna	<i>Luronium natans</i>	cały zbiornik wodny, w którym

występuje

Objaśnienia:

- * Gatunki roślin zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, w następujący sposób:
  - wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.
- ** Brak nazwy polskiej.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin, wykonuje upoważnienie zawarte w art. 48 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej roślin zawiera odrębne zakazy w stosunku do roślin objętych ochroną gatunkową ścisłą, roślin objętych ochroną gatunkową częściową oraz w stosunku do gatunków innych niż dziko występujące (tj. pochodzących z uprawy lub hodowli, z wyjątkiem tych wprowadzonych do środowiska przyrodniczego). Określono również czy zakazana jest czynność wykonywana jedynie w sposób umyślny czy również nieumyślny.

Wprowadzone zostały również zmiany w § 7 ust. 2 rozporządzenia, wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), tj. przejęcia przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska kompetencji do wydawania zezwoleń na odstępstwa od zakazu pozyskiwania chronionych gatunków roślin.

Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych powodujących konieczność rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest dostosowanie treści przedmiotowego aktu normatywnego do przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zmienionych ustawą z dnia ..... o zmianie ustawy o ochronie przyrody i ustawy – Prawo łowieckie (Dz. U. poz. ....).

2. Podmioty, na które oddziałuje niniejszy akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego będzie oddziaływało na następujące podmioty: Minister Środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska w zakresie posiadanych przez nie kompetencji, jak również na podmioty wnioskujące o wykonywanie czynności zakazanych w stosunku do gatunków objętych ochroną, w tym: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, inwestorzy, uczelnie wyższe i instytucje naukowe.

3. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia będzie poddany konsultacjom.

Lista uczestników konsultacji:

- 1) Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
- 2) Komitet Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
- 3) Krajowa Rada Izb Rolniczych
- 4) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
- 5) Marszałkowie województw
- 6) Państwowa Rada Ochrony Przyrody
- 7) Polskie Towarzystwo Botaniczne
- 8) Polski Związek Łowiecki
- 9) Rada Ogrodów Botanicznych w Polsce
- 10) Rada Ogrodów Zoologicznych w Polsce
- 11) Towarzystwo Naukowe Prawa Ochrony Środowiska we Wrocławiu
- 12) Instytucje naukowe:
  - a) Instytut Badawczy Leśnictwa
  - b) Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk
  - c) Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
- 13) Uczelnie wyższe:
  - a) Akademia Rolnicza w Poznaniu
  - b) Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
  - c) Uniwersytet Gdański
  - d) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
  - e) Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
  - f) Uniwersytet Jagielloński
  - g) Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
  - h) Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
  - i) Uniwersytet Warszawski
  - j) Uniwersytet Wrocławski

- k) Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie
- 14) Organizacje ekologiczne:
  - a) Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska
  - b) Centrum Prawa Ekologicznego
  - c) Klub „Gaja”
  - d) Klub Przyrodników
  - e) Liga Ochrony Przyrody
  - f) Polski Klub Ekologiczny
  - g) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”
  - h) Stowarzyszenie – Chrońmy Mokradła
  - i) Stowarzyszenie – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
  - j) Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur SADYBA
  - k) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
  - l) Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Projekt zostanie również zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do zmniejszenia biurokracji.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Regulacja nie będzie miała wpływu na rozwój regionów.

8. Wpływ regulacji na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do lepszej ochrony gatunków objętych ochroną.

12/04/EP

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾
z dnia
w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt

Na podstawie art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) gatunki zwierząt:
  - a) objętych ochroną ścisłą, z wyszczególnieniem gatunków wymagających ochrony czynnej,
  - b) objętych ochroną częściową,
  - c) objętych ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
  - d) ptaków, które mogą być sprzedawane, transportowane i przetrzymywane w celach handlowych, jeżeli zostały legalnie upolowane,
  - e) wymagających ustalenia stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania;
- 2) zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków zwierząt i odstępstwa od zakazów;
- 3) sposoby ochrony gatunków, w tym wielkość stref ochrony.

§ 2. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. b, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, oraz sposoby ich pozyskiwania są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. d, są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową, o których mowa w § 2 wprowadza się następujące zakazy:

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu lub hodowli;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostoi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego płoszenia lub niepokojenia;
- 13) fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie;
- 14) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 15) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 7. W stosunku do innych niż dziko występujące zwierzęta należących do gatunków, o których mowa w § 2, oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (3) wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 3) transportu;
- 4) chowu lub hodowli;
- 5) przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 6) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 7) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 8) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 8. W stosunku do dziko występujących zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową, o których mowa w § 3 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych lub form rozwojowych;
- 4) transportu;
- 5) chowu lub hodowli;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania, posiadania lub preparowania okazów gatunków;
- 7) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 8) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 9) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu w celu sprzedaży okazów gatunków;
- 10) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;

- 11) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach rozrodu lub wychowu młodych w ich okresie lęgowym, podczas żerowania w ich okresie migracji, bądź w miejscach ich odpoczynku;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 9. 1. Zakazy, o których mowa w § 7 pkt 1 – 4, 6, 8, 11 i 12, w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową, w przypadku braku rozwiązań alternatywnych i jeżeli nie jest to szkodliwe dla zachowania we właściwym stanie ochrony populacji tych gatunków i ich siedlisk, nie dotyczą:

- 1) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd z budek dla ptaków i ssaków;
- 2) usuwania od dnia 16 października do końca lutego gniazd ptasich z obiektów budowlanych i terenów zieleni, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne;
- 3) chwytania na terenach zabudowanych przez podmioty upoważnione przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska zabłąkanych zwierząt i przemieszczania ich do miejsc regularnego przebywania;
- 4) chwytania zwierząt rannych i osłabionych w celu udzielenia im pomocy weterynaryjnej lub przemieszczania do ośrodków rehabilitacji zwierząt;
- 5) zbierania i przechowywania piór ptaków.

2. Zakazy, o których mowa w § 8 pkt 1 – 4, 6, 9 – 12, nie dotyczą:

- 1) pozyskiwania okazów gatunków, o których mowa w § 4, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska na ich pozyskiwanie;
- 2) przetrzymywania, zbywania, nabywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny, a także wywożenia poza granicę państwa okazów zwierząt, o których mowa w pkt 1.

3. Zakazy, o których mowa w § 6 1 – 4, 6, 8, 10 – 12, § 7 pkt 1 – 3, 5 – 7 oraz § 8 pkt 1 – 4, 6, 9 – 12, nie dotyczą: okazów gatunków, o których mowa w § 2 i 3, pozyskanych poza granicą państwa i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

§ 10. Określa się następujące sposoby ochrony gatunków polegające na:

- 1) ustalaniu stref ochrony ostoi, miejsc rozrodu lub regularnego przebywania dla gatunków, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. e;
- 2) zabezpieczaniu ostoi i stanowisk zwierząt przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- 3) wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan populacji lub siedliska zwierząt w zakresie:
  - a) renaturyzacji i odtwarzaniu siedlisk,
  - b) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków wodnych,
  - c) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla gatunku stanu gleby lub wody,
  - d) zapobieganiu sukcesji roślinnej przez wypas, koszenie, wycinanie drzew i krzewów,
  - e) odtwarzaniu oraz zakładaniu nowych zadrzewień śródpolnych,
  - f) budowie sztucznych miejsc lęgowych, wodopojów,
  - g) dostosowaniu sposobów i terminów wykonywania prac agrotechnicznych, leśnych, budowlanych, remontowych i innych tak, aby zminimalizować ich wpływu na biologię zwierząt i ich siedliska,
  - h) tworzeniu i utrzymywaniu korytarzy ekologicznych,

- i) zapewnianiu drożności cieków będących szlakami migracji, w tym budowa przepławek i kanałów, rozbiórka przeszkód oraz stała konserwacja istniejących przepławek,
  - j) instalowaniu przejść dla zwierząt pod i nad drogami publicznymi oraz liniami kolejowymi,
  - k) regulacji liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na chronione gatunki;
- 4) inwentaryzowaniu, dokumentowaniu i monitorowaniu stanowisk, siedlisk i populacji gatunków;
  - 5) wspomaganiu rozmnażania się gatunku na stanowiskach naturalnych;
  - 6) zabezpieczaniu reprezentatywnej części populacji przez ochronę *ex situ*;
  - 7) zasilaniu populacji naturalnych przez wprowadzanie osobników z innych pobliskich stanowisk naturalnych lub z hodowli *ex situ*;
  - 8) przywracaniu zwierząt z hodowli *ex situ* do środowiska przyrodniczego;
  - 9) przenoszeniu zwierząt zagrożonych na nowe stanowiska;
  - 10) edukacji społeczeństwa oraz właściwych służb w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
  - 11) prowadzeniu hodowli zwierząt objętych ochroną wykorzystywanych do celów gospodarczych;
  - 12) promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i wodnej, umożliwiających zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych;
  - 13) działaniach zapobiegawczych, ograniczających i naprawczych w stosunku do szkód w środowisku dotyczących chronionych gatunków i siedlisk przyrodniczych, w rozumieniu art. 6 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493, z późn. zm.³⁾);
  - 14) uwzględnianiu potrzeb ochrony gatunków przy planowaniu, zatwierdzaniu i realizowaniu masowych imprez plenerowych, rekreacyjnych i sportowych;
  - 15) uwzględnianiu potrzeb ochrony gatunków w procesach: planowania, zatwierdzania, realizowania, funkcjonowania i likwidacji inwestycji;
  - 16) zabezpieczeniu zdrowotnym zwierząt wymagających okresowej opieki człowieka.

§ 11. Traci moc rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U. Nr 220, poz. 2237).

§ 12. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

W porozumieniu

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 138, poz. 865 i Nr 199, poz. 1227 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322 i Nr 152, poz. 897.

**GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH ZWIERZĄT OBJĘTYCH OCHRONĄ
ŚCISŁĄ, Z WYSZCZEGÓLNIENIEM GATUNKÓW WYMAGAJĄCYCH OCHRONY
CZYNNEJ***

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	PIJAWKI	HIRUDINEA
	PIJAWKI SZCZĘKOWE	GNATHOBDELLIDA
	pijawkowate	Hirudinidae
1	pijawka lekarska (2)	<i>Hirudo medicinalis</i>
	SKORUPIAKI	CRUSTACEA
	OBUNOGI	AMPHIPODA
	zmieraczkowate	Talitridae
2	zmieraczek plażowy	<i>Talitrus saltator</i>
	OWADY	INSECTA
	WAŻKI	ODONATA
	gadziogłówkowate	Gomphidae
3	gadziogłówka żółtonoga	<i>Gomphus flavipes</i>
4	trzepla zielona	<i>Ophiogomphus cecilia</i>
	łątkowate	Coenagrionidae
5	iglica mała	<i>Nehalennia speciosa</i>
6	łątka ozdobna (2)	<i>Coenagrion ornatum</i>
7	łątka zielona	<i>Coenagrion armatum</i>
	pałątkowate	Lestidae
8	straszka północna	<i>Sympecma paedisca</i>
	szklarkowate	Corduliidae
9	miedziopierś górską	<i>Somatochlora alpestris</i>
10	miedziopierś północna	<i>Somatochlora arctica</i>
	szklarnikowate	Cordulegastridae
11	szklarnik leśny	<i>Cordulegaster boltonii</i>
	ważkowate	Libellulidae
12	załotka białoczelna	<i>Leucorrhinia albifrons</i>
13	załotka spłaszczona	<i>Leucorrhinia caudalis</i>
14	załotka większa	<i>Leucorrhinia pectoralis</i>
	żagnicowate	Aeschnidae
15	żagnica północna	<i>Aeshna caerulea</i>

16	żagnica torfowcowa	<i>Aeshna subarctica</i>
17	żagnica zielona	<i>Aeshna viridis</i>
	PROSTOSKRZYDŁE	ORTHOPTERA
	łatczynowate	Decticinae
18	stepówka	<i>Gampsocleis glabra</i>
	szarańczowate	Acrididae
19	-**	<i>Isophya stysi</i>
	MODLISZKI	MANTODEA
	modliszkowate	Mantidae
20	modliszka zwyczajna	<i>Mantis religiosa</i>
	PLUSKWIAKI	HEMIPTERA
	cykady	Cicadidae
21	piewik podolski	<i>Cicadetta podolica</i>
	CHRUŚCIKI	TRICHOPTERA
	pierzyskowate	Lepidostomatidae
22	krynicyzna wilgotka (2)	<i>Crunoecia irrorata</i>
	CHRZĄSZCZE	COLEOPTERA
	biegaczowate	Carabidae
23	-**	<i>Carabus olympiae</i>
24	biegacz – pozostałe gatunki	<i>Carabus spp.</i>
25	tęcznik – wszystkie gatunki	<i>Calosoma spp.</i>
	bogatkowate	Buprestidae
26	bogatek wspaniały	<i>Buprestis splendens</i>
27	poraj	<i>Dicerca moesta</i>
28	pysznik jodłowy	<i>Eurythyrea austriaca</i>
29	pysznik dębowy (2)	<i>Eurythyrea quercus</i>
	jelonkowate	Lucanidae
30	ciotek matowy (2)	<i>Dorcus parallelipipedus</i>
31	dębosz (2)	<i>Aesalus scarabaeoides</i>
32	jelonek rogacz (2)	<i>Lucanus cervus</i>
33	wynurt (2)	<i>Ceruchus chrysomelinus</i>
	kałużnicowate	Hydrophilidae
34	kałużnica czarna	<i>Hydrophilus aterrimus</i>
35	kałużnica czarnozielona	<i>Hydrophilus piceus</i>
	kózkowate	Cerambycidae
36	borodziej próchnik	<i>Ergates faber</i>
37	dąbrowiec samotnik (2)	<i>Akimerus schaefferi</i>
38	gracz borowy (2)	<i>Tragosoma depsarium</i>

39	kozióróg bukowiec	<i>Cerambyx scopolii</i>
40	kozióróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>
41	nadobnica alpejska (2)	<i>Rosalia alpina</i>
42	sichrawa karpacka	<i>Pseudogaurotina excellens</i>
43	średzinka	<i>Mesosa myops</i>
44	taraniec jedwabisty	<i>Dorcadion holosericeum</i>
45	taraniec paskowany	<i>Dorcadion scopoli</i>
46	taraniec płowy	<i>Dorcadion fulvum</i>
47	zmorsznik białowieski	<i>Stictoleptura variicornis</i>
48	zmorsznik olbrzymi	<i>Macroleptura thoracica</i>
	kusakowate	Staphylinidae
49	-"	<i>Velleius dilatatus</i>
50	pogrzybica Mannerheima	<i>Oxyporus mannerheimii</i>
	pływakowate	Dytiscidae
51	kreślinek nizinny	<i>Graphoderus bilineatus</i>
52	pływak lapoński	<i>Dytiscus lapponicus</i>
53	pływak szerokobrzeżek	<i>Dytiscus latissimus</i>
	ponurkowate	Boridae
54	ponurek Schneidera (2)	<i>Boros schneideri</i>
	poświętnikowate	Scarabaeidae
55	kwietnica okazała	<i>Protaetia aeruginosa</i>
56	pachnica dębowa (2)	<i>Osmoderma spp.</i>
	rozmiażgowate	Pythidae
57	rozmiażg kolweński (2)	<i>Pytho kolwensis</i>
	sprężykowate	Elateridae
58	sprężyk rdzawy (2)	<i>Elater ferrugineus</i>
59	pilnicznik fiołkowy	<i>Limoniscus violaceus</i>
	stonkowate	Chrysomelidae
60	jeziornica rdestnicowa	<i>Macrolea appendiculata</i>
61	jeziornica rupiowa	<i>Macrolea mutica</i>
	śniadkowate	Melandryidae
62	konarek tajgowy (2)	<i>Phryganophilus ruficollis</i>
	wygonakowate	Ochodaeidae
63	wygonak	<i>Ochodaeus chrysomeloides</i>
	zagłębkowate	Rhysodidae
64	zagłębek bruzdkowany (2)	<i>Rhysodes sulcatus</i>
	zgmiotkowate	Cucujidae
65	zgmiotek cynobrowy	<i>Cucujus cinnaberinnus</i>
66	zgmiotek szkarłatny	<i>Cucujus haematodes</i>

żukowate		Geotrupidae	
67	..**		<i>Bolbelasmus unicornis</i>
68	krawiec głowacz		<i>Lethrus apterus</i>
	MOTYLE		LEPIDOPTERA
barczatkowate		Lasiocampidae	
69	barczatka kataks		<i>Eriogaster catax</i>
bielinkowate		Pieridae	
70	szlaczkoń torfowiec (2)		<i>Colias palaeno</i>
71	szlaczkoń szafraniec		<i>Colias myrmidone</i>
modraszkowate		Lycaenidae	
72	czerwończyk fioletek (2)		<i>Lycaena helle</i>
73	czerwończyk nieparek		<i>Lycaena dispar</i>
74	modraszek alkon (2)		<i>Maculinea alcon</i>
75	modraszek arion (2)		<i>Maculinea arion</i>
76	modraszek bagniczek (2)		<i>Plebeius optilete</i>
77	modraszek eroides (2)		<i>Polyommatus eroides</i>
78	modraszek gniady (2)		<i>Polyommatus ripartii</i>
79	modraszek nausitous (2)		<i>Maculinea nausithous</i>
80	modraszek orion (2)		<i>Scolitantides orion</i>
81	modraszek Rebela (2)		<i>Maculinea rebeli</i>
82	modraszek telejus (2)		<i>Maculinea teleius</i>
niedźwiedziówkowate		Arctidae	
83	krasopani hera		<i>Callimorpha quadripunctaria</i>
paziowate		Papilionidae	
84	niepylak apollo (2)		<i>Parnassius apollo</i>
85	niepylak mnemosyna		<i>Parnassius mnemosyne</i>
86	paź żeglarz		<i>Iphiclides podalirius</i>
południcowate		Nymphalidae	
87	dostojka akwilonaris		<i>Boloria aquilonaris</i>
88	dostojka eunomia (2)		<i>Boloria eunomia</i>
89	górówka sudecka		<i>Erebia sudetica</i>
90	mszarnik jutta (2)		<i>Oeneis jutta</i>
91	osadnik wielkooki (2)		<i>Lopinga achine</i>
92	pasyn lucylla (2)		<i>Neptis rivularis</i>
93	przeplatka aurinia (2)		<i>Euphydryas aurinia</i>
94	przeplatka maturna		<i>Euphydryas maturna</i>
95	przestrojnik titonus (2)		<i>Pyronia tithonus</i>
96	skalnik alcyona (2)		<i>Hipparchia alcyone</i>

97	skalnik bryzeida (2)	<i>Chazara briseis</i>
98	skalnik driada (2)	<i>Minois dryas</i>
99	strzępotek edypus (2)	<i>Coenonympha oedippus</i>
100	strzępotek hero (2)	<i>Coenonympha hero</i>
101	strzępotek sopłaczek (2)	<i>Coenonympha tullia</i>
	sówkowate	Noctuidae
102	ksylomka strix (2)	<i>Xylomoia strix</i>
103	wstęgówka bagienka (2)	<i>Catocala pacta</i>
	zawisakowate	Sphingidae
104	postojak wiesiołkowiec	<i>Proserpinus proserpina</i>
	BŁONKOSKRZYDŁE	HYMENOPTERA
	mrówkowate	Formicidae
105	mrówka łąkowa (2)	<i>Formica pratensis</i>
106	mrówka pniakowa (2)	<i>Formica truncorum</i>
107	mrówka północna (2)	<i>Formica aquilonia</i>
108	mrówka smętlica (2)	<i>Formica lugubris</i>
	pszczółowate	Apidae
109	rozrożka chabrowa (2)	<i>Tetralonia dentata</i>
110	trzmiele - wszystkie gatunki, z wyjątkiem:	<i>Bombus spp.</i>
	- trzmieła kamiennika	<i>Bombus lapidarius</i>
	- trzmieła ziemnego	<i>Bombus terrestris</i>
111	porobnica murarka	<i>Anthophora parietina</i>
112	porobnica opylona	<i>Anthophora pubescens</i>
113	porobnica włochatka	<i>Anthophora plumipes</i>
114	zadrzechnia czarnoroga (2)	<i>Xylocopa valga</i>
115	zadrzechnia fioletowa (2)	<i>Xylocopa violacea</i>
	PAJĘCZAKI	ARACHNIDA
	PAJĄKI	ARANEIDA
116	gryziele - wszystkie gatunki	Atypidae
	osnuwikowate	Linyphiidae
117	- **	<i>Bathyphantes eumenis</i>
118	- **	<i>Mughiphantes pulcher</i>
	poskoczowate	Eresidae
119	poskocz krasny	<i>Eresus cinnaberinus</i>
	skakunowate	Salticidae
120	strojniś nadobny	<i>Philaeus chrysops</i>
	ŚLIMAKI	GASTROPODA
	NASADOOCZNE	BASOMMATOPHORA
	zatozczkowate	Planorbidae

121	zateczek łamliwy	<i>Anisus vorticulus</i>
	TRZONKOOCZNE	STYLOMMATOPHORA
	beczulkowate	Orculidae
122	poczwarówka pagoda	<i>Pagodulina pagodula</i>
	blotniarkowate	Lymnaeidae
123	blotniarka otulka (2)	<i>Myxas glutinosa</i>
	bursztynkowate	Succineidae
124	bursztynka piaskowa (2)	<i>Catinella arenaria</i>
	igliczkowate	Aciculidae
125	igliczek karpacki	<i>Acicula parcelineata</i>
	pomrowcowate	Milacidae
126	pomrowiec nakrapiany	<i>Tandonia rustica</i>
	pomrowikowate	Agriolimacidae
127	pomrowik moldawski	<i>Deroceras moldavicum</i>
	poczwarowate	Pupillidae
128	poczwarówka górską	<i>Pupilla alpicola</i>
	poczwarówkowate	Vertiginidae
129	poczwarówka Geyera	<i>Vertigo geyeri</i>
130	poczwarówka jajowata	<i>Vertigo moulinsiana</i>
131	poczwarówka kolumienka	<i>Columella columella</i>
132	poczwarówka północna	<i>Vertigo arctica</i>
133	poczwarówka zębata	<i>Truncatellina claustralis</i>
134	poczwarówka zmienna	<i>Vertigo genesii</i>
135	poczwarówka zwężona	<i>Vertigo angustior</i>
	szklarkowate	Zonitidae
136	szklarka podziemna	<i>Oxychilus inopinatus</i>
	ślimakowate	Helicidae
137	ślimak Bąkowskiego	<i>Trichia bakowskii</i>
138	ślimak Bielza	<i>Trichia bielzi</i>
139	ślimak obrzeżony (2)	<i>Helicodonta obvoluta</i>
140	ślimak ostrokrawędzisty	<i>Helicigona lapicida</i>
141	ślimak Rossmasslera	<i>Chilostoma rossmaessleri</i>
142	ślimak tatrzański	<i>Chilostoma cingulellum</i>
143	ślimak żeberkowany	<i>Helicopsis striata</i>
144	ślimak żółtawy	<i>Helix lutescens</i>
	świdrzykowate	Clausiliidae
145	świdrzyk kasztanowaty	<i>Macrogastra badia</i>
146	świdrzyk łamliwy	<i>Balea perversa</i>

147	świdrzyk ozdobny (2)	<i>Charpentieria ornata</i>
148	świdrzyk siedmiogrodzki	<i>Vestia elata</i>
149	świdrzyk śląski	<i>Cochlodina costata</i>
	zawójkowate	Valvatidae
150	zawójka rzeczna (2)	<i>Borysthenia naticina</i>
	ziarnkowate	Chondrinidae
151	poczwarówka pagórkowa	<i>Granaria frumentum</i>
	źródłarkowate	Hydrobiidae
152	niepozorka ojcowiska (2)	<i>Falniowska neglectissima</i>
	MAŁŻE	BIVALVIA
	BLASZKOSKRZELNE WŁĄŚCIWE	EULAMELLIBRANCHIA
	kulkówkowate	Sphaeriidae
153	gałeczka rzeczna	<i>Sphaerium rivicola</i>
154	gałeczka żeberkowana	<i>Sphaerium solidum</i>
	perloródkowate	Margaritiferidae
155	skójka perlorodna (2)	<i>Margaritifera margaritifera</i>
	skójkowate	Unionidae
156	skójka gruboskorupowa (2)	<i>Unio crassus</i>
157	szczeżuja spłaszczona	<i>Pseudoanodonta complanata</i>
158	szczeżuja wielka (2)	<i>Anodonta cygnea</i>
	KRAĞŁOUSTE	CYCLOSTOMATA
	MINOGOKSZTAŁTNE	PETROMYZONTIFORMES
	minogowate	Petromyzontidae
159	minóg morski (2)	<i>Petromyzon marinus</i>
160	minóg rzeczny (2)	<i>Lampetra fluviatilis</i>
161	minóg strumieniowy	<i>Lampetra planeri</i>
162	minóg ukraiński	<i>Eudontomyzon mariae</i>
	RYBY	PISCES
	JESIOTROKSZTAŁTNE	ACIPENSERIFORMES
	jesiotrokształtne	Acipenseridae
163	jesiotr zachodni	<i>Acipenser sturio</i>
	ŚLEDZIOKSZTAŁTNE	CLUPEIFORMES
	śledziowate	Clupeidae
164	aloza	<i>Alosa alosa</i>
165	parposz	<i>Alosa fallax</i>
	KARPIOKSZTAŁTNE	CYPRINIFORMES
	karpowate	Cyprinidae
166	ciosa - z wyjątkiem występującej w wodach Zalewu Wiślanego	<i>Pelecus cultratus</i>

167	kielb białopłetwy	<i>Romanogobio albipinnatus</i>
168	kielb Kesslera (2)	<i>Romanogobio kessleri</i>
169	piekielnica	<i>Alburnoides bipunctatus</i>
170	różanka	<i>Rhodeus sericeus</i>
171	strzebla błotna (2)	<i>Eupallasella perenurus</i>
172	brzanka	<i>Barbus meridionalis</i>
173	kozowate - wszystkie gatunki	Cobitidae
	przyłgowate	Balitoridae
174	śliz	<i>Barbatula barbatula</i>
	CIERNIKOKSZTAŁTNE	GASTEROSTEIFORMES
	ciernikowate	Gasterosteidae
175	pocierniec	<i>Spinachia spinachia</i>
	IGLICZNIOKSZTAŁTNE	SYNGNATHIFORMES
176	igliczniowate - wszystkie gatunki	Syngnathidae
	OKONIOKSZTAŁTNE	PERCIFORMES
	babkowate	Gobiidae
177	babka czarna	<i>Gobius niger</i>
178	babka czarnoplamka	<i>Gobiusculus flavescens</i>
179	babka mała	<i>Pomatoschistus minutus</i>
180	babka piaskowa	<i>Pomatoschistus microps</i>
	SKORPENOKSZTAŁTNE	SCORPAENIFORMES
	głowaczowate	Cottidae
181	głowacz białopłetwy (2)	<i>Cottus gobio</i>
182	głowacz przegopłetwy (2)	<i>Cottus poecilopus</i>
183	kur rogacz	<i>Myoxocephalus quadricornis</i>
	dennikowate	Liparidae
184	dennik	<i>Liparis liparis</i>
185	PŁAZY - wszystkie gatunki (2)	AMPHIBIA
	GADY	REPTILIA
	ŁUSKOSKÓRE	SQUAMATA
	wężowate	Elaphidae
186	gniewosz plamisty (2)	<i>Coronella austriaca</i>
187	wąż Eskulapa (2)	<i>Elaphe longissima (Zamenis longissimus)</i>
188	żmija zygzakowata (2)	<i>Vipera berus</i>
	ŻÓŁWIE	TESTUDINES
	żółwie słodkowodne	Emydidae
189	żółw błotny (1) (2)	<i>Emys orbicularis</i>
190	GADY - pozostałe gatunki	REPTILIA
	PTAKI	AVES

PEŁNOPŁETWE		PELECANIFORMES	
kormorany		Phalacrocoracidae	
191	kormoran czubaty	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	
192	kormoran mały	<i>Phalacrocorax pygmeus</i>	
pelikany		Pelecanidae	
193	pelikan kędzierzawy	<i>Pelecanus crispus</i>	
194	pelikan różowy	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	
BRODZĄCE		CICONIIFORMES	
czaplowate		Ardeidae	
195	bączek (2)	<i>Ixobrychus minutus</i>	
196	ślepowron (2)	<i>Nycticorax nycticorax</i>	
197	czaplowate - pozostałe gatunki, z wyjątkiem:	Ardeidae	
	- czapli siwej	<i>Ardea cinerea</i>	
bociany		Ciconidae	
198	bocian biały (2)	<i>Ciconia ciconia</i>	
199	bocian czarny (1) (2)	<i>Ciconia nigra</i>	
BLASZKODZIOBE		ANSERIFORMES	
kaczkowate		Anatidae	
200	cyranka (2)	<i>Anas querquedula</i>	
201	gągoł (2)	<i>Bucephala clangula</i>	
202	nurogęs (2)	<i>Mergus merganser</i>	
203	ohar (2)	<i>Tadorna tadorna</i>	
204	płaskonos (2)	<i>Anas clypeata</i>	
205	rożeniec (2)	<i>Anas acuta</i>	
206	krakwa (2)	<i>Anas strepera</i>	
207	szlachar (2)	<i>Mergus serrator</i>	
208	podgorzałka (2)	<i>Aythya nyroca</i>	
209	kaczkowate - pozostałe gatunki, z wyjątkiem:	Anatidae	
	- cyraneczki	<i>Anas crecca</i>	
	- czernicy	<i>Aythya fuligula</i>	
	- gęgawy	<i>Anser anser</i>	
	- gęsi białoczelnej	<i>Anser albifrons</i>	
	- gęsi zbożowej	<i>Anser fabalis</i>	
	- głowienki	<i>Aythya ferina</i>	
	- krzyżówki	<i>Anas platyrhynchos</i>	
JASTRZĘBOWE		ACCIPITRIFORMES	
jastrzębiowate		Accipitridae	

210	bielik (1) (2)	<i>Haliaeetus albicilla</i>
211	blotniak łąkowy (1) (2)	<i>Circus pygargus</i>
212	blotniak stawowy (1) (2)	<i>Circus aeruginosus</i>
213	blotniak zbożowy (1) (2)	<i>Circus cyaneus</i>
214	gadożer (1) (2)	<i>Circaetus gallicus</i>
215	kania czarna (1) (2)	<i>Milvus migrans</i>
216	kania ruda (1) (2)	<i>Milvus milvus</i>
217	orzeł przedni (1) (2)	<i>Aquila chrysaetos</i>
218	orzełek (1) (2)	<i>Hieraaetus pennatus</i>
219	orlik krzykliwy (1) (2)	<i>Aquila pomarina</i>
220	orlik grubodzioby (1) (2)	<i>Aquila clanga</i>
221	jastrzębiowate - pozostałe gatunki (1)	Accipitridae
	rybołowy	Pandionidae
222	rybołów (1) (2)	<i>Pandion haliaetus</i>
	SOKOŁOWE	FALCONIFORMES
	sokołowate	Falconidae
223	kobuz (1) (2)	<i>Falco subbuteo</i>
224	pustułka (1) (2)	<i>Falco tinnunculus</i>
225	sokół wędrowny (1) (2)	<i>Falco peregrinus</i>
226	sokołowate - pozostałe gatunki (1)	Falconidae
	GRZEBIĄCE	GALLIFORMES
	głuszcowate	Tetraonidae
227	cietrzew (1) (2)	<i>Tetrao tetrix</i>
228	głuszec (1) (2)	<i>Tetrao urogallus</i>
229	głuszcowate – pozostałe gatunki, z wyjątkiem: - jarząbka	Tetraonidae
	kurowate	Phasianidae
230	przepiórka	<i>Coturnix coturnix</i>
	ŻURAWIOWE	GRUIFORMES
231	przepiórnik – wszystkie gatunki	Turnicidae
	żurawie	Gruidae
232	żuraw (2)	<i>Grus grus</i>
	dropie	Otididae
233	drop (2)	<i>Otis tarda</i>
234	dropie – pozostałe gatunki	Otididae
	chruściele	Rallidae
235	derkacz (2)	<i>Crex crex</i>
236	kropiatka (2)	<i>Porzana porzana</i>
237	chruściele - pozostałe gatunki, z	Rallidae

	wyjątkiem:		<i>Fulica atra</i>
	- łyski		
	SIEWKOWE		CHARADRIIFORMES
	kulony		Burhinidae
238	kulon (2)		<i>Burhinus oedicephalus</i>
	siewkowate		Charadriidae
239	czajka (2)		<i>Vanellus vanellus</i>
240	sieweczka obrożna (2)		<i>Charadrius hiaticula</i>
241	siewkowate - pozostałe gatunki		Charadriidae
	mewy		Laridae
242	mewa mała (2)		<i>Larus minutus</i>
243	mewy - pozostałe gatunki, z wyjątkiem:		Laridae
	- mewy białogłowej		<i>Larus cachinnans</i>
	- mewy srebrzystej		<i>Larus argentatus</i>
	bekasowate		Scolopacidae
244	batalion (2)		<i>Philomachus pugnax</i>
245	biegus zmienny (1) (2)		<i>Calidris alpina</i>
246	dubelt (1) (2)		<i>Gallinago media</i>
247	krwawodziób (1) (2)		<i>Tringa totanus</i>
248	kszyk (2)		<i>Gallinago gallinago</i>
249	kulik wielki (1) (2)		<i>Numenius arquata</i>
250	łączak (1) (2)		<i>Tringa glareola</i>
251	rycyk (1) (2)		<i>Limosa limosa</i>
252	samotnik (1) (2)		<i>Tringa ochropus</i>
253	bekasowate - pozostałe gatunki, z wyjątkiem:		Scolopacidae
	- słonki		<i>Scolopax rusticola</i>
	rybitwy		Sternidae
254	rybitwa białoczelna (1) (2)		<i>Sterna albifrons</i>
255	rybitwa białoskrzydła (1) (2)		<i>Chlidonias leucopterus</i>
256	rybitwa białowąsa (1) (2)		<i>Chlidonias hybridus</i>
257	rybitwa czarna (1) (2)		<i>Chlidonias niger</i>
258	rybitwa czubata (1) (2)		<i>Sterna sandvicensis</i>
259	rybitwa popielata (1) (2)		<i>Sterna paradisaea</i>
260	rybitwa rzeczna (1) (2)		<i>Sterna hirundo</i>
261	rybitwy - pozostałe gatunki		Sternidae
	GOŁĘBOWE		COLUMBIFORMES
262	gołębie - wszystkie gatunki, z wyjątkiem:		Columbidae

- grzywacza	<i>Columba palumbus palumbus</i>
- gołębia skalnego forma miejska	<i>Columba livia f. urbana</i>
SOWY	STRIGIFORMES
puszczykowate	Strigidae
263 pójdzka (1) (2)	<i>Athene noctua</i>
264 puchacz (1) (2)	<i>Bubo bubo</i>
265 sóweczka (1) (2)	<i>Glaucidium passerinum</i>
266 uszatka błotna (1) (2)	<i>Asio flammeus</i>
267 włochatka (1) (2)	<i>Aegolius funereus</i>
268 puszczykowate - pozostałe gatunki (1)	Strigidae
plomykówki	Tytonidae
269 plomykówka (1) (2)	<i>Tyto alba</i>
KRASKOWE	CORACIIFORMES
zimirodki	Alcenidae
270 zimorodek (1) (2)	<i>Alcedo atthis</i>
kraski	Coraciidae
271 kraska (1) (2)	<i>Coracias garrulus</i>
żołny	Meropidae
272 żołna (1) (2)	<i>Merops apiaster</i>
dudki	Upupidae
273 dudek (2)	<i>Upupa epops</i>
DZIĘCIOŁOWE	PICIFORMES
dzięcioły	Picidae
274 dzięcioł białogrzbiety (2)	<i>Dendrocopos leucotos</i>
275 dzięcioł czarny (2)	<i>Dryocopus martius</i>
276 dzięcioł średni (2)	<i>Dendrocopos medius</i>
277 dzięcioł trójpalczasty (1) (2)	<i>Picoides tridactylus</i>
278 dzięcioł zielonosiwy (2)	<i>Picus canus</i>
279 dzięcioł zielony (2)	<i>Picus viridis</i>
280 dzięcioły - pozostałe gatunki	Picidae
WRÓBLOWE	PASSERIFORMES
dzierzby	Laniidae
281 dzierzba czarnoczelna (1) (2)	<i>Lanius minor</i>
282 dzierzba rudogłowa (1) (2)	<i>Lanius senator</i>
283 dzierzby - pozostałe gatunki	Laniidae
pokrzewkowate	Sylviidae
284 wodniczka (1) (2)	<i>Acrocephalus paludicola</i>
285 WRÓBLOWE - pozostałe gatunki, z wyjątkiem:	PASSERIFORMES

- gawrona	<i>Corvus frugilegus</i>
- kruka	<i>Corvus corax</i>
- sroki	<i>Pica pica</i>
- wrony siwej	<i>Corvus corone</i>
286 - pozostałe gatunki ptaków występujących naturalnie na terenie państw Unii Europejskiej z wyjątkiem tych, które spotyka się wyłącznie na Grenlandii, oraz poza gatunkami objętymi ochroną gatunkową częściową i gatunkami określonymi jako łowne na podstawie ustawy z dnia 13 października 1995 r.- Prawo łowieckie	
SSAKI	MAMMALIA
OWADOŻERNE	INSECTIVORA
287 jeżowate - wszystkie gatunki (2)	Erinaceidae
288 ryjówkowate - wszystkie gatunki (1)	Soricidae
289 NIETOPERZE – wszystkie gatunki występujące w Polsce (1) (2)	CHIROPTERA
ZAJĄCOKSZTAŁTNE	LAGOMORPHA
zajacowate	Leporidae
290 zając bielak	<i>Lepus timidus</i>
GRYZONIE	RODENTIA
wiewiórkowate	Sciuridae
291 suseł moręgowany (2)	<i>Spermophilus citellus</i>
292 suseł perełkowany (2)	<i>Spermophilus suslicus</i>
293 świstak	<i>Marmota marmota</i>
294 wiewiórka pospolita	<i>Sciurus vulgaris</i>
smużkowate	Zapodidae
295 smużka	<i>Sicista betulina</i>
296 smużka stepowa	<i>Sicista subtilis</i>
popielicowate	Gliridae
297 kozzatka (2)	<i>Dryomys nitedula</i>
298 orzesznica (2)	<i>Muscardinus avellanarius</i>
299 popielica (2)	<i>Glis glis</i>
300 żołądnica (2)	<i>Eliomys quercinus</i>
chomikowate	Cricetidae
301 chomik europejski (2)	<i>Cricetus cricetus</i>
nornikowate	Arvicolidae
302 darniówka tatrzańska	<i>Microtus tatricus</i>
303 nornik śnieżny	<i>Chionomys nivalis</i>
WALENIE	CETACEA
morświny	Phocoenidae
304 morświn (1) (2)	<i>Phocoena phocoena</i>

305	WALENIE - pozostałe gatunki (1)	CETACEA
	DRAPIEŻNE	CARNIVORA
	psowate	Canidae
306	wilk (1) (2)	<i>Canis lupus</i>
	kotowate	Felidae
307	ryś (1) (2)	<i>Lynx lynx</i>
308	żbik (1) (2)	<i>Felis silvestris</i>
	lasicowate	Mustelidae
309	gronostaj	<i>Mustela erminea</i>
310	łasica	<i>Mustela nivalis</i>
311	norka europejska (1) (2)	<i>Mustela lutreola</i>
312	tchórz stepowy (1) (2)	<i>Mustela eversmanii</i>
	fokowate	Phocidae
313	foka obrączkowana (1) (2)	<i>Phoca hispida</i>
314	foka pospolita (1)	<i>Phoca vitulina</i>
315	foka szara (1) (2)	<i>Halichoerus grypus</i>
316	fokowate – pozostałe gatunki (1)	Phocidae
	niedźwiedziowate	Ursidae
317	niedźwiedź brunatny (1) (2)	<i>Ursus arctos</i>
	PARZYSTOKOPYTNE	ARTIODACTYLA
	krętorogie	Bovidae
318	kozica (1) (2)	<i>Rupicapra rupicapra</i>
319	żubr (2)	<i>Bison bonasus</i>

Objaśnienia:

* Gatunki zwierząt zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- wielkimi literami, czcionką zwykłą wyróżniono nazwy **RZĘDÓW**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków wyróżniono czcionką pochyłą.

- (1) - gatunki, których dotyczy zakaz fotografowania, filmowania i obserwacji mogących powodować płoszenie lub niepokojenie,
- (2) - gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej,
- (3) - gatunki, w stosunku do których wprowadzone zostały zakazy określone w § 7.

** Brak nazwy polskiej.

GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH ZWIERZĄT OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ*

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	SKORUPIAKI	CRUSTACEA
	DZIESIĘCIONOGI	DECAPODA
	rakowate	Astacidae
1	rak rzeczny - z wyjątkiem obrębów hodowlanych	<i>Astacus astacus</i>
2	rak stawowy - z wyjątkiem obrębów hodowlanych	<i>Astacus leptodactylus</i>
	OWADY	INSECTA
	BŁONKOSKRZYDŁE	HYMENOPTERA
	pszczołowate	Apidae
3	trzmieł kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>
4	trzmieł ziemny	<i>Bombus terrestris</i>
	mrówkowate	Formicidae
5	mrówka śmawa	<i>Formica polyctena</i>
6	mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>
	ŚLIMAKI	GASTROPODA
	TRZONKOOCZNE	STYLOMMATOPHORA
	ślimakowate	Helicidae
7	ślimak winniczek	<i>Helix pomatia</i>
	PTAKI	AVES
	PEŁNOPŁETWE	PELECANIFORMES
	kormorany	Phalacrocoracidae
8	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>
	BRODZĄCE	CICONIFORMES
	czaplowate	Ardeidae
9	czapla siwa	<i>Ardea cinerea</i>
	mewy	Laridae
10	mewa białogłowa	<i>Larus cachinans</i>
11	mewa srebrzysta	<i>Larus argentatus</i>
	GOŁĘBIOWE	COLUMBIFORMES
	gołębie	Columbidae
12	gołąb skalny forma miejska	<i>Columba livia f. urbana</i>
	WRÓBLOWE	PASSERIFORMES
	krukowate	Corvidae
13	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>

14	kruk	<i>Corvus corax</i>
15	sroka	<i>Pica pica</i>
16	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>

SSAKI

MAMMALIA

OWADOŻERNE

INSECTIVORA

kretowate

Talpidae

17	kret - z wyjątkiem występującego na terenie ogrodów, upraw ogrodniczych, szkółek, lotnisk, ziemnych konstrukcji hydrotechnicznych oraz obiektów sportowych	<i>Talpa europaea</i>

GRYZONIE

RODENTIA

bobrowate

Castoridae

18	bóbr europejski	<i>Castor fiber</i>

myszowate

Muridae

19	badylarka	<i>Micromys minutus</i>
20	karczownik - z wyjątkiem występującego na terenie sadów, ogrodów oraz upraw leśnych	<i>Arvicola terrestris</i>
21	mysz zaroślowa	<i>Apodemus sylvaticus</i>
22	mysz zielna	<i>Apodemus uralensis</i>

DRAPIEŻNE

CARNIVORA

łasicowate

Mustelidae

23	wydra	<i>Lutra lutra</i>

Objaśnienia:

* Gatunki zwierząt zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- wielkimi literami, czcionką zwykłą wyróżniono nazwy **RZĘDÓW**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków wyróżniono czcionką pochyloną.

** Brak nazwy polskiej.

GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH ZWIERZĄT OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ POZYSKIWANE, ORAZ SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA*

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Sposób pozyskiwania ze stanu dzikiego
	ŚLIMAKI	GASTROPODA	
	TRZONKOOCZNE	STYLOMMATOPHORA	
	ślimakowate	Helicidae	
1	ślimak winniczek – przez 30 dni łącznie w danym roku, w okresie od dnia 20 kwietnia do dnia 31 maja	<i>Helix pomatia</i>	pozyskiwanie osobników o średnicy muszli większej niż 30 mm
	OWADY	INSECTA	
	BŁONKOSKRZYDŁE	HYMENOPTERA	
	pszczołowate	Apidae	
2	trzmieł kamiennik	<i>Bombus lapidarius</i>	pozyskiwanie wiosennych matek
3	trzmieł ziemny	<i>Bombus terrestris</i>	pozyskiwanie wiosennych matek
	mrówkowate	Formicidae	
4	mrówka śmawa	<i>Formica polyctena</i>	pozyskiwanie części mrowisk
5	mrówka rudnica	<i>Formica rufa</i>	pozyskiwanie części mrowisk

Objaśnienia:

- * Gatunki zwierząt zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że:
- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
  - wielkimi literami, czcionką zwykłą wyróżniono nazwy **RZĘDÓW**,
  - małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.
- Nazwy łacińskie gatunków wyróżniono czcionką pochyloną.

**GATUNKI DZIKO WYSTĘPUJĄCYCH ZWIERZĄT, WYMAGAJĄCYCH
USTALENIA STREF OCHRONY OSTOI, MIEJSC ROZRODU LUB
REGULARNEGO PRZEBYWANIA, ORAZ WIELKOŚĆ STREF OCHRONY***

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Strefa ochrony całorocznej w promieniu do	Strefa ochrony okresowej w promieniu do	Termin okresowej ochrony
1	2	3	4	5	6
OWADY INSECTA łatkowate Coenagrionidae					
1	iglica mała	<i>Nehalennia speciosa</i>	100 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	-	-
GADY REPTILIA wężowate Elaphidae					
2	gniewosz plamisty	<i>Coronella austriaca</i>	100 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	500 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	1.03-31.10
3	wąż Eskulapa	<i>Elaphe longissima</i>	200 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	500 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	1.04-30.09
żółwie słodkowodne Emydidae					
4	żółw błotny	<i>Emys orbicularis</i>	200 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	500 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania	1.03-30.09
PTAKI AVES czaplówate Ardeidae					
5	ślepowron	<i>Nycticorax nycticorax</i>	kolonia lęgowa	-	-
bociany Ciconidae					
6	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	15.03 –31.08
kaczkowate Anatidae					
7	szlachar	<i>Mergus serrator</i>	zalesiona część wyspy, na której stwierdzono gniazdowanie	-	-
jastrzębiowate Accipitridae					
8	orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01-15.08
9	orlik grubodzioby	<i>Aquila clanga</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03-31.08
10	orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03-31.08
11	gadożer	<i>Circaetus gallicus</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03-30.09
12	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01-31.07
13	orzełek	<i>Hieraaetus pennatus</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.02-31.08
14	kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	100 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03-31.08

15 1	kania ruda 2	<i>Milvus milvus</i> 3	100 m od gniazda 4	500 m od gniazda 5	1.03-31.08 6
rybołowcy		Pandionidae			
16	rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.03-31.08
sokołowate		Falconidae			
17	raróg	<i>Falco cherrug</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01-31.07
18	sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01-31.07
grzebiące		Galliformes			
19	cietrzew	<i>Tetrao tetrix</i>	–	500 m od tokowiska	1.02-31.05
20	głuszc	<i>Tetrao urogallus</i>	200 m od tokowiska	500 m od tokowiska	1.02-31.05
puszczykowate		Strigidae			
21	puchacz	<i>Bubo bubo</i>	200 m od gniazda	500 m od gniazda	1.01-31.07
22	sóweczka	<i>Glaucidium passerinum</i>	50 m od gniazda	-	-
23	włochatka	<i>Aegolius funereus</i>	50 m od gniazda	-	-
kraski		Coraciidae			
24	kraska	<i>Coracias garrulus</i>	10 m od gniazda	-	-
SSAKI		MAMMALIA			
25	NIETOPERZE - zimowiska, w których w ciągu 3 kolejnych lat choć raz stwierdzono ponad 200 osobników	CHIROPTERA	pomieszczenia i kryjówki zajmowane przez nietoperze	-	-
GRYZONIE		RODENTIA			
popielicowate		Gliridae			
26	żołędniczka	<i>Eliomys quercinus</i>	25 ha starodrzewów wokół stwierdzonego stanowiska	-	-
DRAPIEŻNE		CARNIVORA			
psowate		Canidae			
27	wilk	<i>Canis lupus</i>	-	500 m od miejsca rozrodu	1.04-31.08
kotowate		Felidae			
28	ryś	<i>Lynx lynx</i>		500 m od miejsca rozrodu	1.04-31.08
niedźwiedzie		Ursidae			
29	niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i>	-	500 m od gawry	1.11-30.04

Objaśnienia:

* Gatunki zwierząt zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne w ten sposób, że:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- wielkimi literami, czcionką zwykłą wyróżniono nazwy **RZĘDÓW**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków wyróżniono czcionką pochylą.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt, wykonuje delegację zawartą w art. 49 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt zawiera odrębne zakazy w stosunku do zwierząt objętych ochroną gatunkową ścisłą, zwierząt objętych ochroną gatunkową częściową oraz w stosunku do gatunków innych niż dziko występujące (tj. pochodzących z chowu lub hodowli, z wyjątkiem tych wprowadzonych do środowiska przyrodniczego). Określono również czy zakazana jest czynność wykonywana jedynie w sposób umyślny czy również nieumyślny.

Wprowadzone zostały również zmiany w § 7 ust. 2 rozporządzenia, wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), tj. przejęcia przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska kompetencji do wydawania zezwoleń na odstępstwa od zakazu pozyskiwania chronionych gatunków zwierząt.

Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych powodujących konieczność rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest dostosowanie treści przedmiotowego aktu normatywnego do przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zmienionych ustawą z dnia ..... o zmianie ustawy o ochronie przyrody i ustawy - Prawo łowieckie (Dz. U. z ..... Nr ....., poz. ....).

2. Podmioty, na które oddziałuje niniejszy akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego będzie oddziaływało na następujące podmioty: Minister Środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska w zakresie posiadanych przez nie kompetencji, jak również na podmioty wnioskujące o wykonywanie czynności zakazanych w stosunku do gatunków objętych ochroną, w tym: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, inwestorzy, uczelnie wyższe i instytucje naukowe.

3. Konsultacje

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom z następującymi podmiotami:

1. Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
2. Instytutem Badawczy Leśnictwa
3. Instytutem Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
4. Zakładem Ornitologii Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku
5. Uniwersytetem Jagiellońskim – Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi
6. Uniwersytetem Warszawskim – Zakładem Ekologii
7. Uniwersytetem Wrocławskim – Wydziałem Nauk Biologicznych
8. Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydziałem Biologii
9. Uniwersytetem im. Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie – Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi
10. Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Wydziałem Leśny
11. Polskim Związkiem Łowieckim
12. Polskim Towarzystwem Ochrony Przyrody „Salamandra”
13. Komitetem Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
14. Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków
15. Polskim Towarzystwem Ochrony Ptaków
16. Grupą Badawczą Ptaków Wodnych „Kuling”
17. Polskim Towarzystwem Entomologicznym
18. Centrum Prawa Ekologicznego
19. Klubem Przyrodników
20. Ligą Ochrony Przyrody
21. Polskim Klubem Ekologicznym
22. Stowarzyszeniem – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
23. Stowarzyszeniem Przetwórców i Eksporterów Ślimaków
24. Krajową Federacją Towarzystw Wędkarskich
25. Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Dzierżawców i Administratorów Nieruchomości Rybackich
26. Ogólnopolskim Związkiem Pracodawców Rybackich w Toruniu
27. Organizacją Pracodawców – Producentów Ryb Śródlądowych
28. Polskim Towarzystwem Rybackim

29. Stowarzyszeniem Armatorów Łódziowych
30. Stowarzyszeniem Producentów Ryb Łososiowatych w Lęborku
31. Stowarzyszeniem Rybactwa Dolnej i Środkowej Wisły w Toruniu
32. Stowarzyszeniem Rybaków Zalewu Wiślanego
33. Stowarzyszeniem Rybak w Tolkmicku
34. Zarząd Głównym Polskiego Związku Wędkarskiego
35. Zrzeszeniem Producentów Ryb w Katowicach
36. Zrzeszeniem Rybaków Zalewów Szczecińskiego, Kamieńskiego i Jeziora Dąbie
37. Związkiem Producentów Ryb w Poznaniu
38. Instytutem Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie
39. Morskim Instytutem Rybackim w Gdyni
40. Państwową Akademią Nauk – Zakładem Ichtiobiologii i Gospodarki Rybackiej w Gołyszach
41. Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Wydziałem Nauk o Zwierzętach, Pracownią Ichtiobiologii i Rybactwa
42. Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu – Wydziałem Biologii i Hodowli Zwierząt
43. Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie – Katedrą Ichtiobiologii i Rybactwa
44. Uniwersytetem Warmińsko – Mazurskim w Olsztynie – Wydziałem Ochrony Środowiska i Rybactwa
45. Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie – Wydziałem Nauk o Żywności i Rybactwa
46. Polskim Związkiem Pszczelarskim
47. Krajową Radą Izb Rolniczych
48. Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego
49. Państwową Radą Ochrony Przyrody
50. Marszałkami województw

Projekt zostanie również zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do zmniejszenia biurokracji.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rozwój regionów.

8. Wpływ regulacji na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do lepszej ochrony gatunków objętych ochroną.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾**

z dnia

w sprawie ochrony gatunkowej grzybów

Na podstawie art. 50 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

1) gatunki grzybów:

- a) objęte ochroną ścisłą,
- b) objęte ochroną częściową,
- c) objęte ochroną częściową, które mogą być pozyskiwane, oraz sposoby ich pozyskiwania,
- d) wymagające ustalenia stref ochrony ich ostoi lub stanowisk oraz wielkość tych stref;

2) zakazy właściwe dla poszczególnych gatunków lub grup gatunków grzybów i odstępstwa od zakazów;

3) sposoby ochrony gatunków grzybów.

§ 2. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. a, są określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia.

§ 3. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. b, są określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 4. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. c, oraz sposoby ich pozyskiwania, są określone w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

§ 5. Gatunki, o których mowa w § 1 pkt 1 lit. d, oraz wielkość stref ochrony ich ostoi lub stanowisk, są określone w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 6. 1. W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 2, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk lub ostoi;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych lub niszczenia ściółki leśnej bądź gleby w ostojach;

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

- 5) hodowli;
- 6) pozyskiwania lub zbioru;
- 7) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 8) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 9) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 10) umyślnego przemieszczania w środowisku przyrodniczym;
- 11) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

2. W stosunku do innych niż dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 2, oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (2), wprowadza się następujące zakazy:

- 1) hodowli;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany, darowizny lub transportu okazów gatunków;
- 4) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 5) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

3. W stosunku do dziko występujących grzybów należących do gatunków, o których mowa w § 3, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego niszczenia;
- 2) umyślnego zrywania lub uszkodzania;
- 3) niszczenia ich siedlisk lub ostoi;
- 4) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych lub niszczenia ściółki leśnej bądź gleby w ostojach;
- 5) pozyskiwania lub zbioru;
- 6) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

§ 7. 1. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1 – 4 i ust. 3 pkt 1 – 4, w stosunku do gatunków, o których mowa w § 2 i 3, z wyjątkiem gatunków oznaczonych w załączniku nr 1 do rozporządzenia symbolem (1), nie dotyczą:

- 1) wykonywania czynności związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, jeżeli technologia prac uniemożliwia przestrzeganie zakazów;
- 2) usuwania grzybów niszczących materiały lub obiekty budowlane.

2. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 3 pkt 1 – 5, nie dotyczą pozyskiwania okazów gatunków, o których mowa w § 4, przez podmioty, które uzyskały zezwolenie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub regionalnego dyrektora ochrony środowiska na ich pozyskiwanie.

3. Zakazy, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1, 2, 7 – 9, ust. 2 pkt 2 – 4 oraz ust. 3 pkt 1 – 2, nie dotyczą okazów gatunków, o których mowa w § 2 i 3, pozyskanych poza granicą państwa

i wwiezionych z zagranicy na podstawie zezwolenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

§ 8. Sposoby ochrony gatunków polegają na:

- 1) zabezpieczaniu ostoi i stanowisk grzybów przed zagrożeniami zewnętrznymi;
- 2) zapewnianiu obecności i ochronie różnego rodzaju podłoża, na którym rozwijają się chronione gatunki grzybów, w szczególności:
  - a) drzew w odpowiednim wieku i gatunku,
  - b) rozkładającego się drewna,
  - c) skał i głązów;
- 3) wykonywaniu zabiegów ochronnych utrzymujących właściwy stan siedliska grzybów, w szczególności:
  - a) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków świetlnych,
  - b) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwego dla gatunku stanu gleby,
  - c) utrzymywaniu lub odtwarzaniu właściwych dla gatunku stosunków wodnych,
  - d) koszeniu siedliska, w sposób właściwy dla gatunku,
  - e) wypasie zwierząt gospodarskich na obszarze siedliska, w sposób właściwy dla gatunku chronionego,
  - f) regulowaniu liczebności roślin, grzybów i zwierząt mających wpływ na chronione gatunki;
- 4) obserwacji i dokumentowaniu (monitoring) stanowisk, ostoi i populacji gatunków;
- 5) zabezpieczaniu reprezentatywnej części populacji przez ochronę ex situ;
- 6) przywracaniu grzybów z hodowli ex situ do środowiska przyrodniczego;
- 7) przenoszeniu grzybów zagrożonych na nowe stanowiska;
- 8) edukacji w zakresie rozpoznawania gatunków chronionych i sposobów ich ochrony;
- 9) promowaniu technologii prac związanych z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej i leśnej, umożliwiających zachowanie ostoi i stanowisk gatunków chronionych.

§ 9. Traci moc rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U. z 2004 r. Nr 168, poz. 1765).

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

W porozumieniu

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

ZAŁĄCZNIK Nr 1

GATUNKI GRZYBÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ ŚCISŁĄ*

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	GRZYBY	FUNGI
	borowikowate	Boletaceae
1	borowik korzeniasty	<i>Boletus radicans</i>
2	borowik królewski	<i>Boletus regius</i>
3	borowik (podgrzybek) pasożytniczy	<i>Boletus (Xerocomus) parasiticus</i>
4	poroblaszek żółtoczerwony	<i>Phylloporus pelletieri</i>
5	szyszkowiec łuskowaty	<i>Strobilomyces strobilaceus</i>
	czarkowate	Sarcoscyphaceae
6	czareczka długotrzonkowa	<i>Microstoma protracta</i>
7	czarka - wszystkie gatunki	<i>Sarcoscypha</i> spp.
	flagowcowate	Meripilaceae
8	flagowiec olbrzymi	<i>Meripilus giganteus</i>
9	jamczatka białobrunatna	<i>Antrodia albobrunnea</i>
10	żagwica listkowata	<i>Grifola frondosa</i>
	gąskowate	Tricholomataceae
11	dwupierścieniak cesarski	<i>Catathelasma imperiale</i>
12	gąska olbrzymia	<i>Tricholoma colossus</i>
13	wilgotnica czapeczkowata	<i>Hygrocybe calyptriformis</i>
	gwiazdoszowate	Gaeastraceae
14	gwiazdosz - wszystkie gatunki	<i>Gaeastrum</i> spp.
15	wieloporek gwiaździsty	<i>Myriostoma coliforme</i>
	jodłownicowate	Bondarzewiaceae
16	jodłownica górska	<i>Bondarzewia mesenterica</i>
	kisielcowate	Exidiaceae

17	płomykówka galaretowata	<i>Tremiscus helvelloides</i>
	kolcownicowate	Bankeraceae
18	kolczakówka - wszystkie gatunki	<i>Hydnellum spp.</i>
19	sarniak - wszystkie gatunki	<i>Sarcodon spp.</i>
20	szaraczek łuseczkowaty	<i>Boletopsis grisea</i>
	kustrzebkowate	Pezizaceae
21	koronica ozdobna	<i>Sarcosphaera coronaria</i>
	lakownicowate	Ganodermataceae
22	lakownica lśniąca	<i>Ganoderma lucidum</i>
	maślakowate	Suillaceae
23	maślak (borowiec) dęty	<i>Suillus (Boletinus) cavipes</i>
24	maślak trydencki	<i>Suillus tridentinus</i>
25	maślak żółtawy	<i>Suillus flavidus</i>
	miękuszwate	Hapalopilaceae
26	miękusze szafranowy	<i>Hapalopilus croceus</i>
	ozorkowate	Fistulinaceae
27	ozorek dębowy	<i>Fistulina hepatica</i>
	pałeczkowate	Tulostomataceae
28	pałeczka - wszystkie gatunki	<i>Tulostoma spp.</i>
	pniarkowate	Fomitopsidaceae
29	amylek lapoński	<i>Amylocystis lapponica</i>
30	pniarek (modrzewnik) lekarski (1)	<i>Fomitopsis (Laricifomes) officinalis</i>
31	pniarek różowy	<i>Fomitopsis rosea</i>
	purchawkowate	Lycoperdaceae
32	kurzawka bagienna	<i>Bovista paludosa</i>
33	purchawica olbrzymia	<i>Langermannia gigantea</i>
	siatkolistowate	Gomphaceae
34	buławka obcięta (2)	<i>Clavariadelphus truncatus</i>
35	buławka pałeczkowata	<i>Clavariadelphus pistillaris</i>
36	buławka spłaszczona	<i>Clavariadelphus ligula</i>
37	siatkolist maczugowaty	<i>Gomphus clavatus</i>
	smardzowate	Morchellaceae

38	krążkówka żyłkowana	<i>Disciotis venosa</i>
39	naparstniczka czeska	<i>Verpa bohemica</i>
40	naparstniczka stożkowata	<i>Verpa conica</i>
41	smardz jadalny	<i>Morchella esculenta</i>
42	smardz półwolny	<i>Morchella gigas</i>
43	smardz stożkowaty	<i>Morchella conica</i>
44	smardz wyniosły	<i>Morchella elata</i>
	soplówkowate	Hericiaceae
45	soplówka - wszystkie gatunki	<i>Hericum spp.</i>
	sromotnikowate	Phallaceae
46	mądziak psi	<i>Mutinus caninus</i>
47	sromotnik fiołkowy	<i>Phallus hadriani</i>
	szmaciakowate	Sparassidaceae
48	szmaciak - wszystkie gatunki	<i>Sparassis spp.</i>
	tęguskórowate	Sclerodermataceae
49	promieniak wilgociomierz	<i>Astraeus hygrometricus</i>
	truflowate	Tuberaceae
50	trufla wgłębiona	<i>Tuber mesentericum</i>
	żagwiowate	Polyporaceae
51	oranżowiec bladożółty	<i>Pycnoporellus alboluteus</i>
52	żagiew okółkowa	<i>Polyporus umbellatus</i>
	POROSTY	LICHENES
	chrobotkowate	Cladoniaceae
53	chrobotek alpejski	<i>Cladonia stellaris</i>
54	chrobotek czarniawy	<i>Cladonia stygia</i>
55	karlinka brodawkowata	<i>Pycnothelia papillaria</i>
	chróścikowate	Stereocaulaceae
56	chróścik - wszystkie gatunki	<i>Stereocaulon spp.</i>
	czasznikowate	Icmadophilaceae
57	czasznik modrozielony	<i>Icmadophila ericetorum</i>
	granicznikowate	Lobariaceae
58	granicznik - wszystkie gatunki (1)	<i>Lobaria spp.</i>

59	podgranicznik - wszystkie gatunki (1)	<i>Sticta</i> spp.
60	tarczynka przygraniczna (1)	<i>Lobarina scrobiculata</i>
	kruszownicowate	<i>Umbilicariaceae</i>
61	kruszownica - wszystkie gatunki	<i>Umbilicaria</i> spp.
62	pęcherzyca nadobna	<i>Lasallia pustulata</i>
	obrostowate	<i>Physciaceae</i>
63	obrostnica - wszystkie gatunki	<i>Anaptychia</i> spp.
64	turzynka okazała (1)	<i>Heterodermia speciosa</i>
	odnożycowate	<i>Ramalinaceae</i>
65	odnożyca rynienkowata (1)	<i>Ramalina calicaris</i>
66	odnożyca włosowata (1)	<i>Ramalina thrausta</i>
67	odnożyca - pozostałe gatunki	<i>Ramalina</i> - pozostałe gatunki
	pawężnicowate	<i>Peltigeraceae</i>
68	dołczanka - wszystkie gatunki	<i>Solorina</i> spp.
69	pawężnica - wszystkie gatunki	<i>Peltigera</i> spp.
	pawężniczkwate	<i>Nephromataceae</i>
70	pawężniczka - wszystkie gatunki	<i>Nephroma</i> spp.
	puchlinkowate	<i>Thelotremaceae</i>
71	puchlinka ząbkowata	<i>Thelotrema lepadinum</i>
	tarczownicowate	<i>Parmeliaceae</i>
72	biedronecznik - wszystkie gatunki	<i>Punctelia</i> spp.
73	brunka Delisa	<i>Neofuscelia delisei</i>
74	czerniaczek alpejski	<i>Allantoparmelia alpicola</i>
75	cienik - wszystkie gatunki	<i>Pseudephebe</i> spp.
76	kobiernik - wszystkie gatunki (1)	<i>Parmotrema</i> spp.
77	korallinka rozgałęziona	<i>Allocetraria madreporiformis</i>
78	mąklik otrębiasty	<i>Pseudevernia furfuracea</i>
79	nibypłucnik - wszystkie gatunki	<i>Cetrelia</i> spp.
80	oskrzelka rynienkowata	<i>Flavocetraria cucullata</i>
81	pawężnik Laurera (1)	<i>Tuckernaria laureri</i>
82	płaskotka reglowa	<i>Parmeliopsis hyperopta</i>
83	płaskotka rozlana	<i>Parmeliopsis ambigua</i>

84	płucnica płotowa	<i>Cetraria sepincola</i>
85	płucnica zielonawa	<i>Cetraria chlorophylla</i>
86	płucniczka Delisa	<i>Cetrariella delisei</i>
87	płucnik modry	<i>Platismatia glauca</i>
88	popielak pylasty	<i>Imshaugia aleurites</i>
89	przylepka - wszystkie gatunki	<i>Melanelia</i> spp.
90	przystrumyczek pustułkowy	<i>Hypotrachyna revoluta</i>
91	pustułka - wszystkie gatunki, z wyjątkiem pustułki pęcherzykowatej	<i>Hypogymnia</i> spp., z wyjątkiem <i>Hypogymnia physodes</i>
92	szarzynka - wszystkie gatunki	<i>Parmelina</i> spp.
93	tapetka - wszystkie gatunki	<i>Arctoparmelia</i> spp.
94	tarczownica - wszystkie gatunki, z wyjątkiem tarczownicy bruzdkowanej	<i>Parmelia</i> spp., z wyjątkiem <i>Parmelia sulcata</i>
95	tarczynka dziurkowana	<i>Menegazzia terebrata</i>
96	wabnica kielichowata	<i>Pleurosticta acetabulum</i>
97	zeżyca seledynowa (1)	<i>Flavopunctelia flaventior</i>
98	złotlinka jaskrawa	<i>Vulpicida pinastri</i>
99	żełuczka - wszystkie gatunki, z wyjątkiem żełuczki izydiowej	<i>Xanthoparmelia</i> spp., z wyjątkiem <i>Xanthoparmelia conspersa</i>
100	żółtlica chropowata	<i>Flavoparmelia caperata</i>
101	brodaczką - wszystkie gatunki	<i>Usnea</i> spp.
102	mąkla odmienna	<i>Evernia mesomorpha</i>
103	mąkla rozłożysta (1)	<i>Evernia divaricata</i>
104	rożynka posępna	<i>Cornicularia nomoerica</i>
105	włostka - wszystkie gatunki	<i>Bryoria</i> spp.
106	żyłecznik zwisający	<i>Alectoria sarmentosa</i>
	złociszkowate	Chrysotrichaceae
107	złociszek jaskrawy	<i>Chrysothrix candelaris</i>
	złotorostowate	Teloschistaceae
108	błyskotka - wszystkie gatunki	<i>Fulgensia</i> spp.
109	jaskrawiec morski	<i>Caloplaca marina</i>

Objaśnienia:

* Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.

(1) - gatunki, dla których nie stosuje się określonych w § 7 ust. 1 do rozporządzenia odstępstw od zakazów.

(2) – gatunki, w stosunku do których wprowadzone zostały zakazy określone w § 6 ust. 2.

GATUNKI GRZYBÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ*

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska
	GRZYBY	FUNGI
	szczecinkowcowate	Hymenochaetaceae
1	włóknouszek ukośny	<i>Inonotus obliquus</i>
	POROSTY	LICHENES
	chrobotkowate	Cladoniaceae
2	chrobotek leśny (w tym dawniej wyróżniany chrobotek łagodny)	<i>Cladonia arbuscula</i> (incl. <i>Cladonia mitis</i>)
3	chrobotek najeżony	<i>Cladonia portentosa</i>
4	chrobotek reniferowy	<i>Cladonia rangiferina</i>
5	chrobotek smukły	<i>Cladonia ciliata</i>
	tarczownicowate	Parmeliaceae
6	mąkla tarniowa	<i>Evernia prunastri</i>
7	płucnica darenkowa	<i>Cetraria muricata</i>
8	płucnica islandzka	<i>Cetraria islandica</i>
9	płucnica kędzierzawa	<i>Cetraria ericetorum</i>
10	płucnica kolczasta	<i>Cetraria aculeata</i>

Objaśnienia:

* Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.

**GATUNKI GRZYBÓW OBJĘTYCH OCHRONĄ CZĘŚCIOWĄ, KTÓRE MOGĄ BYĆ
POZYSKIWANE, ORAZ SPOSOBY ICH POZYSKIWANIA***

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Sposób pozyskiwania
	GRZYBY	<i>FUNGI</i>	
	szczecinkowcowate	<i>Hymenochaetaceae</i>	
1	włóknośzek ukośny	<i>Inonotus obliquus</i>	ręczny zbiór owocników
	POROSTY	<i>LICHENES</i>	
	tarczownicowate	<i>Parmeliaceae</i>	
2	płucnica islandzka	<i>Cetraria islandica</i>	ręczny zbiór plech

Objaśnienia:

* Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.

**GATUNKI GRZYBÓW WYMAGAJĄCYCH USTALENIA STREF OCHRONY ICH OSTOI
LUB STANOWISK***

Lp.	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Wielkość strefy ochrony
	POROSTY	LICHENES	
	granicznikowate	Lobariaceae	
1	granicznik płucnik	<i>Lobaria pulmonaria</i>	w promieniu do 100 m od granic stanowiska
	tarczownicowate	Parmeliaceae	
2	brodaczka	<i>Usnea</i>	w promieniu do 50 m od granic stanowiska
	kędzierzawa	<i>subfloridana</i>	
3	brodaczka kępkowa	<i>Usnea hirta</i>	w promieniu do 50 m od granic stanowiska
4	brodaczka zwyczajna	<i>Usnea filipendula</i>	w promieniu do 50 m od granic stanowiska

Objaśnienia:

* Gatunki grzybów zostały pogrupowane w wyższe jednostki systematyczne, które wyróżniono następująco:

- wielkimi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **GROMAD**,
- małymi literami, czcionką pogrubioną wyróżniono nazwy **rodzin**.

Nazwy łacińskie gatunków, rodzin i gromad wyróżniono dodatkowo czcionką pochylą.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej grzybów, wykonuje upoważnienie zawarte w art. 50 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej grzybów zawiera odrębne zakazy w stosunku do grzybów objętych ochroną gatunkową ścisłą, grzybów objętych ochroną gatunkową częściową oraz w stosunku do gatunków innych niż dziko występujące (tj. pochodzących z uprawy lub hodowli, z wyjątkiem tych wprowadzonych do środowiska przyrodniczego). Określono również czy zakazana jest czynność wykonywana jedynie w sposób umyślny czy również nieumyślny.

Wprowadzone zostały również zmiany w § 7 ust. 2 rozporządzenia, wynikające z ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowiska (Dz. U. Nr 199, poz. 1227), tj. przejęcia przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i regionalnych dyrektorów ochrony środowiska kompetencji do wydawania zezwoleń na odstępstwa od zakazu pozyskiwania chronionych gatunków grzybów.

Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych powodujących konieczność rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest dostosowanie treści przedmiotowego aktu normatywnego do przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zmienionych ustawą z dnia ..... o zmianie ustawy o ochronie przyrody i ustawy – Prawo łowieckie (Dz. U. z ..... Nr ....., poz. ....).

2. Podmioty, na które oddziałuje niniejszy akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego będzie oddziaływało na następujące podmioty: Minister Środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska w zakresie posiadanych przez nie kompetencji, jak również na podmioty wnioskujące o wykonywanie czynności zakazanych w stosunku do gatunków objętych ochroną, w tym: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą, inwestorzy, uczelnie wyższe i instytucje naukowe.

3. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia będzie poddany konsultacjom.

Lista uczestników konsultacji:

- 1) Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
- 2) Komitet Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
- 3) Krajowa Rada Izb Rolniczych
- 4) Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
- 5) Marszałkowie województw
- 6) Państwowa Rada Ochrony Przyrody
- 7) Polskie Towarzystwo Botaniczne
- 8) Polski Związek Łowiecki
- 9) Rada Ogrodów Botanicznych w Polsce
- 10) Rada Ogrodów Zoologicznych w Polsce
- 11) Towarzystwo Naukowe Prawa Ochrony Środowiska we Wrocławiu
- 12) Instytucje naukowe:
  - a) Instytut Badawczy Leśnictwa
  - b) Instytut Botaniki Polskiej Akademii Nauk
  - c) Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
- 13) Uczelnie wyższe:
  - a) Akademia Rolnicza w Poznaniu

- b) Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
- c) Uniwersytet Gdański
- d) Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
- e) Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie
- f) Uniwersytet Jagielloński
- g) Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu
- h) Uniwersytet Rolniczy im. Hugona Kołłątaja w Krakowie
- i) Uniwersytet Warszawski
- j) Uniwersytet Wrocławski
- k) Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie

14) Organizacje ekologiczne:

- a) Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska
- b) Centrum Prawa Ekologicznego
- c) Klub „Gaja”
- d) Klub Przyrodników
- e) Liga Ochrony Przyrody
- f) Polski Klub Ekologiczny
- g) Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”
- h) Stowarzyszenie – Chrońmy Mokradła
- i) Stowarzyszenie – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
- j) Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Krajobrazu Kulturowego Mazur SADYBA
- k) Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków
- l) Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków

Projekt zostanie również zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do zmniejszenia biurokracji.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Regulacja nie będzie miała wpływu na rozwój regionów.

8. Wpływ regulacji na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do lepszej ochrony gatunków objętych ochroną.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia

w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej

Na podstawie art. 52a ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Określa się następujące wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, które mają na celu ograniczenie negatywnego wpływu na gatunki chronione:

- 1) nadleśniczy w lasach będących w zarządzie Lasów Państwowych, właściwy zarządca w lasach Skarbu Państwa poza zarządem Lasów Państwowych, właściciel, dzierżawca lub użytkownik gruntów leśnych w lasach prywatnych, przed przystąpieniem do prac leśnych, przeprowadzają wizję terenową, w wydzieleniu leśnym, albo na działce ewidencyjnej, na terenie których są planowane czynności z zakresu gospodarki leśnej, w celu sprawdzenia występowania gatunków chronionych lub miejsc ich występowania, oraz nowych stanowisk gatunków chronionych, na podstawie miejsc istotnych dla gatunku (gniazda, nory, dziuple, wykroty, tarzawiska, gawry, legowiska, tokowiska, miejsca hibernacji, żerowiska, oczka wodne, polany śródleśne, torfowiska, starodrzewia) oraz śladów ich występowania (odchody, tropy, wypluwki); po przeprowadzeniu wizji terenowej sporządza się protokół, którego wzór określa załącznik nr 1; protokół przekazuje się do właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 2) przed przystąpieniem do czynności z zakresu gospodarki leśnej tymczasowo oznakowuje się stanowiska, miejsca istotne dla gatunków chronionych, które należy zachować;
- 3) w przypadku, gdy dla nadleśnictwa lub starostwa powiatowego stwierdzono pogarszanie się stanu ochrony gatunku lub jego siedliska spowodowanego gospodarką leśną, podejmuje się odpowiednie środki zaradcze, w uzgodnieniu z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, w szczególności: odtworzenie

---

1) Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

siedliska, poprawę stanu lub powiększenie siedliska dla tego gatunku w innym sąsiadującym miejscu;

- 4) na brzegach zbiorników wodnych należy pozostawiać zwalone pnie drzew, podszyt oraz duże kamienie w celu ułatwienia zwierzynie dostępu do wodopoju oraz migracji płazów;
- 5) nie wykonuje się prac w okresie rozrodczym płazów (III-IV) w odległości do 50 m od zbiornika wodnego, który jest ich miejscem rozrodu;
- 6) jeżeli szlaki migracyjne płazów do miejsc rozrodu (zbiorników wodnych) prowadzą przez intensywnie użytkowane drogi leśne zaleca się zaplanować odpowiednie systemy ochronne. Prace z zakresu gospodarki leśnej z użyciem sprzętu mechanicznego na trasach migracji płazów należy wykonywać poza okresem ich masowej migracji;
- 7) w okresie lęgowym ptaków nie powinno się wycinać drzew, na których zostały zidentyfikowane zasiedlone gniazda;
- 8) drzewa, na których znajdują się gniazda o średnicy powyżej 25 cm, należy pozostawiać do naturalnego rozpadu;
- 9) drzewa dziuplaste należy pozostawić do ich naturalnego rozpadu;
- 10) martwe drzewa powinno się pozostawiać w celu zapewnienia ciągłości występowania martwego drewna;
- 11) nie należy usuwać pojedynczo powstających wywrotów i złomów z wyjątkiem mogących powodować zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi;
- 12) prace z zakresu pozyskania drewna powinny być prowadzone przy występowaniu pokrywy śnieżnej i zamrożonej glebie;
- 13) enklawy śródleśne, w tym polany, łąki, należy utrzymywać w niepogorszonej formie, gdy stwierdzono stanowiska gatunków chronionych związanych z terenami otwartymi;
- 14) w przypadku odnalezienia nowego stanowiska gatunku zwierząt, roślin lub grzybów wymagającego ustanowienia stref ochrony, fakcie informuje się o tym właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 15) w odniesieniu do stref ochrony, należy informować regionalnego dyrektora ochrony środowiska o zmianach wewnętrznego podziału powierzchniowego w Lasach Państwowych (nr oddziałów leśnych, litery wydzieleń, zmiana przebiegu granic tych jednostek), wraz ze stosownym rozliczeniem powierzchni, następujących na etapie rewizji planu urządzenia lasu;
- 16) czynności z zakresu gospodarki leśnej należy wykonywać w sposób zapewniający zachowanie gatunków i ich siedlisk w niepogorszonej formie ochrony, zgodnie z zasadami określonymi w załączniku nr 2.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

W porozumieniu

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

PROTOKÓŁ Z WIZJI TERENOWEJ

Nr wydzielenia/ działki ewidencyjnej:

.....

Nadleśnictwo:

.....

Termin przeprowadzenia wizji (dzień, godzina):

.....

Osoba przeprowadzająca wizję: .....

1. Lista gatunków chronionych, stwierdzonych w trakcie wizji oraz ilość zaobserwowanych osobników.

(np. dzięcioł średni – po 2 osobniki w dwóch dziuplach, karmiące pisklęta; obuwik pospolity – 3 płaty po ok. 10 osobników)

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....
- 4) .....
- 5) .....
- 6) .....
- 7) .....
- 8) .....
- 9) .....
- 10).....
- 11).....
- 12).....

- 13).....
- 14).....
- 15).....
- 16).....
- 17).....
- 18).....
- 19).....

2. Informacja o strefach ochrony gatunku

Brak strefy ochrony gatunku w danym wydzieleniu i w wydzieleniach sąsiednich/

- 1) Strefa ochrona dla ..... (gatunek)

Rodzaj strefy: okresowa/całoroczna.

Odległość od granicy strefy całorocznej i okresowej:.....

- 2) ..

3. Zalecenia dla wykonawcy dotyczące wykonywania czynności z zakresu gospodarki leśnej zgodne z wymaganiami dobrej praktyki

- 1) ..
- 2) ..
- 3) ..
- 4) ..
- 5) ..

4. Załącznik

Szkic sytuacyjny z naniesionymi:

- stanowiskami, śladami występowania oraz miejscami istotnymi dla gatunków,
- strefami ochrony gatunków,
- planem prowadzenia prac leśnych (np. szlaki zrywkowe, zakres działań, miejsce składowania drewna).

ZASADY WYKONYWANIA CZYNNOŚCI Z ZAKRESU GOSPODARKI LEŚNEJ DLA GATUNKÓW

Lp	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Modyfikacje planowanych czynności z zakresu gospodarki leśnej w miejscach występowania gatunku		Zalecenia natury ogólnej dla nadleśnictwa/starostwa, powiatowego ¹ , w którym stwierdzono występowanie gatunku
			W trakcie całego roku	W szczególnych okresach	
1	2	3	4	5	6

¹Możliwe źródło informacji:

- Chylarecki P., Sikora A., Cenian Z. 2009. Monitoring ptaków lęgowych. Poradnik metodyczny dotyczący gatunków chronionych Dyrektywą Ptasia. GIOŚ, Warszawa
- Makomaska-Juchiewicz M. (red.) 2010. Monitoring gatunków zwierząt. Przewodnik metodyczny. Część I. GIOŚ, Warszawa.

http://www.iop.krakow.pl/gios/monitoring/pdf/przewodnik_metodyczny_zwierzeta_1.pdf

- Poradniki ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000 – podręczniki metodyczne. Ministerstwo Środowiska, Warszawa. <http://natura2000.gdos.gov.pl/natura2000/pl/poradnik.php>

W przypadku braku dostępnej informacji w tym zakresie należy skonsultować się ze specjalistą dla danego gatunku.

1.	nadobnica alpejska	<i>Rosalia alpina</i>	Zasiedlone przez nadobnicę alpejską drzewa lub surowiec drzewny należy pozostawiać w lesie do naturalnego rozkładu.	Nie należy pozyskiwać drewna bukowego w okresie od 1 VI do 31 VIII. Pozyskane drewno bukowe należy wywieźć do 31 V. W przypadku przekroczenia tego terminu pozyskany surowiec należy pozostawić do naturalnego rozkładu. Prace polegające na wypalaniu węgla drzewnego z drewna bukowego zlokalizowane w obrębie obszaru występowania nadobnicy alpejskiej na terenie danego zarządcy należy przerwać w okresie od 1 VI do 31 VIII, przy czym zmagazynowane na nich drewno bukowe musi być zużyte do 31 V – z uwagi na nieprowadzenie tego rodzaju działalności zapis nie dotyczy PGL LP.	W przypadku aktualnego stwierdzenia (w okresie ostatnich 10 lat) występowania nadobnicy alpejskiej należy zachować ciągłość obecności martwego drewna bukowego w czasie i przestrzeni poprzez pozostawianie pojedynczych złomów i wywrotów bukowych oraz martwych drzew stojących, zwłaszcza najgrubszych i występujących w miejscach nasłonecznionych. W przypadku wywrotów i złomów, które pojawiły się jednocześnie na powierzchni przekraczającej 0,5 ha (wiatrołomy, wiatrowały o charakterze klęskowym), należy pozostawić co najmniej 20% powalonych i złamanych drzew bukowych w tym co najmniej dwóch o pierśnicy powyżej 60 cm, lub najgrubszych na danej powierzchni, biorąc pod uwagę każdy hektar powierzchni.
2.	kozióróg dębosz	<i>Cerambyx cerdo</i>	W wydzieleniu leśnym w którym stwierdzono występowanie gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzieleniach sąsiednich: - nie zawieszać skrzynek lęgowych dla ptaków. -w ramach prowadzonych zabiegów gospodarczych ograniczać podrost i podszyt oceniający strzały grubych dębów oraz utrzymywać drzewostan w luźnym zwarcu, - nie usuwać drzew ze śladami zasiedlenia przez gatunek.	W wydzieleniu leśnym w którym stwierdzono występowanie gatunku lub śladów zasiedlenia także w wydzieleniach sąsiednich w okresie od 1 V do 31 VIII nie należy pozyskiwać grubego surowca dębowego.	Należy zachować ciągłość występowania starych nasłonecznionych dębów w czasie i przestrzeni w skali krajobrazu. Nie należy stosować zabiegów konserwacji drzew.

3.	pachni ca dębow a	<i>Osmo derma sp.</i>	Na stanowiskach występowania pachnicy należy dążyć do pozostawiania minimum 10 grubych drzew dziuplastych w odległości maksimum 200 m jedno od drugiego. Na stanowiskach występowania należy utrzymywać nasłonecznienie zasiedlonych drzew nie dopuszczając do silnego zwarcia drzewostanu i zarastania. W odległości do 100 m od miejsca stwierdzenia występowania gatunku lub śladów zasiedlenia - nie usuwać w kolejnych nawrotach cięć przestojów liściastych oraz co najmniej 10 drzew liściastych w wieku rębnym pozostawiając je do naturalnego rozpadu. - nie zawieszać skrzynek lęgowych dla ptaków.	Należy zachować ciągłość występowania starych dziuplastych drzew dębu, lipy, wierzby i innych gatunków liściastych w czasie i przestrzeni w skali krajobrazu, zwłaszcza rosnących w miejscach nasłonecznionych. Nie należy stosować zabiegów konserwacji drzew polegających na czyszczeniu próchnowisk.

4.	zagłęb ek bruzdk owany konar ek tajgow y ponur ek Schne idera rozmia zg kolwe ński	<i>Rhysodes sulcatus</i> <i>Phryganophilus ruficollis</i> <i>Boroschneideri</i> <i>Pythokolwen sis</i>	W wydzielaniu leśnym w którym stwierdzono występowanie danego gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzielaniach sąsiednich: - podczas wykonywania cięć nie usuwać drzew o pierśnicy przekraczającej 40 cm w korze (lub w wieku powyżej 100 lat), w tym również drzew martwych, złomów i wywrotów, - pozostawiać w ekosystemie leśnym całość posuszu jałowego i czynnego gatunków liściastych, w tym złomów i wywrotów, oraz możliwie maksymalną ilość iglastego posuszu czynnego, - ewentualne cięcia przedrębne i rębne prowadzić pod kątem różnicowania struktury ekologicznej (wiekowej i gatunkowej) drzewostanu, zbliżonej do struktury przerębowej, - nie zawieszać skrzynek lęgowych dla ptaków.	W wydzielaniu leśnym, w którym stwierdzono występowanie danego gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzielaniach sąsiednich drewno pozyskiwać wyłącznie w okresie od 1 XI do 15 III. Pozyskane drewno należy wywieźć przed 15 III. W przypadku przekroczenia tego terminu pozyskany surowiec należy pozostawić do naturalnego rozkładu.	Nie usuwać z lasu martwych, rozkładających się drzew stojących oraz rozkładającej się leżaniny. Ograniczyć w miarę możliwości usuwanie świeżo obumarłych i zamierających drzew o pierśnicy powyżej 40 cm.

5.	zgniot ek cynobrowy	<i>Cucujus cinnabarinus</i>	W wydzielaniu leśnym, w którym stwierdzono występowanie danego gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzielaniach sąsiednich: - podczas wykonywania cięć nie usuwać pojedynczych drzew martwych, złomów i wywrotów dążąc do występowania średnio na 1 ha powierzchni min. 5 szt. drzew martwych o pierśnicy co najmniej 30 cm, , - podczas wykonywania cięć co najmniej 20% drzew obumierających i świeżo obumarłych (w tym świeżych złomów i wywrotów) o pierśnicy co najmniej 30 cm pozostawić do naturalnego rozkładu, - w przypadku drzewostanów użytkowanych rębnie pozostawić min. 5 szt. drzew żywych w wieku rębnym lub przeszłorębnym na 1 ha powierzchni do naturalnego rozkładu. - cięcia przedrębne i rębne prowadzić pod kątem różnicowania struktury ekologicznej (wiekowej i gatunkowej) drzewostanu,	Drewno pozyskane należy jak najszybciej (w okresie do 2 tygodni) wywieźć z lasu.	Należy zachować ciągłość występowania drzewostanów liściastych, zróżnicowanych pod względem struktury i obecności martwego drewna w czasie i przestrzeni w skali krajobrazu.

6.	jelone k rogacz	<i>Lucanus cervus</i>	W wydzieleniu leśnym, w którym stwierdzono występowanie gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzieleniach sąsiednich: - nie usuwać przestojów dębowych, w szczególności z rozwiniętymi, przyziemnymi dziuplami-próchnowiskami i w jakikolwiek inny sposób nie naruszać przebiegu zachodzących w nich naturalnych procesów (m.in. nie poddawać takich drzew zabiegom konserwatorskim), - nie usuwać drzew zamierających, martwych stojących, powalonych i złamanych a także leżaniny (w szczególności dotyczy to dębu). pozyskiwać w cięciach przedrębnych i rębnych wyłącznie drzewa żywe i bez śladów zasiedlenia przez jelonka (otwory wylotowe, świeże szczątki imagines, próchnowiska przyodziomkowe). - drzewostany użytkować w taki sposób, by preferować dąb jako gatunek panujący, - ograniczać rozwój odnowień innych niż dębowe (w szczególności grabowych, bukowych i lipowych), nie dopuszczać do wystąpienia silniejszego ocienienia pniaków po usuniętych dębach i podstawy pni rosnących dębów, - utrzymywać „widny” las z drzewostanem o rozluźnionym zwarcu. W trzebieżach i cięciach rębnych usuwać przede wszystkim gatunki drzew zwiększające ocienienie dna lasu (buk, grab, lipa osika, klon zwyczajny, jawor). - pozostawiać drzewa w wieku przeszłorębnym w liczbie minimum 5 na każdy hektar powierzchni wydzielenia przy każdym nawrocie cięć, z przeznaczeniem na przestoje, które pozostawione zostaną do naturalnej śmierci i rozkładu, - nie zawieszać skrzynek lęgowych dla ptaków.	W wydzieleniu leśnym w którym stwierdzono występowanie gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzieleniach sąsiednich : - drewno pozyskiwać w okresie letnim, tj. od 1 VI do 30 IX,	Należy zachować ciągłość występowania w czasie i przestrzeni starych drzewostanów dębowych o luźnym zwarcu. Nie należy stosować zabiegów konserwacji drzew.

7.	bogat ek wspan iały	<i>Buprest is splende ns</i>	Na stanowiskach występowania bogatka wspaniałego: - należy dążyć do pozostawiania starych, żywych oraz zmarłych, stojących sosen, zwłaszcza w miejscach nasłonecznionych (np. przestoje na powierzchniach zrębowych), - w przypadku konieczności wykonania ścinki starych żywych sosen, martwe, grube, suche gałęzie pozostawiać na powierzchniach zrębowych do rozkładu, - należy ograniczyć prace zmierzające do wzrostu zwarcia, - podrost i podszyt nadmiernie ocieniający strzały zasiedlonych i potencjalnie odpowiednich do zasiedlenia drzew należy systematycznie usuwać,. - nie zawieszać budek dla ptaków.	Nie należy pozyskiwać drewna sosnowego w okresie od 1 V do 31 VIII.	Należy zachować w czasie i przestrzeni ciągłość występowania starych i nasłonecznionych drzewostanów sosnowych, w skali krajobrazu.

8.	pilnicznik fiołkowy	<i>Limoniscus violaceus</i>	W wydzielaniu leśnym, w którym stwierdzono występowanie gatunku lub śladów zasiedlenia, a także w wydzielaniach sąsiednich: - nie należy wprowadzać podszytu i wykonywać dolesień, aby nie wywołać nadmiernego ocienienia podstawy zasiedlonych drzew, - w ramach prowadzonych działań gospodarczych w promieniu 20 m od zasiedlonego drzewa należy usuwać wszystkie krzewy i naloty nie dopuszczając do zacinienia dolnej części pnia drzewa, a także dążyć do utrzymania niskiego zwarcia drzewostanu (przerwywane, luźne zwanie). - należy pozostawić zasiedlone drzewa do naturalnego rozkładu, - nie usuwać drzew liściastych z przyziemnymi dziuplami-próchnowiskami, nawet jeśli nie stwierdzono w nich aktualnego zasiedlenia przez ten gatunek i pozostawiać takie drzewa do naturalnego rozkładu, - należy pozostawiać w drzewostanie drzewa liściaste w liczbie przynajmniej 5 żywych drzew na 1 ha w wieku przeszłorębnym, z zastrzeżeniem utrzymania odległości między nimi nie mniejszej niż 20 m, - należy wprowadzać w miarę możliwości działania, które pozwolą utrzymać rzadką strukturę drzewostanu i na bieżąco będą redukowały pojawiające się naloty i podrosty. - nie zawieszać budek dla ptaków.	Nie należy pozyskiwać drewna liściastego w okresie od 1 IV do 31 V.	Należy zachować ciągłość występowania starych nasłonecznionych drzew liściastych (głównie buka i dębu) w czasie i przestrzeni w skali krajobrazu. Nie należy stosować zabiegów konserwacji drzew.

9.	sichra wa karpac ka	<i>Pseudo gauroti na excele ns</i>	Na stanowiskach, na których stwierdzono występowanie sichrawy karpackiej: - należy zachować populację wiciokrzewu czarnego (<i>Lonicera nigra</i>). Gdy liczba krzewów tego gatunku na danym stanowisku jest bardzo duża dopuszcza się usunięcie części okazów tak, aby zróżnicować pod względem wieku i wielkości (wysokość oraz grubość w szyi korzeniowej) grupy wiciokrzewu czarnego, - zaleca się, aby przez stanowiska nie prowadzono szlaków zrywkowych. - pozyskanie drewna należy prowadzić z wykorzystaniem rębni, które zapewniają przez cały czas ocienienie dna lasu. W drzewostanach młodszych klas wieku dopuszczalne są wszystkie zabiegi leśne. Podobnie jednak jak w przypadku drzewostanów rębnych zachować należy populację wiciokrzewu czarnego.	W miejscach występowania sichrawy karpackiej w okresie rójki gatunku (od 20 V do 15 VII) nie należy wykonywać prac leśnych związanych z pozyskiwaniem drewna.	Należy zachować ciągłość występowania w strefie podszytu lasu krzewów wiciokrzewu czarnego, uwzględniając jego naturalne środowiska. Należy dążyć aby odległość między grupami nie była większa niż 100-200 m.
	żółw błotny	<i>Emys orbicula ris</i>	W odległości 200 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania nie prowadzić prac leśnych, jak również nie użytkować tych miejsc w związku z prowadzeniem gospodarki leśnej na innych terenach (np. przejazd maszyn leśnych).	W odległości 500 m od miejsca rozrodu i regularnego przebywania w okresie 1.III-30.IX nie wykonywać prac leśnych, jak również nie użytkować tych miejsc w związku z prowadzeniem gospodarki leśnej na innych terenach (np. przejazd maszyn leśnych). Poza tym okresem prace leśne mogą być wykonywane tylko w przypadku jeżeli zapewniają zachowanie siedlisk tego gatunku. Wskazania te odnoszą się zarówno do obszarów podmokłych, w których gatunek przebywa przez większość roku, jak również do miejsc składania jaj (suchych obszarów piaszczystych w ich sąsiedztwie).	Planowane prace nie mogą powodować zmiany stosunków wodnych. Należy dążyć do zachowania biotopów gatunku, zarówno obszarów podmokłych, jak również, występujących w ich sąsiedztwie, terenów suchych, piaszczystych (wydm, poboczy dróg gruntowych), stanowiących obszary lęgowe.

10.	gągoł nurog ęś	<i>Bucephala clangula</i> <i>Mergus mergamser</i>	Zachowanie drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek wraz z grupą najbliższych drzew.	Zaniechanie wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w odległości do 100 m od zasiedlonych gniazd gatunku w okresie od 1 IV do 30 VI.	Należy zachować ciągłość występowania starych drzew lub drzewostanów w otoczeniu wód stojących i płynących.
11.	szlachar	<i>Mergus serrator</i>	Nie prowadzić prac leśnych w zalesionej części wyspy, na której stwierdzono gniazdowanie.	W odległości do 200 m od miejsca gniazdowania zaniechanie prowadzenia prac leśnych w okresie od 1 IV do 31 VII.	
12.	cietrzew	<i>Tetrao tetrix</i>		W odległości do 500 m od granicy tokowisk i miejsc gniazdowania w okresie 1 II - 31 VII nie należy prowadzić prac leśnych.	Prace leśne, w szczególności w miejscach bytowania (w tym tokowisk, zimowania i gniazdowania) powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
13.	głuszc	<i>Tetrao urogallus</i>	W odległości do 200 m od granicy tokowisk i miejsc gniazdowania nie należy prowadzić prac leśnych.	W odległości od 200 do 500 m od granicy tokowisk i miejsc gniazdowania w okresie 1.II-31.VII nie należy prowadzić prac leśnych. W odległości od 200 do 500 m od granicy tokowiska i miejsc gniazdowania nie należy wprowadzać podszytów i podsadzeń w obrębie tokowisk. W odległości do 200 m od granicy miejsc zimowania, oraz w tych miejscach, w okresie 1.XII-1.III nie należy prowadzić prac leśnych.	Nie należy wygradzać upraw leśnych w ostojach głuszcza, bądź stosować specjalne kolorowe siatki, taśmy lub oznakowane żerdzie, celem zapewnienia widoczności ogrodzeń dla przelatujących głuszców. Prace leśne, w szczególności w miejscach bytowania (w tym tokowisk, zimowania i gniazdowania) powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.

14.	bocian czarny	<i>Ciconia nigra</i>	W odległości 100 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych. Ograniczanie, lub w miarę możliwości zaprzestanie, regulacji cieków wodnych (w obszarach zasiedlonych przez gatunek).	W odległości 100-500 m od gniazda w okresie 15.III – 31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Niezalesianie łąk i bagien śródleśnych. Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
15.	kania czarna	<i>Milvus migrans</i>	W odległości 100 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 100-500 m od gniazda w okresie 1.III-31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
16.	kania ruda	<i>Milvus milvus</i>	W odległości 100 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 100-500 m od gniazda w okresie 1.III-31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
17.	bielik	<i>Haliaeetus albicilla</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.I-31.VII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
18.	gadożer	<i>Circetus gallicus</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.III-30.IX nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
19.	orlik krzykliwy	<i>Aquila pomarina</i>	W odległości 100 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 100-500 m od gniazda w okresie 1.III-31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.

20.	orlik grubodzioby	<i>Aquila clanga</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.III-31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
21.	orzeł przedni	<i>Aquila chrysaetos</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.I-15.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
22.	orzełek	<i>Aquila pennata</i>	W odległości 100 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 100-500 m od gniazda w okresie 1.II-31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
23.	rybołów	<i>Pandion haliaetus</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.III-31.VIII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych.
24.	raróg	<i>Falco cherrug</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.I-31.VII nie wykonywać prac leśnych.	

25.	sokół wędrowny	<i>Falco peregrinus</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości 200-500 m od gniazda w okresie 1.I-31.VII nie wykonywać prac leśnych.	Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie potencjalnych miejsc lęgowych i żerowiskowych. Zachowanie drzew z dużymi gniazdami: ptaków drapieżnych, kruk, bociana czarnego oraz czapli siwej, do naturalnego rozpadu gniazd.
26.	żuraw			Zaniechanie w okresie 1 III-30 VI wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w wydzielaniu lub płacie siedliska w miejscu występowania gatunku.	Nie odwadniać i nie zalesiać śródleśnych bagien, torfowisk, mokradeł, itp.
27.	puchacz	<i>Bubo bubo</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości od 200 do 500 m od miejsca gniazdowania w okresie 1.I-31.VII nie należy prowadzić prac leśnych.	
28.	puszczyk uralski	<i>Strix uralensis</i>	Pozostawienie drzewa zasiedlonego przez gatunek.	Zaniechanie wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w odległości do 100 m od zasiedlonych gniazd gatunku w okresie 1 II-30 VI.	Należy zachować ciągłość występowania starszych (min 80-letnich) lasów z przewagą buka lub jodły, a na niżej także starszych (min 80-letnich) lasów sosnowych z udziałem starych drzew dziuplastych i złomów oraz wszelkich drzew z gniazdami ptaków szponiastych. Zaniechanie zalesiania śródleśnych bagien i łąk.
29.	puszczyk mszarny	<i>Strix nebulosa</i>	W odległości 200 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych	W odległości od 200 do 500 m od miejsca gniazdowania w okresie 1.III-31.VIII nie należy prowadzić prac leśnych.	

30.	włochatka sóweczka	<i>Aegolius funereus</i> <i>Glaucidium passerinum</i>	W odległości do 50 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych.		Należy zachować ciągłość występowania starszych (min. 80-letnich) drzewostanów na siedliskach borowych oraz lasów z przewagą buka lub jodły, z udziałem drzew obumierających i martwych (także posuszu świerkowego)
31.	kraska	<i>Coracias garrulus</i>	W odległości 10 m od gniazda nie należy prowadzić prac leśnych		
32.	dzięcioł czarny dzięcioł zielonosiwy	<i>Dryocopus martius</i> <i>Picus canus</i>	Zachowanie drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek wraz z grupą najbliższych drzew.	Zaniechanie wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w odległości do 50 m od zasiedlonych gniazd gatunku w okresie 1 IV-30 VI.	Należy zachować ciągłość występowania starszych (min. 100-letnich) drzewostanów. Pozostawianie przestojów i kęp starodrzewów do ich naturalnego rozpadu, jak również posuszu stojącego, w tym także złomów i wywrotów. Ochrona kopców mrówek oraz drzew (w tym także złomów) zasiedlonych przez gmachówki <i>Camponotus sp.</i>

33.	dzięci oł średni	<i>Dendro copos medius</i>	Zachowanie drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek wraz z grupą najbliższych drzew.	Zaniechanie wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w odległości do 50 m od zasiedlonych gniazd gatunku w okresie 1 IV-30 VI.	Należy zachować ciągłość występowania starszych (min. 100 - 120-letnich) drzewostanów liściastych lub mieszanych (gł. grądy, dąbrowy, także lasy łęgowe i olsy). Pozostawianie kęp starodrzewów dębowych do ich naturalnego rozpadu na 5% powierzchni. Pozostawianie stojącego i leżącego posuszu gatunków liściastych, w tym także złomów i wywrotów o miąższości powyżej 10 m ³ /ha.
34.	dzięci oł białogr zbiety	<i>Dendro copos leucoto s</i>	Zachowanie drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek wraz z grupą najbliższych drzew.	Zaniechanie wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w odległości do 200 m od miejsca regularnego występowania gatunku w okresie 1 II-30 VI.	Należy zachować ciągłość występowania starszych (min 80- letnich) drzewostanów liściastych lub mieszanych z udziałem gatunków liściastych powyżej 50%, z udziałem drzew obumierających i martwych. Należy dążyć do osiągnięcia ilości martwego drewna na poziomie min. 30 m ³ ha ⁻¹ w drzewostanach liściastych w wieku powyżej 80 lat.
35.	dzięci oł trójpal czasty	<i>Picoide s tridactyl us</i>	Zachowanie drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek wraz z grupą najbliższych drzew.	Zaniechanie wykonywania czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych w odległości do 200 m od miejsca regularnego występowania gatunku w okresie 1 III-31 VII.	Należy zachować ciągłość występowania starszych (min 80- letnich) drzewostanów na siedliskach borowych, z udziałem drzew obumierających i martwych. Należy dążyć do osiągnięcia ilości martwego drewna na poziomie min 30 m ³ ha ⁻¹ .

36.	drozd obrożny	<i>Turdus torquatus</i>		W siedlisku występowania powyżej 900 m n.p.m w okresie 1 IV- 31 VII nie należy prowadzić czyszczeń późnych, trzebieży i cięć rębnych.	Na obszarach położonych powyżej 900 m n.p.m. należy: - zachować ciągłość występowania starszych drzewostanów min. 80 letnich na siedliskach borowych w sąsiedztwie torfowisk, źródlisk, głazowisk i polan, - zachować ciągłość występowania zakrzaczeń jałowcowych, jarzębinowych i olchowych oraz bogatego runa borówkowego.
37.	wilk	<i>Canis lupus</i>		W odległości 500 m od miejsca rozrodu w okresie 1.IV-31.VIII nie należy prowadzić prac leśnych.	Należy pozostawić wykroty po zwalonych drzewach. Należy zachować wystarczającą bazę pokarmową kopytnych zwierząt łownych. Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie korytarzy migracyjnych.

38.	ryś	<i>Lynx lynx</i>		W odległości 500 m od miejsca rozrodu w okresie 1.IV-31.VIII nie należy prowadzić prac leśnych.	W miejscach występowania rysia należy pozostawić część warstwy podszytu i zwalonych pni drzew. Należy pozostawić wykroty po zwalonych drzewach. Należy zachować wystarczającą bazę pokarmową kopytnych zwierząt łownych. Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie korytarzy migracyjnych.
39.	żbik	<i>Felis silvestris</i>		W odległości do 500 m od miejsca rozrodu w okresie 1.V-31.X nie należy prowadzić prac leśnych.	Pozostawianie w stanie naturalnym doliny potoków i rzek. Utrzymać lub tworzyć mozaikę polan leśnych i drzewostanów w różnym wieku, oraz pozostawiać kilku- lub kilkunastohektarowe obszary drzewostanów ze zwartym podszytem. Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie korytarzy migracyjnych.

40.	niedźwiedź brunatny	<i>Ursus arctos</i>		W odległości 500 m od gawry w okresie 1.XI-30.IV nie wykonywać prac leśnych	Wyłączenie części powierzchni leśnych ze zbioru dla celów przemysłowych owoców runa. Wprowadzanie na właściwych siedliskach w drzewostanach gatunków owocodajnych, np. jarzębiny i trześni. Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk tego gatunku, w tym zachowanie korytarzy migracyjnych.
41.	nietoperze	<i>Chiroptera</i>	Drzewa martwe, w których stwierdzono kryjówki nietoperzy, powinny być chronione do czasu rozpadu kryjówki.		Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk nietoperzy, w tym zachowanie potencjalnych miejsc rozrodu i żerowiskowych.

42.	popielicowate	<i>Gliridae</i>	Zachowanie drzew dziuplastych zasiedlonych przez gatunek oraz innych struktur zasiedlonych przez pilchy, np. złomy, wywroty, wypróchniałe fragmenty pni wraz z grupą najbliższych drzew, bądź takich, które potencjalnie mogą być przez nie zasiedlone.	W drzewostanach z przewagą jodły prowadzenie cięć kształtujących zróżnicowaną strukturę drzewostanu. Zachowanie podszytów i podrostów, w tym przede wszystkim gatunków owocodajnych. Pozostawianie przestojów, a także drzew nisko ugałęzionych. W ramach odnowień lub zalesień wprowadzać oraz w przypadku wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych popierać rodzime gatunki owocodajne, w tym przede wszystkim trześnię. Wywieszanie w drzewostanach (zwłaszcza młodszych oraz ubogich w drzewa dziuplaste) odpowiednich skrzynek lęgowych. Prace leśne powinny być wykonywane w sposób zapewniający zachowanie siedlisk pilchowatych, w tym zachowanie potencjalnych miejsc rozrodu i żerowiskowych.

UZASADNIENIE

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki leśnej, wykonuje delegację zawartą w art. 52a ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych powodujących konieczność rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Środowiska zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest dostosowanie treści przedmiotowego aktu normatywnego do przepisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, zmienionych ustawą z dnia ..... o zmianie ustawy o ochronie przyrody i ustawy – Prawo łowieckie (Dz. U. z ..... Nr ....., poz. ....).

2. Podmioty, na które oddziałuje niniejszy akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego będzie oddziaływało na następujące podmioty: Minister Środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska w zakresie posiadanych przez nie kompetencji, jak również na zarządców lasów, w tym: Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

3. Konsultacje

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom z następującymi podmiotami:

1. Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
2. Instytutem Badawczym Leśnictwa
3. Instytutem Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w Krakowie
4. Zakładem Ornitologii Polskiej Akademii Nauk w Gdańsku
5. Uniwersytetem Jagiellońskim – Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi
6. Uniwersytetem Warszawskim – Zakładem Ekologii
7. Uniwersytetem Wrocławskim – Wydziałem Nauk Biologicznych
8. Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu – Wydziałem Biologii
9. Uniwersytetem im. Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie – Wydziałem Biologii i Nauk o Ziemi
10. Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Wydziałem Leśny
11. Polskim Towarzystwem Ochrony Przyrody „Salamandra”
12. Komitetem Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk
13. Ogólnopolskim Towarzystwem Ochrony Ptaków
14. Polskim Towarzystwem Ochrony Ptaków
15. Grupą Badawczą Ptaków Wodnych „Kuling”
16. Polskim Towarzystwem Entomologicznym
17. Centrum Prawa Ekologicznego
18. Klubem Przyrodników
19. Ligą Ochrony Przyrody
20. Polskim Klubem Ekologicznym
21. Stowarzyszeniem – Pracownia na rzecz Wszystkich Istot
22. Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Wydziałem Nauk o Zwierzętach, Pracownią Ichtiobiologii i Rybactwa
23. Uniwersytetem Przyrodniczym we Wrocławiu – Wydziałem Biologii i Hodowli Zwierząt
24. Uniwersytetem Rolniczym w Krakowie – Katedrą Ichtiobiologii i Rybactwa
25. Uniwersytetem Warmińsko – Mazurskim w Olsztynie – Wydziałem Ochrony Środowiska i Rybactwa
26. Zachodniopomorskim Uniwersytetem Technologicznym w Szczecinie – Wydziałem Nauk o Żywności i Rybactwa
27. Polskim Związkiem Pszczelarskim
28. Krajową Radą Izb Rolniczych

29. Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego
30. Państwową Radą Ochrony Przyrody
31. Marszałkami województw

Projekt zostanie również zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw – przyczynią się do zmniejszenia biurokracji.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rozwój regionów.

8. Wpływ regulacji na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną

Rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na stan ochrony gatunków chronionych.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej

Na podstawie art. 52a ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa wymagania dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej.

§ 2. Wymagania dobrej praktyki rybackiej obejmują zbiór norm i wytycznych, których zastosowanie ma zapewnić zrównoważony rozwój w sferze produkcji rybackiej w sposób jak najbardziej przyjazny środowisku naturalnemu, szczególnie w zakresie zachowania wartości stawów rybnych oraz obwodów rybackich jako elementów biologicznej różnorodności siedlisk dla innych gatunków flory i fauny.

§ 3. 1 Gospodarka rybacka, o której mowa w § 1 oznacza:

- 1) chów lub hodowlę ryb w nieizolowanych od środowiska przyrodniczego obiektach typu karpiego;
- 2) chów lub hodowlę ryb w nieizolowanych od środowiska przyrodniczego obiektach typu pstragowego;
- 3) racjonalną gospodarkę rybacką w obwodach rybackich.

2. Wymagania dobrej praktyki rybackiej w zakresie gospodarki rybackiej, o której mowa w ust. 1 pkt 1 określono w załączniku 1 do rozporządzenia.

---

1) Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rybołówstwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.

3. Wymagania dobrej praktyki rybackiej w zakresie gospodarki rybackiej, o której mowa w ust. 1 pkt 2 określono w załączniku 2 do rozporządzenia.

4. Wymagania dobrej praktyki rybackiej w zakresie gospodarki rybackiej, o której mowa w ust. 1 pkt 3 określa operat rybacki dla danego obwodu rybackiego.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

W porozumieniu

MINISTER ŚRODOWISKA

Załącznik nr 1

**Wymagania dobrej praktyki rybackiej
w zakresie gospodarki rybackiej – chów lub hodowla ryb w nieizolowanych od
środowiska przyrodniczego obiektach typu karpiego**

I. Wytyczne ogólne

1. Niniejsze opracowanie obejmuje zbiór norm oraz wytycznych postępowania w akwakulturze stawowej typu karpiego dla gatunków ryb określanych mianem "umiarkowanych" oraz "ciepłolubnych". Odnoszą się więc one głównie do karpia oraz innych, zbliżonych pod względem wymagań środowiskowych, gatunków utrzymywanych w stawach.
2. Generalnym założeniem jest wyznaczenie ogólnych norm, umożliwiających uzyskanie wysokojakościowego i cennego produktu, jakim są ryby, z jednoczesnym zachowaniem i zapewnieniem jak najkorzystniejszych dla nich warunków chowu, czyli ich dobrostanu.
3. Założenia te mają również za zadanie prowadzenie produkcji w sposób jak najbardziej przyjazny środowisku naturalnemu, szczególnie w zakresie unikania zarówno chemicznego jak i biologicznego jego zanieczyszczania czy też obniżania wartości stawów rybnych jako elementów biologicznej różnorodności siedlisk dla innych gatunków flory i fauny.
4. Należy pamiętać jednak, aby rozpatrywać je w kontekście ogółu realnych uwarunkowań gospodarstw, w jakich funkcjonują one od dziesiątków czy nawet setek lat.
5. Proponowane zasady mogą mieć zastosowanie także odnośnie innych gatunków utrzymywanych ryb (np. lina, karasia, szczupaka, suma itd.) jak również innych systemów produkcji (np. chów sadzowy czy też w układach recyrkulacyjnych). Jednakże ze względu na specyfikę akwakultury stawowej transponowanie jej zasad na inne warunki powinno uwzględniać różnice stosowanych systemów produkcji.

II. Wymagana dokumentacja formalno - prawna prowadzenia stawowej produkcji ryb

1. Produkcja ryb w gospodarstwie stawowym powinna odbywać się w oparciu o konieczne w tym celu i przewidziane stosownymi aktami prawnymi zezwolenia, stosowne do przyjętego systemu toku produkcji, oraz dokumentację tejże działalności.
2. Do najważniejszych pozwoleń i dokumentacji produkcji należy zaliczyć:
  - pozwolenie wodno prawne na szczególne korzystanie z wód dla obiektu, w którym prowadzony jest chów lub hodowla ryb,
  - decyzję powiatowego lekarza weterynarii nadającą weterynaryjny numer identyfikacyjny oraz stwierdzającą spełnianie wymagań weterynaryjnych określonych dla prowadzenia chowu lub hodowli ryb w obiekcie stawowym,
  - aktualną mapę geodezyjną terenu zajętego przez gospodarstwo rybackie,
  - rejestr działań prowadzonych w gospodarstwie (w tym księgi stawowe).
  - dokumentację związaną z wprowadzaniem ryb do gospodarstwa oraz wyprowadzaniem ich na zewnątrz, zawierającą dane dotyczące ilości, daty i adresu pochodzenia lub przeznaczenia. Dokumentem potwierdzającym pochodzenie ryb

(sprzedanych lub zakupionych) może być faktura lub rachunek zawierający niezbędne dane lub inny oddzielny dokument. Przy czym wymóg ten nie dotyczy sprzedaży detalicznej – ostatecznemu konsumentowi.

III. Organizacja nadzoru nad przebiegiem produkcji

1. Bezpośredni nadzór i/lub opiekę nad przebiegiem chowu ryb powinna sprawować osoba posiadająca wykształcenie lub przeszkolenie w zakresie akwakultury stawowej.

Wynika to z faktu, że ekspresja zachowań ryb bytujących w zupełnie odmiennym dla nas środowisku jest inna niż u zwierząt gospodarskich, przez co ocena np. stanu zdrowotnego obsady jest znacznie trudniejsza i wymaga doświadczenia oraz wiedzy z zakresu ichtiologii.

2. Zważywszy, że wszelkie procesy, mające negatywny wpływ na dobrostan ryb mają w akwakulturze stawowej z reguły bardzo gwałtowny przebieg, liczba osób posiadających wykształcenie lub przeszkolenie w zakresie akwakultury stawowej powinna być wystarczająca dla przeprowadzenia raz dziennie kontroli stawów.

3. Osoby odpowiedzialne za cykl produkcji ryb powinny w sposób ciągły podnosić swoje kwalifikacje i świadomość zawodową, zapoznawać się z nowymi rozwiązaniami technologicznymi, aby produkcja ta była jak najbardziej przyjazna rybom oraz środowisku.

IV. Dokumentacja toku produkcji

1. Ponieważ zachowanie dobrostanu obsady ryb zależne jest od bardzo wielu czynników i interakcji pomiędzy nimi produkcja powinna być dokumentowana w formie ksiąg stawowych celem umożliwienia jej oceny. Prowadzenie dokumentacji jest niezbędne również dla oceny efektywności produkcji.

2. Dokumentacja powinna być prowadzona na bieżąco i zawierać informacje mające bezpośredni jak i pośredni wpływ na przebieg produkcji, dobrostan i kondycję obsady.

3. Do podstawowych danych odnotowywanych w księgach stawowych należy zaliczyć informacje o:

- wielkości obsad i odłowów poszczególnych roczników i gatunków chowanych ryb;
- stosowanych zabiegach służących utrzymaniu kultury stawów (uprawy, wykaszanie roślinności itp.);
- stosowanym nawożeniu;
- zabiegach dezynfekcyjnych;
- profilaktycznych i interwencyjnych działaniach weterynaryjnych;
- żywieniu ryb (rodzaj i pochodzenie paszy, działania z wykorzystaniem środków farmakologicznych itp.);
- podstawowych parametrach jakości wody (tlen, temperatura, odczyn, ew. związki azotu i fosforu).

V. Budownictwo i remonty stawów

1. Konstrukcja grobli powinna być zgodna z przyjętymi w budownictwie stawowym zasadami, z uwzględnieniem w miarę posiadanych środków i możliwości nowoczesnych, bezpiecznych dla środowiska i ryb materiałów i rozwiązań technicznych.

2. Groble powinny być utrzymywane w stanie zapewniającym zminimalizowanie niekontrolowanej utraty wody na skutek nadmiernego przesiąkania.

3. Dno stawów powinno być odpowiednio wyprofilowane dla zapewnienia możliwości całkowitego opróżnienia stawów z wody.

4. Stawy powinny być wyposażone w urządzenia hydrotechniczne umożliwiające utrzymanie wody, jak również stwarzające możliwość odwodnienia stawu, najlepiej całkowitego.

5. Stawy i ich kompleksy powinny być wyposażone w sprawne i skutecznie działający system kanałów i rowów doprowadzających i odprowadzających wodę, jak również w rowy zbierające wodę przesiąkającą przez groble. Kanały i rowy należy utrzymywać we właściwym stanie technicznym, zapewniającym skuteczne i sprawne prowadzenie wody.

6. Maszyny i urządzenia stosowane podczas budowy i remontów stawów powinny być utrzymywane w odpowiednim stanie technicznym, zapewniającym sprawne i skuteczne prowadzenie prac, oraz bezpieczną pracę dla obsługujących je osób.

VI. Najważniejsze zasady w zakresie gospodarowania wodą

1. Woda jest najważniejszym elementem skutecznego i efektywnego prowadzenia produkcji rybackiej. Gospodarowanie wodą powinno zatem być prowadzone w sposób zapewniający jej racjonalne wykorzystanie.

2. Napełnianie stawów powinno być prowadzone w optymalnych z punktu widzenia przyjętego systemu produkcji terminach. Do napełniania stawów należy używać wody w ilości niezbędnej dla nawodnienia dna i napełnienia misy stawowej, unikając nieuzasadnionego przepełniania.

3. W trakcie sezonu wegetacyjnego należy unikać niepotrzebnego przepuszczania wody przez stawy. Prowadzi to do nadmiernego jej zużycia, jak i do wypłukiwania elementów biogennych, stanowiących o żyzności i produktywności stawu.

4. W sytuacji zagrożenia powodziowego zaleca się ponadnormatywne napełnianie stawów celem zapobiegania podtopieniom terenów położonych poniżej gospodarstwa.

5. Przepuszczanie wody przez staw należy ograniczyć jedynie do sytuacji, w których zaniechanie takiego działania mogłoby doprowadzić do zagrożenia dobrostanu lub stanu zdrowotnego obsady.

6. Odłowy stawów należy prowadzić według ustalonego wcześniej harmonogramu. Spuszczanie wody ze stawów prowadzone według tego harmonogramu, powinno zapewnić skuteczne i sprawne przeprowadzenie odłowów, i jednocześnie ochronę przyległych terenów przed zalaniem.

7. W przypadku wspólnego korzystania z doprowadzalników i odprowadzalników wody przez więcej niż jedno gospodarstwo, działania związane z korzystaniem z wody powinny być uzgadniane pomiędzy użytkownikami.

VII. Organizacja produkcji i zarządzanie nią

1. Produkcja ryb powinna odbywać się w warunkach i według zasad jak najkorzystniejszych dla danej grupy wiekowej i gatunku ryb zgodnie z aktualnym stanem wiedzy w tym zakresie.

2. Chów powinien odbywać się w takich zagęszczeniach, aby w trakcie produkcji nie następowało obniżanie jakości wody poniżej parametrów krytycznych dla danego gatunku lub kategorii wiekowej ryb oraz umożliwiającym rybom ekspresję ich naturalnych zachowań i potrzeb (np. dostęp do zasobów pokarmu naturalnego).

3. W przypadku wystąpienia obniżenia parametrów jakości wody z przyczyn niezależnych od hodowcy (np. na skutek długotrwałych upałów czy deficytów wody) należy podjąć działania umożliwiające ograniczenie negatywnego oddziaływania tychże czynników (np. poprzez aerację wody).

4. Wskazane jest kontrolowanie podstawowych parametrów jakości wody wymienionych w punkcie IV.3.

5. Ponieważ temperatura i tlen są głównymi czynnikami mającymi bezpośredni wpływ na dobrostan ryb i ich chów, parametry te winny być poddawane szczególnie częstej kontroli - w przypadku temperatury wody optymalnie codziennie, w przypadku tlenu raz - dwa razy tygodniowo na wytypowanych, reprezentatywnych stawach.

6. W celu systematycznej kontroli stanu zdrowotnego oraz oceny kondycji i przyrostów ryb wskazane jest prowadzenie systematycznych odłowów kontrolnych (optymalnie co 2 tygodnie). Informacje uzyskane z takich odłowów powinny zostać odnotowane w dokumentacji toku produkcji.

7. W przypadku stwierdzenia nietypowego zachowania ryb czy ich śnięć, wskazane jest podjęcie, w miarę posiadanych środków i możliwości, działań zmierzających do przeciwdziałania czynnikom wywołującym to zjawisko.

8. Wszelkie manipulacje z rybami, konieczne do przeprowadzenia, a wynikające z przyjętego systemu produkcji, powinny być wykonywane z jak największą starannością i w sposób etyczny z ograniczeniem do minimum specyficznych dla każdego gatunku czynników stresogennych (np. minimalny poziom tlenu, gęstość obsady w basenie, temperatura wody podczas transportu).

9. Niedopuszczalne jest przetrzymywanie ryb w warunkach stwarzających nieuzasadnione reakcje stresowe.

10. Ponieważ właściwa ocena zachowania ryb, wynikającego np. ze złych warunków środowiska, wymaga wiedzy i doświadczenia z zakresu ichtiologii, wszelkie manipulacje z rybami mogące mieć negatywny wpływ na dobrostan ryb, a niezbędne do wykonania w przyjętym systemie produkcji, powinny być wykonywane pod nadzorem osoby posiadającej wykształcenie lub przeszkolenie w zakresie akwakultury stawowej.

VIII. Żywnienie

1. Odpowiednie dla danego gatunku i kategorii wiekowej ryb żywienie jest, obok jakości wody, jednym z głównych czynników warunkujących właściwy przebieg produkcji, dobrą kondycję i stan zdrowotny ryb.

2. Pasze wykorzystywane w gospodarstwie do dokarmiania ryb powinny być jak najlepszej jakości, o znanym pochodzeniu.

3. Pasy nie mogą zawierać dodatku substancji obcych za wyjątkiem ogólnie przyjętych, dopuszczonych do stosowania w celach leczniczych lub profilaktyki zdrowia ryb.

4. Pasy powinny w pełni zaspokajać zapotrzebowania danego gatunku lub grupy wiekowej ryb na niezbędne składniki odżywcze.

5. Karmienie należy organizować w sposób umożliwiający swobodny dostęp do paszy wszystkim rybom, sprawdzając jej wyżerowanie.

6. Jeżeli w gospodarstwie gromadzone są większe zapasy paszy to podczas magazynowania nie może następować obniżenie jej jakości ani wartości pokarmowej np. na skutek oddziaływania promieni słonecznych, temperatury, czy wody.

IX. Nawożenie

1. Decyzja o wprowadzeniu nawożenia w gospodarstwie stawowym powinna być poprzedzona analizą wody doprowadzanej do stawu oraz zasobności dna w składniki nawozowe. Szczególnie dotyczy to bilansu azotu i fosforu.

2. W stawach, w których stosowane jest nawożenie należy w trakcie sezonu kontrolować skład wody w kierunku stosowanych składników nawozowych. W przypadku stwierdzenia wzrostu koncentracji tych składników w wodzie, należy skorygować dawki nawozowe do poziomu, pozwalającego na ich pełne wykorzystanie w obiegu materii w stawie.

3. Stosować należy nawozy o znanym składzie i dopuszczalne do stosowania na rynku produkcji rolniczej.

4. Składowanie nawozów dopuszczalne jest w oryginalnych, szczelnie zamkniętych pojemnikach fabrycznych.

5. W przypadku konieczności składowania nawozów luzem, należy składować je w miejscu zabezpieczonym przed przenikaniem ich do gleby, okryte materiałem nieprzepuszczalnym dla wody.

X. Stosowanie pestycydów i innych substancji chemicznych

1. Stosowanie pestycydów dopuszczalne jest jedynie w przypadkach, gdy konieczne staje się sterowanie składem zooplanktonu, zwalczanie nadmiernego rozwoju glonów planktonowych, lub likwidacja nadmiernego rozwoju roślinności zarastającej stawy, niemożliwa do opanowania działaniami mechanicznymi.

2. Stosowane środki muszą mieć świadectwo dopuszczenia do stosowania na rynku i reprezentować grupę toksyczności kwalifikującą je jako nieszkodliwe dla ryb.

3. Niedopuszczalne jest przekraczanie stężeń roboczych środków ochrony, zalecanych przez ich producenta.

4. Przechowywanie pestycydów musi być zgodne z zaleceniami producenta, w szczelnych oryginalnych pojemnikach, w pomieszczeniach do tego przeznaczonych. Niedopuszczalne jest przechowywanie ich w jakichkolwiek innych warunkach, zwłaszcza w pomieszczeniach, w których przechowywane są pasze. Utylizacja pustych opakowań po zużytych pestycydach powinna być prowadzona zgodnie z aktualnymi normami w tym zakresie.

5. Stosowanie preparatów wapniowych, powszechnie używanych w gospodarstwie stawowym jest dopuszczalne. Dawki preparatów należy dostosować do realnych potrzeb gospodarstwa.

6. Przechowywanie i stosowanie pestycydów, innych substancji chemicznych, w tym preparatów wapniowych, powinno zapewniać bezpieczne warunki pracy osobom zatrudnionym przy ich stosowaniu.

XI. Rybackie wykorzystanie komunalnych odpadów ściekowych

1. W gospodarce stawowej dopuszcza się wykorzystanie biologicznie oczyszczonych ścieków komunalnych.

2. Na wykorzystanie biologicznie oczyszczonych ścieków komunalnych w gospodarce stawowej musi być uzyskane odrębne pozwolenie wodno prawne, określające wielkość, sezonowy rozkład i sposób ich wykorzystania.

XII. Profilaktyka zdrowotna i opieka weterynaryjna

1. Podstawowym działaniem, zmierzającym do zapewnienia obsadzie ryb dobrostanu i optymalnych warunków zdrowotnych w zakresie szeroko pojętych regulacji weterynaryjnych powinna być profilaktyka połączona z eliminowaniem czynników sprzyjających wystąpieniu chorób.

2. W przypadku zakupu materiału zarybieniowego należy przestrzegać, by był on wiadomego pochodzenia, i posiadał zaświadczenie lekarsko-weterynaryjne o stanie zdrowotnym.

3. Zarówno narzędzia używane do bezpośrednich prac manipulacyjnych (np. podczas odłowów) jak również inne narzędzia i urządzenia niezbędne w toku produkcji ryb (np. baseny transportowe) powinny być wykonane w taki sposób z takich materiałów, aby nie powodowały uszkodzeń ciała ryb bądź innych zjawisk mogących mieć negatywny wpływ na dobrostan i kondycję ryb.

4. Aby uniknąć niepotrzebnego stresu i urazów ryb, obchodzenie się z żywymi rybami w trakcie obsługi i transportu powinno być ograniczone do minimum, przy czym wszystkie czynności powinny być wykonane w najmniej stresujący sposób.

5. Narzędzia i urządzenia wykorzystywane w toku produkcji powinny być systematycznie czyszczone i dezynfekowane, aby nie stanowiły źródła rozprzestrzeniania chorób zarówno w obrębie danego gospodarstwa jak i pomiędzy gospodarstwami.

6. Do odkażania i dezynfekcji mogą być użyte jedynie substancje dopuszczone do stosowania na rybach, w ilościach i z częstotliwością zalecaną przez lekarza weterynarii lub w ogólnie dostępnych podręcznikach z zakresu rybactwa i ichtiopatologii.

7. Wskazane jest podejmowanie wszelkich działań, stosownych do przyjętego systemu produkcji, mających na celu utrzymanie kultury stawów, poprawę warunków sanitarnych, ograniczenie rozwoju czynników mogących mieć negatywny wpływ na dobrostan i kondycję ryb (np. ograniczanie rozwoju glonów sinicowych, gwałtownych zmian podstawowych parametrów jakości wody).

8. Działania, o których mowa w punkcie powyżej, nie mogą być wykorzystywane do maskowania lub jako rutynowe przeciwdziałanie w sytuacji, gdy przyjęty system produkcji lub jej organizacja w samym swym założeniu wskazuje, że nie zostanie utrzymany dobrostan ryb (np. na skutek zbyt dużych zagęszczeń obsady lub z powodu braku nadzoru).

9. Należy zapobiegać możliwości przedostawania się ryb z wód naturalnych do obiektów hodowlanych (rowów doprowadzających i odprowadzających wodę, stawów hodowlanych).

10. Ptaki i ssaki mogą również działać jako wektory wielu czynników chorobotwórczych wpływając na gatunki hodowanych ryb. Transmisja czynników zakaźnych przez ptaki i ssaki powinna być zatem minimalizowana poprzez:

- zastosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych i inne podejścia, aby wykluczyć żerowanie ptaków i ssaków na rybach hodowlanych;
- procedury higieniczne dotyczące obchodzenia się z martwymi rybami;
- praktyki żywieniowe, które minimalizują straty.

XIII. Ochrona wód

1. Należy zapewnić warunki uniemożliwiające niekontrolowane przenikanie do gleby i wód substancji przechowywanych, wytwarzanych lub stosowanych w gospodarstwie.

2. Utylizację odpadów i substancji chemicznych oraz dezynfekcję przeprowadzana się w sposób, który nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, hodowli i środowiska, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem.

3. Oczyszczanie ścieków komunalnych w gospodarstwie, jeśli dotyczy, powinno być prowadzone w sposób uzgodniony odpowiednim pozwoleniem z właściwym organem administracji.

4. W trakcie produkcji należy zapobiegać możliwości przedostawania się do wód naturalnych ryb produkowanych w stawach, w szczególności w przypadku produkcji ryb gatunków uznanych za nierodzime oraz stwierdzenia występowania w obiekcie stawowym gatunków niedocelowych.

5. Pomimo iż w akwakulturze stawowej ilość substancji biogennych akumulowanych w stawie jest wyższa aniżeli odprowadzanych podczas odłowów, celem ochrony wód przed wprowadzaniem nadmiernej ilości substancji biogennych, odłow ryb należy prowadzić w okresach obniżonej aktywności ekosystemów wodnych tj. wczesną wiosną oraz jesienią. Dotyczy to szczególnie stawów produkujących ryby handlowe.

6. Wielkość obsady należy tak dobierać, aby nie przekraczać ustalonych w rozporządzeniach i aktach prawnych norm dotyczących zachowania jakości wody dla stawowej produkcji ryb.

XIV. Ochrona siedlisk, obszarów cennych przyrodniczo, bioróżnorodności flory i fauny

oraz poza przyrodniczych walorów stawów

1. Stawy rybne w sposób naturalny przyczyniają się do wzrostu biologicznej różnorodności siedlisk na terenie, na którym funkcjonują. Utrzymanie produkcji rybackiej na właściwym poziomie jest podstawowym warunkiem zachowania tej różnorodności.
2. Ochrona siedlisk nie może odbywać się kosztem dobrostanu ryb.
3. Należy przeciwdziałać degradacji stawów, gdyż prowadzi to do zmniejszenia się liczby gatunków flory i fauny zasiedlających je.
4. Szczególną uwagę należy zwracać na nadmierne zarastanie stawów przez wyższą roślinność naczyniową, gdyż wpływa to negatywnie na różnorodność ornitofauny zasiedlającej stawy.
5. Wykaszanie roślinności porastającej stawy i groble należy prowadzić w miarę posiadanych środków w sposób i w terminach jak najmniej kolidujących z okresami rozrodu ptaków je zasiedlających.
6. Występowanie gatunków mających negatywny wpływ na dobrostan lub kondycję ryb powinno być ograniczane dozwolonymi dla obiektów stawowych środkami, przewidzianymi w stosownych aktach prawnych.
7. Szczególną wagę należy przywiązywać do ochrony obiektów zabytkowych i pomników przyrody, znajdujących się na terenie gospodarstwa.

XV. Porządek w gospodarstwie

1. Należy dbać o ogólny porządek i o właściwe składowanie materiałów i sprzętu, poprzez wyznaczanie miejsc do tego przeznaczonych.
2. Wytwarzane w gospodarstwie odpady powinny być gromadzone i usuwane na bieżąco. W przypadku konieczności czasowego ich składowania, należy zapewnić odpowiednie miejsca ich składowania.

**Wymagania dobrej praktyki rybackiej
w zakresie gospodarki rybackiej – chów lub hodowla ryb w nieizolowanych od
środowiska przyrodniczego obiektach typu pstrągowego**

I. Wytyczne ogólne

1. Niniejsze opracowanie obejmuje zbiór norm oraz wytycznych postępowania w akwakulturze stawowej typu pstrągowego dla gatunków ryb określanych mianem "zimnolubnych". Odnoszą się więc one głównie do pstrąga tęczowego oraz innych, zbliżonych pod względem wymagań środowiskowych gatunków utrzymywanych w stawach.
2. Generalnym założeniem jest wyznaczenie ogólnych norm, umożliwiających uzyskanie wysokojakościowego i cennego produktu, jakim są ryby, z jednoczesnym zachowaniem i zapewnieniem jak najkorzystniejszych dla nich warunków chowu, czyli ich dobrostanu.
3. Założenia te mają również za zadanie prowadzenie produkcji w sposób jak najbardziej przyjazny środowisku naturalnemu, szczególnie w zakresie unikania zarówno chemicznego jak i biologicznego jego zanieczyszczania.
4. Należy pamiętać jednak, aby rozpatrywać je w kontekście ogółu realnych uwarunkowań gospodarstw, w jakich one funkcjonują.
5. Proponowane zasady mogą mieć zastosowanie także odnośnie innych gatunków utrzymywanych ryb (np. jesiotrowatych) jak również innych systemów produkcji (np. chów sadzowy czy też w układach recyrkulacyjnych). Jednakże ze względu na specyfikę akwakultury stawowej transponowanie jej zasad na inne warunki powinno uwzględniać różnice stosowanych systemów produkcji.

II. Wymagana dokumentacja formalno - prawna prowadzenia stawowej produkcji ryb

1. Produkcja ryb w gospodarstwie stawowym powinna odbywać się w oparciu o konieczne w tym celu i przewidziane stosownymi aktami prawnymi zezwolenia, stosowne do przyjętego systemu toku produkcji, oraz dokumentację tejże działalności.
2. Do najważniejszych pozwoleń i dokumentacji produkcji należy zaliczyć:
  - pozwolenie wodno prawne na szczególne korzystanie z wód dla obiektu, w którym prowadzony jest chów lub hodowla ryb,
  - decyzję powiatowego lekarza weterynarii nadającą weterynaryjny numer identyfikacyjny oraz stwierdzającą spełnianie wymagań weterynaryjnych określonych dla prowadzenia chowu lub hodowli ryb w obiekcie stawowym,
  - aktualną mapę geodezyjną terenu zajętego przez gospodarstwo rybackie,
  - rejestr działań prowadzonych w gospodarstwie (w tym księgi stawowe).
  - dokumentację związaną z wprowadzaniem ryb do gospodarstwa oraz wyprowadzaniem ich na zewnątrz, zawierającą dane dotyczące ilości, daty i adresu pochodzenia lub przeznaczenia. Dokumentem potwierdzającym pochodzenie ryb (sprzedanych lub zakupionych) może być faktura lub rachunek zawierający niezbędne dane lub inny oddzielny dokument. Przy czym wymóg ten nie dotyczy sprzedaży detalicznej – ostatecznemu konsumentowi.

III. Organizacja nadzoru nad przebiegiem produkcji

1. Bezpośredni nadzór i/lub opiekę nad przebiegiem chowu ryb powinna sprawować osoba posiadająca wykształcenie lub przeszkolenie w zakresie akwakultury stawowej.

Wynika to z faktu, że ekspresja zachowań ryb bytujących w zupełnie odmiennym dla nas środowisku jest inna niż u zwierząt gospodarskich, przez co ocena np. stanu zdrowotnego obsady jest znacznie trudniejsza i wymaga doświadczenia oraz wiedzy z zakresu ichtiologii.

2. Zważywszy, że wszelkie procesy, mające negatywny wpływ na dobrostan ryb mają w akwakulturze stawowej z reguły bardzo gwałtowny przebieg, liczba osób posiadających wykształcenie lub przeszkolenie w zakresie akwakultury stawowej powinna być wystarczająca dla przeprowadzenia raz dziennie kontroli stawów.

3. Osoby odpowiedzialne za cykl produkcji ryb powinny w sposób ciągły podnosić swoje kwalifikacje i świadomość zawodową, zapoznawać się z nowymi rozwiązaniami technologicznymi, aby produkcja ta była jak najbardziej przyjazna rybom oraz środowisku.

IV. Dokumentacja toku produkcji

1. Ponieważ zachowanie dobrostanu obsady ryb zależne jest od bardzo wielu czynników i interakcji pomiędzy nimi produkcja powinna być dokumentowana w formie ksiąg stawowych celem umożliwienia jej oceny. Prowadzenie dokumentacji jest niezbędne również dla oceny efektywności produkcji.

2. Dokumentacja powinna być prowadzona na bieżąco i zawierać informacje mające bezpośredni jak i pośredni wpływ na przebieg produkcji, dobrostan i kondycję obsady.

3. Do podstawowych danych odnotowywanych w księgach stawowych należy zaliczyć informacje o:

- wielkości obsad i odłowów poszczególnych roczników i gatunków chowanych ryb;
- stosowanych zabiegach służących utrzymaniu właściwego stanu technicznego stawów;
- zabiegach dezynfekcyjnych;
- profilaktycznych i interwencyjnych działaniach weterynaryjnych;
- żywieniu ryb (rodzaj i pochodzenie paszy, działania z wykorzystaniem środków farmakologicznych itp.);
- podstawowych parametrach jakości wody (tlen, temperatura, odczyn, ew. związki azotu).

V. Budownictwo i remonty stawów

1. Konstrukcja stawów powinna być zgodna z przyjętymi w budownictwie stawowym zasadami, z uwzględnieniem w miarę posiadanych środków i możliwości nowoczesnych, bezpiecznych dla środowiska i ryb materiałów i rozwiązań technicznych.

2. Stawy powinny być utrzymywane w stanie zapewniającym zminimalizowanie niekontrolowanej utraty wody.

3. Dno stawów powinno być odpowiednio wyprofilowane dla zapewnienia możliwości całkowitego opróżnienia stawów z wody.

4. Stawy powinny być wyposażone w urządzenia hydrotechniczne umożliwiające utrzymanie wody, jak również stwarzające możliwość odwodnienia stawu.

5. Maszyny i urządzenia stosowane podczas budowy i remontów stawów powinny być utrzymywane w odpowiednim stanie technicznym, zapewniającym sprawne i skuteczne prowadzenie prac, oraz bezpieczną pracę dla obsługujących je osób.

VI. Najważniejsze zasady w zakresie gospodarowania wodą

1. Woda jest najważniejszym elementem skutecznego i efektywnego prowadzenia produkcji rybackiej. Gospodarowanie wodą powinno zatem być prowadzone w sposób zapewniający jej racjonalne wykorzystanie. W miarę możliwości wprowadzane są systemy recyrkulacji wody.

VII. Organizacja produkcji i zarządzanie nią

1. Produkcja ryb powinna odbywać się w warunkach i według zasad jak najkorzystniejszych dla danej grupy wiekowej i gatunku ryb zgodnie z aktualnym stanem wiedzy w tym zakresie.
2. Chów powinien odbywać się w takich zagęszczeniach, aby w trakcie produkcji nie następowało obniżanie jakości wody poniżej parametrów krytycznych dla danego gatunku lub kategorii wiekowej ryb oraz umożliwiającym rybm, przynajmniej częściową, ekspresję ich naturalnych zachowań i potrzeb,
3. W przypadku wystąpienia obniżenia parametrów jakości wody z przyczyn niezależnych od hodowcy (np. na skutek długotrwałych upałów czy deficytów wody) należy podjąć działania umożliwiające ograniczenie negatywnego oddziaływania tychże czynników (np. poprzez aerację wody).
4. Wskazane jest kontrolowanie podstawowych parametrów jakości wody wymienionych w punkcie IV.3.
5. Ponieważ temperatura i tlen są głównymi czynnikami mającymi bezpośredni wpływ na dobrostan ryb i ich chów, parametry te winny być poddawane szczególnie częstej kontroli – optymalnie przynajmniej dwa razy na dobę w wytypowanych miejscach.
6. W celu systematycznej kontroli stanu zdrowotnego oraz oceny kondycji, ewentualnie przyrostów ryb wskazane jest prowadzenie systematycznych odłowów kontrolnych; Informacje uzyskane z takich odłowów powinny zostać odnotowane w dokumentacji toku produkcji.
7. W przypadku stwierdzenia nietypowego zachowania ryb czy ich śnięć, wskazane jest podjęcie, w miarę posiadanych środków i możliwości, działań zmierzających do przeciwdziałania czynnikom wywołującym to zjawisko.
8. Wszelkie manipulacje z rybami, konieczne do przeprowadzenia, a wynikające z przyjętego systemu produkcji, powinny być wykonywane z jak największą starannością i w sposób etyczny z ograniczeniem do minimum specyficznych dla każdego gatunku czynników stresogennych (np. minimalny poziom tlenu, gęstość obsady w basenie, temperatura wody podczas transportu).
9. Niedopuszczalne jest przetrzymywanie ryb w warunkach stwarzających nieuzasadnione reakcje stresowe.
10. Ponieważ właściwa ocena zachowania ryb, wynikającego np. ze złych warunków środowiska, wymaga wiedzy i doświadczenia z zakresu ichtiologii, wszelkie manipulacje z rybami mogące mieć negatywny wpływ na dobrostan ryb, a niezbędne do wykonania w przyjętym systemie produkcji, powinny być wykonywane pod nadzorem osoby posiadającej wykształcenie lub przeszkolenie w zakresie akwakultury stawowej.

VIII. Żywnienie

1. Odpowiednie dla danego gatunku i kategorii wiekowej ryb żywienie jest, obok jakości wody, jednym z głównych czynników warunkujących właściwy przebieg produkcji, dobrą kondycję i stan zdrowotny ryb.
2. Pasze wykorzystywane w gospodarstwie do dokarmiania ryb powinny być jak najlepszej jakości, o znanym pochodzeniu.
3. Pasze nie mogą zawierać dodatku substancji obcych za wyjątkiem ogólnie przyjętych, dopuszczonych do stosowania w celach leczniczych lub profilaktyki zdrowia ryb.
4. Pasze powinny w pełni zaspokajać zapotrzebowania danego gatunku lub grupy wiekowej ryb na niezbędne składniki odżywcze.
5. Karmienie należy organizować w sposób umożliwiający swobodny dostęp do paszy wszystkim rybm, sprawdzając jej wyżerowanie.

6. Jeżeli w gospodarstwie gromadzone są większe zapasy paszy to podczas magazynowania nie może następować obniżenie jej jakości ani wartości pokarmowej np. na skutek oddziaływania promieni słonecznych, temperatury, czy wody.

IX. Profilaktyka zdrowotna opieka weterynaryjna i stosowanie substancji chemicznych

1. Podstawowym działaniem, zmierzającym do zapewnienia obsadzie ryb dobrostanu i optymalnych warunków zdrowotnych w zakresie szeroko pojętych regulacji weterynaryjnych powinna być profilaktyka połączona z eliminowaniem czynników sprzyjających wystąpieniu chorób.

2. W przypadku zakupu materiału zarybieniowego należy przestrzegać, by był on wiadomego pochodzenia, i posiadał zaświadczenie lekarsko-weterynaryjne o stanie zdrowotnym.

3. Zarówno narzędzia używane do bezpośrednich prac manipulacyjnych (np. podczas odłowów) jak również inne narzędzia i urządzenia niezbędne w toku produkcji ryb (np. baseny transportowe) powinny być wykonane w taki sposób i z takich materiałów, aby nie powodowały uszkodzeń ciała ryb bądź innych zjawisk mogących mieć negatywny wpływ na dobrostan i kondycję ryb.

4. Aby uniknąć niepotrzebnego stresu i urazów ryb, obchodzenie się z żywymi rybami w trakcie obsługi i transportu powinno być ograniczone do minimum, przy czym wszystkie czynności powinny być wykonane w najmniej stresujący sposób.

5. Narzędzia i urządzenia wykorzystywane w toku produkcji powinny być systematycznie czyszczone i dezynfekowane, aby nie stanowiły źródła rozprzestrzeniania chorób zarówno w obrębie danego gospodarstwa jak i pomiędzy gospodarstwami.

6. Do odkażania i dezynfekcji mogą być użyte jedynie substancje dopuszczone do stosowania na rybach, w ilościach i z częstotliwością zalecaną przez lekarza weterynarii lub w ogólnie dostępnych podręcznikach z zakresu rybactwa i ichtiopatologii.

7. Wskazane jest podejmowanie wszelkich działań, stosownych do przyjętego systemu produkcji, mających na celu utrzymanie kultury stawów, poprawę warunków sanitarnych, ograniczenie rozwoju czynników mogących mieć negatywny wpływ na dobrostan i kondycję ryb (np. ograniczanie rozwoju glonów, gwałtownych zmian podstawowych parametrów jakości wody).

8. Działania, o których mowa w punkcie powyżej, nie mogą być wykorzystywane do maskowania lub jako rutynowe przeciwdziałanie w sytuacji, gdy przyjęty system produkcji lub jej organizacja w samym swym założeniu wskazuje, że nie zostanie utrzymany dobrostan ryb (np. na skutek zbyt dużych zagęszczeń obsady lub z powodu braku nadzoru).

9. Należy zapobiegać możliwości przedostawania się ryb z wód naturalnych do obiektów hodowlanych (jak również ucieczkom ryb ze stawów hodowlanych do wód naturalnych).

10. Stosowanie substancji chemicznych dopuszczalne jest jedynie w przypadkach, gdy konieczne staje się dezynfekcja i zwalczanie nadmiernego rozwoju glonów.

11. Stosowane środki muszą mieć świadectwo dopuszczenia do stosowania na rynku i reprezentować grupę toksyczności kwalifikującą je jako nieszkodliwe dla ryb.

12. Niedopuszczalne jest przekraczanie stężeń roboczych środków ochrony, zalecanych przez ich producenta.

13. Przechowywanie środków chemicznych musi być zgodne z zaleceniami producenta, w szczelnych oryginalnych pojemnikach, w pomieszczeniach do tego przeznaczonych. Niedopuszczalne jest przechowywanie ich w jakichkolwiek innych warunkach, zwłaszcza w pomieszczeniach, w których przechowywane są pasze.

Utylizacja pustych opakowań po zużytych środkach chemicznych powinna być prowadzona zgodnie z aktualnymi normami w tym zakresie.

14. Stosowanie preparatów wapniowych, powszechnie używanych w gospodarstwie stawowym jest dopuszczalne. Dawki preparatów należy dostosować do realnych potrzeb gospodarstwa.

15. Przechowywanie i stosowanie substancji chemicznych, w tym preparatów wapniowych, powinno zapewniać bezpieczne warunki pracy osobom zatrudnionym przy ich stosowaniu.

16. Ptaki i ssaki mogą również działać jako wektory wielu czynników chorobotwórczych wpływając na gatunki hodowanych ryb. Transmisja czynników zakaźnych przez ptaki i ssaki powinna być zatem minimalizowana poprzez:

- zastosowanie odpowiednich środków zapobiegawczych i inne podejścia, aby wykluczyć żerowanie ptaków i ssaków na rybach hodowlanych;
- procedury higieniczne dotyczące obchodzenia się z martwymi rybami;
- praktyki żywieniowe, które minimalizują straty.

X. Ochrona wód

1. Należy zapewnić warunki uniemożliwiające niekontrolowane przenikanie do gleby i wód substancji przechowywanych, wytwarzanych lub stosowanych w gospodarstwie.

2. Utylizację odpadów i substancji chemicznych oraz dezynfekcję przeprowadzana się w sposób, który nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzkiego, hodowli i środowiska, zgodnie z obowiązującym prawodawstwem.

3. W trakcie produkcji należy zapobiegać możliwości przedostawania się do wód naturalnych ryb produkowanych w stawach, w szczególności w przypadku produkcji ryb gatunków uznanych za nierodzące oraz stwierdzenia występowania w obiekcie stawowym gatunków niedocelowych.

4. Wielkość obsady i stosowane środki oczyszczania wód należy tak dobierać, aby nie przekraczać ustalonych w rozporządzeniach i aktach prawnych norm dotyczących zachowania jakości wody dla stawowej produkcji ryb.

XI. Ochrona siedlisk, obszarów cennych przyrodniczo, bioróżnorodności flory i fauny

oraz poza przyrodniczych walorów stawów

1. Niektóre stawy rybne w sposób naturalny przyczyniają się do wzrostu biologicznej różnorodności siedlisk na terenie, na którym funkcjonują. Utrzymanie produkcji rybackiej na właściwym poziomie nie może się odbywać kosztem dodatkowego zwiększania tej różnorodności.

2. Ochrona siedlisk nie może odbywać się kosztem dobrostanu ryb.

3. Należy przeciwdziałać degradacji stawów, gdyż prowadzi to do zmniejszenia produktywności rybackiej.

4. Wykaszanie roślinności porastającej obiekty stawowe należy prowadzić regularnie, w miarę możliwości w sposób uwzględniający cykle życiowe organizmów je zasiedlających.

5. Występowanie gatunków mających negatywny wpływ na dobrostan lub kondycję ryb powinno być ograniczane dozwolonymi dla obiektów stawowych środkami.

6. Szczególną wagę należy przywiązywać do ochrony obiektów zabytkowych i pomników przyrody, znajdujących się na terenie gospodarstwa.

XII. Porządek w gospodarstwie

1. Należy dbać o ogólny porządek i o właściwe składowanie materiałów i sprzętu, poprzez wyznaczanie miejsc do tego przeznaczonych.

2. Wytwarzane w gospodarstwie odpady powinny być gromadzone i usuwane na bieżąco. W przypadku konieczności czasowego ich składowania, należy zapewnić odpowiednie miejsca ich składowania.

Uzasadnienie

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej, wykonuje delegację zawartą w art. 52a ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.).

Niniejsze rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych powodujących konieczność rozpoczęcia procedury notyfikacyjnej w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt rozporządzenia zostanie udostępniony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414 oraz z 2009 r. Nr 42, poz. 337).

Projekt zostanie również zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Cel wprowadzenia rozporządzenia

Celem wprowadzenia rozporządzenia jest ustalenie wymagań dobrej praktyki w zakresie gospodarki rybackiej w akwakulturze stawowej oraz w obwodach rybackich zapewniających, iż prowadzenie chowu i hodowli ryb, a także połowów i ochrony ryb zgodnie z nimi, nie jest szkodliwe dla zachowania gatunków chronionych we właściwym stanie ochrony i nie narusza zakazów, o których mowa w art. 52 ust. 1 pkt 1–4, 7, 8, 12, 13 i 15 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Wykonywanie wskazanych praktyk w sposób jak najbardziej przyjazny środowisku naturalnemu, w kontekście ogółu realnych uwarunkowań gospodarstw (gospodarczych, społecznych, regionalnych) w jakich funkcjonują one od dziesiątków czy nawet setek lat, utrzymując na swoim terenie przez ten czas wysoką różnorodność siedlisk i gatunków, będzie gwarantowało realizację założonego celu.

2. Podmioty, na które oddziałuje niniejszy akt normatywny

Wprowadzenie niniejszego aktu normatywnego będzie oddziaływało na uprawnionych do rybactwa prowadzących chów i hodowlę ryb w obiektach stawowych, uprawnionych do rybactwa w obwodach rybackich, a także na Ministra Środowiska, Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie posiadanych przez nich kompetencji.

3. Konsultacje

Projekt rozporządzenia zostanie poddany konsultacjom z następującymi podmiotami:

1. Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie,
2. Uniwersytet Warmińsko – Mazurski w Olsztynie – Wydział Ochrony Środowiska i Rybactwa,
3. Państwowa Akademia Nauk – Zakład Ichtiobiologii i Gospodarki Rybackiej w Gołyszach,
4. Instytut Ochrony Przyrody Polskiej Akademii Nauk w Krakowie,
5. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie – Wydział Nauk o Zwierzętach, Pracownia Ichtiobiologii i Rybactwa,
6. Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu – Wydział Biologii i Hodowli Zwierząt,
7. Uniwersytet Rolniczy w Krakowie – Katedra Ichtiobiologii i Rybactwa,
8. Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie – Wydział Nauk o Żywności i Rybactwa,
9. Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”,
10. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,
11. Polskie Towarzystwo Ochrony Ptaków,

12. Klub Przyrodników,
13. Liga Ochrony Przyrody,
14. Krajowa Federacja Towarzystw Wędkarskich,
15. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dzierżawców i Administratorów Nieruchomości Rybackich,
16. Ogólnopolski Związek Pracodawców Rybackich w Toruniu,
17. Organizacja Pracodawców – Producentów Ryb Śródlądowych,
18. Polskie Towarzystwo Rybackie,
19. Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych w Lęborku,
20. Zarząd Główny Polskiego Związku Wędkarskiego,
21. Związek Producentów Ryb w Poznaniu,
22. Krajowa Rada Izb Rolniczych.

Projekt zostanie również zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

4. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało bezpośredniego wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

5. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Rozporządzenie nie będzie miało bezpośredniego wpływu na rynek pracy.

6. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Zaproponowane zmiany w zakresie dostosowania do stanu ochrony gatunków zakazów i odstępstw - przyczynią się do zmniejszenia biurokracji.

7. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Rozporządzenie nie będzie miało wpływu na rozwój regionów.

8. Wpływ regulacji na środowisko, w tym na różnorodność biologiczną.

Rozporządzenie będzie miało pozytywny wpływ na stan ochrony gatunków chronionych.